17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2005 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 (3194)

Azg Ազգ

Ռուսաստանը չի ցանկանում անբարենպաստ գործընկեր լինել Ադրբեջանի կամ Հայաստանի համար

Իլհամ Ալիեւը Մոսկվայում է, Սերգեյ Լավրովը՝ Երեւանում

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱՍՏԱՏՅԱՆ

Անցյալ տարեվերջին մամլո ասուլիսում Ռուսաստանի նախագահը հայտարարեց, որ Կրեմլը չի ցանկանում «երկարատեւ պատմական հեռանկարում անբարենպաստ գործընկեր դառնալ Ադրբեջանի կամ Հայաստանի համար»: Վլադիմիր Պուտինը նշեց, որ Հայաստանը «մեր ռազմավարական գործընկերներից մեկն է, խնդիրներ գործնականում չկան, բացի Ղարաբաղից»: «Մենք պատրաստ ենք Հայաստանի եւ Ադրբեջանի բանակցություններում լինել միջնորդ եւ երաշխավոր», նկատել էր Պուտինը:

Երկրորդ օրն է, որ աշխատանքային այցով Մոսկվայում է Ադրբեջանի նախագահը: 2003 թ. հոկտեմբերին իշխանությունը հորից ժառանգելուց հետո Ալիեւը 4-րդ անգամ է մեկնում Պուտինի մոտ: Այս անգամ Ադրբեջանի նախագահը Ռուսաստան է մեկնել՝ մասնակցելու Մոսկվայում երեկ բացված «Ադրբեջանի տարի» մշակութային փոխանակումների փառատոնին: Պուտինը եւ Ալիեւը ներկա են գտնվել բացման արարողությանը:

Այցի նախօրեին Ալիեւը «Նեզավիսիմայա գազետային» տված հարցազրույցում Ռուսաստանը համարել էր տարածաշրջանի գերտերություն: «Ռուսաստանը համանախագահող միակ երկիրն է, որը սահման ունի Ադրբեջանի հետ եւ մեր տարածաշրջանի գերտերությունն է: Այդ հանգամանքն, իհարկե, մեծացնում է նրա պատասխանատվությունը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցում: Մենք գտնում ենք, որ Մինսկի խմբի գործունեությունը չպետք է ելնի այն սկզբունքից, որ «դուք պայմանավորվեք, իսկ մենք կհաստատենք»: Եթե մենք կարողանայինք պայմանավորվել, ապա կանեինք դա: Մինսկի խումբը ստեղծվել է հենց այն պատճառով, որ կողմերը չկարողացան համաձայնության գալ», ասել է Ալիեւը:

Տես էջ 2

Հակոբ Ամիսխալյանը Ֆրանսիայի ազգային բժշկական ակադեմիայի իսկական անդամ

«Ազգի» ստացած տեղեկություններին համաձայն, Կալիֆոռնիայի համալսարանի հոգեբուժության պրոֆեսոր, «Mood» միջազգային կենտրոնի տնօրեն, նախկին լիբանանահայ, ՀԲԸՄիության Հովակիմյան-Մանուկյան վարժարանի շրջանավարտ, այժմ ԱՄՆ քաղաքացի Հակոբ Ամիսխալյանը 2004 թ. դեկտեմբերի 14-ին ընտրվել է Ֆրանսիայի ազգային բժշկական ակադեմիայի իսկական անդամ, որպես միջազգային համբավի հոգեբույժ: Հակոբ Ամիսխալյանը ոչ միայն առաջին հայն է այդ պատվին արժանացող, այլեւ առաջին ամերիկացին, որն անդամակցում է միջազգային համբավի այդ կառույցին, որն ունի 300 անդամ, եւ միայն հիսունն են օտարներ:

Մ. Ք.

ԱՅԵՐԻ ՈՂՐԱԳՈՐԾԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ադրբեջանցիները Բուդապեշտում քարոզչական պատերազմ են սկսել

Հանրային ռադիոյի մամուլի սրահում երեկ ասուլիս էին հրավիրել Բուդապեշտում պահված Գուրգեն Մարգարյանի իրավահաջորդի ներկայացուցիչ, փաստաբան Նազելի Վարդանյանը եւ Հայաստանի պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչ, պատմաբան Հայկ Դեմոյանը: Վերջինս իր խոսքը սկսեց հայաստանյան լրատվամիջոցների տարածած ապատեղեկատվությունից: Բուդապեշտում իրենց տեղեկացրել են, որ Հանրային հեռուստատեսության «Հայլուր» ծրագրով հաղորդվել է, թե փետրվարի 8-ի դատավարությանը մասնակցելու են նաեւ Գուրգեն Մարգարյանի ծնողները, ինչը չի համապատասխանել իրականությանը: Իսկ «Առավոտ» օրաթերթը տպագրել է, որ մարդասպան Սաֆարովին սպառնում է 10-12 տարվա ազատազրկում, մինչդեռ բանից նշվել է, որ նրան սպառնում է նաեւ ցմահ բանտարկություն:

Նազելի Վարդանյանը հիշեցրեց, որ դատական նիստը փետրվարի 8-ին հետաձգելու պատճառը ադրբեջանական կողմի ներկայացրած միջնորդությունն էր, որով որպես վկաներ պետք է հրավիրվեին ադրբեջանցի սպան եւ Հայկ Մակուչյանի հետ նույն սենյակում ապրած լիտվացի

սպան: Սակայն երկուսն էլ չեն ներկայացել այս նիստին: Առաջինը, ըստ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության ուղարկած գրության, գլխի վնասվածք է ստացել եւ պետք է բուժվի Թուրքիայում: Նա կմասնակցի հաջորդ՝ մայիսի 10-ի նիստին:

Տես էջ 2

Հարյուր հազարավոր լիբանանցիներ վերջին հրաժեշտը տվեցին Ռաֆիկ Հարիրիին

Խոր սգի եւ ցասման մթնոլորտում երեկ հարյուր հազարավոր լիբանանցիներ վերջին հրաժեշտը տվեցին նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիին, որն սպանվել էր երկուշաբթի օրը, ուրիշ 15 անձանց հետ, ենթադրաբար ականված ավտոմեքենայի պայթեցումից: Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի, Սիրիայի փոխնախագահ Աբդել Հալիմ Խադդամի (երկուսն էլ սպանված նախկին վարչապետի անձնական մտերիմ բարեկամները) եւ այլ երկրների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ տեղի ունեցած համազգային հուղարկավորությունից հետո, Ռաֆիկ Հարիրին թաղվեց Բեյրութի կենտրոնական՝ Նահատակաց հրապարակի մոտ վերջերս կառուցված մզկիթում, որը կառուցվել էր նույնինքն իր կողմից, հայ կաթոլիկների Սբ. Եղիա գեղեցիկ եկեղեցու դեմ դիմաց: Այդ վայրը, որը լիբանանյան եղբայրասպան պատերազմի 15 տարիների ընթացքում դարձել էր Լիբանանի մայրաքաղաքի քրիստոնյա եւ մահմեդական հատվածներն իրարից բաժանող՝ այսպես կոչված «կանաչ գոտին», վերածվել էր մահմեդականների ու քրիստոնյաների միավորման վայրի: Հուղարկավորների թափորը գլխավորում էին իրար թեւանցուկ արած մահմեդական ու քրիստոնյա տարբեր հարանվանությունների երեսփոխանները, որոնց թվում էին նաեւ ՌԱԿ պատգամավոր Հակոբ Գասպարյանը եւ անկախ պատգամավոր Ժան Օղասապյանը: Գլխավոր բացակաները էին երկրի նախագահն ու վարչապետը, սիրիամետ կառավարության անդամները: Ինչպես նշել էինք երեկ, Հարիրիի ընտանիքը մերժել էր պետական հուղարկավորության առաջարկը, նախընտրելով ժողովրդական-համազգային թափորը: Խորհում՝ հուղարկավորների մոտ տիրում էր հակասիրիական տրամադրությունը: Մարդիկ պահանջում էին սիրիական ուժերի հեռացումը երկրից եւ միջազգային անկախ հետաքննություն նախկին վարչապետի սպանության հանգամանքների շուրջ: Փոքր, բայց ազդեցիկ դուրզի համայնքի ղեկավարը՝ Սոցիալիստական առաջադիմական կուսակցության պետ Ուալիդ Ջոմբլաթը միջազգային լրատվամիջոցներով բացեիբաց մեղադրեց Դամասկոսին 1977 թ.-ին իր հոր՝ նշանավոր պետական գործիչ եւ փիլիսոփա Քամալ Ջոմբլաթի սպանության եւ իր դեմ կատարված մահափորձի համար: Բեյրութի Արեւելյան շրջանի որոշ փողոցներում ծեծի են ենթարկվել սիրիացի անմեղ բանվորներ, որոնք արագնա աշխատանքի էին գնացել Լիբանան:

Իսկ Երեւանում, երեկ, Հայաստանում Լիբանանի դեսպանատանը բացված սգո մատյանում առաջինը ստորագրեց արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը:

Գիշերը, ելույթ ունենալով CNN հեռուստատեսությամբ, Մ. Նահանգներում Սիրիայի դեսպան Իմադ Մուստաֆան հերքեց իր երկրի դեմ ամերիկյան եւ այլ երկրների մեղադրանքները եւ ամբաստանեց Վաշինգտոնին «Հարիրիի դեմ կատարված եղեռնագործությունն օգտագործելու» մեջ:

Ջեկ Գետրգյանը վիրահատվելու է

Յոթանասունվեցամյա «մահվան բժիշկ» հորջորջված Ջեկ Գետրգյանը, որը երկրորդ կարգի սպանության մեղադրանքով 10-25 տարվա բանտարկության էր դատապարտված 1998 թվին, անցյալ հինգշաբթի օրը ժամանակավորապես ազատ է արձակվել աղեթափության երկկողմանի վիրահատության ենթարկվելու համար, հաղորդում է «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի փետրվարի 12-ի համարը, հենվելով «Ասոշիեյթեդ պրեսի» լրատվության վրա: Միչիգանի ոստիկան տան խոսնակ Լեո Լալոնդն ասել է, որ նա կվիրահատվի Դետրոյթից մոտ 80 մղոն դեպի արեւմուտք գտնվող Ջեկսոն քաղաքի հիվանդանոցում: Վիրահատության ճշգրիտ օրը վերջնական չի որոշվել, Գետրգյանի իրավաբանը նշել է, որ նա հիվանդանոցում կմնա հավանաբար մի քանի շաբաթ: Ըստ «Դետրոյթ ֆրի պրես» թերթի տեղեկատվության, նրան հետազոտել են վերջին ժամանակներս՝ որոշելու, թե «սիրտն արդյոք կդիմանա՞ վիրահատությանը, եւ որոշել են, որ արժե ռիսկի դիմել»: Բացի աղեթափությունից, Գետրգյանը տառապում է նաեւ արյան բարձր ճնշումից, հեպատիտ «Գ»-ից, արտրիտից, արյան շրջանառության պրոբլեմներից եւ աչքի սկզբնական փուլի կատարակտից:

Հ. Ծ.

Նուբարաշենի աղբավայրը կլիմայական կատակլիզմների դեմ

Կլիմայի փոփոխության շրջանակային կոնվենցիայի՝ Կիոտոյի արձանագրության երեկվանից ուժի մեջ մտնելուն նվիրված հանդիսություն կայացավ բնապահպանության նախարարությունում: Հայաստանն այս կոնվենցիային միացել է 1993 թվականի մայիսին: Զարգացող երկրների համար, որոնց թվում է նաեւ Հայաստանը, Կիոտոյի արձանագրությունը ջերմոցային գազերի արտանետումների կրճատման պարտավորություն չի սահմանում, սակայն ակնկալում եւ պարտավորեցնում է տնտեսության մեջ կիրառել այնպիսի տեխնոլոգիաներ ու ներդրումային ծրագրեր, որոնք կնպաստեն ջերմոցային գազերի կրճատմանը: Կիոտոյի այդ սկզբունքը կոչվում է «մաքուր զարգացման մեխանիզմ»:

Հայաստանում այդ մեխանիզմը գործարկվելու է Նուբարաշենի աղբավայրում: Դա աղբավայրից կենսագազի օգտահանման եւ էլեկտրաէներգիայի արտադրության վերաբերյալ նախագիծ է, որը ֆինանսավորելու են ճապոնական ընկերությունները: Նախագծի արժեքը 8 մլն ԱՄՆ դոլար է: Եթե այն իրականացվի, նախատեսվում է 16 տարում 100 հազար տոննայով կրճատել մթնոլորտ արտանետումները մթնոլորտ:

Ասենք, որ միջազգային շուկայական գներով 1 տոննա մթնոլորտ արտանետումների կրճատումը արժե 100 դոլար:

Համաշխարհային կլիմայական կատակլիզմների դեմ իր մասնակցությունը Հայաստանը կամրագրի ոչ միայն Նուբարաշենի աղբավայրով: Միջոցառական համաձայնագիր է կնքվել նաեւ Դանիայի կառավարության հետ, բացի այդ Հայաստանն ընդգրկվել է նաեւ Կիոտոյի տարածաշրջանային ծրագրերի մեջ:

Կ. Դ.

(Կիոտոյի արձանագրության մասին տես էջ 5)

Իրանը՝ զգայացունց եւ նյարդային թեմա

Երեկ երեկոյան Իրանը համաշխարհային առաջատար լրատվամիջոցների ուշադրության կենտրոնում էր: Իրանի արաբալեզու «Ալ-Ալամ» հեռուստաընկերությունը հաղորդեց, որ Բուշեր նահանգում, ռուսների գլխավորությամբ կառուցվող ատոմակայանից շուրջ 100 մղոն հեռու մի անհայտ օդանավ հրթիռ է արձակել: Ավելի ուշ լուրը հերքվեց եւ պարզվեց, որ իրանական մի օդանավից ընկել է վառելիքի դատարկ բաք:

Ու մինչ կհերքվեր հրթիռակոծության վարկածը, համաշխարհային շուկայում բարձրացան նավթի գները, դոլարն արժեզրկվեց: Իսրայելի հատուկ ծառայության բարձրաստիճան մի պատասխանատու «Դոյթերին» հերքեց Իսրայելի առնչությունը դեպքին, ԱՄՆ պետքարտուղարությունը եւս շտապեց նշել, որ կապ չունի տեղի ունեցածի հետ: Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը հերքեց Իրանի միջուկային օբյեկտի վրա հարձակման լուրը:

Երեկվա տեղեկությունը, ավելի ճիշտ՝ ապատեղեկատվությունը ցույց տվեց, թե ինչքան զգայացունց թեմա է Իրանը: Կամա թե՞ ակամա էր տարածվել ապատեղեկատվությունը, ինչ նպատակ էր հետապնդում դա: Միանշանակ դժվար է պատասխանել, սակայն փաստ է, որ իրանական թեման վերջին ամիսներին ամենահրատապներից է:

Երեկ, ի դեպ, Թեհրան է ժամանել Սիրիայի վարչապետ Նաջի ալ Օթարին այն ժամանակ, երբ Մ. Նահանգները Լիբանանի նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի սպանության մեջ անուղղակիորեն տեսնում է սիրիական ներգրավվածություն եւ օգտագործելով պատեհ առիթը՝ Դամասկոսին հորդորում Լիբանանից դուրս բերել 14 հազարանոց ռազմական ներկայությունը: «Մենք պատրաստ ենք օժանդակել Սիրիային՝ դիմակայելու սպառնալիքներին», ասել է Իրանի փոխնախագահ Մոհամմադ Ռեզա Արեֆը:

Ավելի վաղ Իրանի հատուկ ծառայությունների ղեկավար Ալի Յունեսին ասել էր, որ ԱՄՆ-ն «աննկատաբար» օդանավերով լրտեսում է Իրանի միջուկային եւ ռազմական տեղամասերը: Իսրայելի արտգործնախարարը երեկ Լոնդոնում ասել է, որ 6 ամսում Իրանը հնարավորություն կունենա ստեղծելու միջուկային զենք: Իսլամական հանրապետության արտգործնախարար Խամալ Խարազին իր հերթին Բեռլինում երեկ իր գերմանացի գործընկեր Յոշկա Ֆիշերի հետ քննարկել է Իրանի միջուկային ծրագրերը:

ԱԶԳ

Տեղեկագիր

Խորհրդարանը լավ մարզավիճակում չէ

Գնացքն աշխատում է չվացուցակի խախտումներով

Պառլամենտարիզմի ավանդույթներ Հայաստանում, կարելի է ասել, ձեւավորված չեն, եւ պատեհության թելադրանքով պառլամենտում պարբերաբար հայտնվող պատգամավորների մեծ մասը մեղավոր չէ, որ չի գիտակցում ոչ խորհրդարանի դերը որպես իշխանության բարձրագույն եւ պատասխանատու կառույցի, ոչ էլ իր վարքագծի բարոյական նորմերի վերաբերյալ որեւէ պարտավորություն է զգում:

Քաղաքական բանավեճի ակոմբում երեկ այս մասին դեմ-դիմաց բանավիճում էին կոալիցիան ներկայացնող, «Օրինաց երկրի» անդամ Հովհաննես Մարգարյանը եւ ՄԱԿ խմբակցության անդամ Գրիգոր Ղոնջեյանը:

Քննարկման թեման ԱԺ գործող կանոնակարգն էր եւ դրանում փոփոխություններ կատարելու ՄԱԿ խմբակցության առաջարկները: Թեման այժմեական էր այնքանով, որ այս օրերին ակտիվ քննարկման նյութ է դարձել խորհրդարանի վարքագիծը:

Հիշենք, որ «ԱԺ կանոնակարգի փոփոխությունների» մասին օրենքի նախագիծը ներկայացվել էր կոալիցիայի կողմից եւ ընդունվեց անցած տարեվերջին: Այն շրջանառության մեջ մտավ փետրվարի 9-ից եւ իր հետ մի շարք արմատական փոփոխություններ է բերում խորհրդարանի գործունեության մեջ: Այսուհետեւ խորհրդարանը կհավաքվի ոչ թե եռօրյա, այլ քառօրյա նիստեր եւ ոչ թե 2, այլ 3 շաբաթը մեկ:

ՄԱԿ-ի հայեցակարգը տրամագծորեն հակառակ դրույթներ ունի: Ժամանակին այն ներկայացվեց որպես այլընտրանք կոալիցիայի նախագծին, բայց այդպես էլ չքննարկվեց, թեեւ 160-ից ավելի առաջարկներ է ներառում: ՄԱԿ-ն այսօր կրկին պնդում է շրջանառության մեջ դնել իր նախագիծը:

Մասնավորապես Գրիգոր Ղոնջեյանը կրկին հայտարարեց իրենց մերժողական դիրքորոշման մասին քառօրյա նիստերի վերաբերյալ:

«Մենք կտրականապես դեմ ենք, որ խորհրդարանը լիագումար նիստեր գումարի 4 շաբաթը մեկ, որովհետեւ պրոֆեսիոնալ պառլամենտում նիստերն ամեն շաբաթ պիտի գումարվեն: Դա անհրաժեշտ է խորհրդարանը մշտապես լավ մարզավիճակում պահելու, անընդմիջում աշխատանք ապահովելու համար»:

Այդ սկզբունքով աշխատելը, ըստ Ղոնջեյանի, շատ օգտակար կլինի հիմնավոր եւ անհիմն պատճառաբանություններով հաճախակի հեղինակազրկվող պառլամենտի համար:

Օրենքների գործունեությունը նա համեմատեց գնացքի հետ, որ աշխատում է որոշակի չվացուցակով՝ օրենսդրական նախաձեռնությունների հետեւանքով գլխադասային հանձնաժողով, հետո մինչեւ խորհրդարան՝ հաստատման: Հայկական խորհրդարանում, սակայն, այդպես չէ, եւ օրենսդրական ոչ բոլոր նախաձեռնությունների առաջ է դուռ բացվում: Հանձնաժողովներում եւ դահլիճում ներկայացված քաղաքական մեծամասնությունը կարող է որոշել օրենսդրական նախաձեռնության ճակատագիրը՝ ընդունելով կամ մերժելով այն: ՄԱԿ-ը առաջարկում է հակառակը՝ չշրջանցել ոչ մի նախաձեռնություն: «Օրենսդրական նախաձեռնության իրավունքով օժտված մարմինները պետք է համոզված լինեն, որ իրենց առաջարկած հարցերը անպայման կքննարկվեն մեծ դահլիճում:

Այս հարցում «Օրինաց երկրի» հետ ՄԱԿ-ին հակառակ դիրքորոշում արտահայտեց նաեւ ԱԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանը: «Ճիշտ չէ կանոնակարգով ամրագրել, որ եթե պատգամավորը որեւէ նախաձեռնությամբ հանդես է գալիս, այն վաղ թե ուշ պետք է ընդգրկվի օրակարգում: Երեւի չեն հասցրել պատկերացնել, թե դա ինչ հետեւանքների կհանգեցնի: Ուղղակի քաղաքական նկատառումներով, մշտապես երեւալու համար պատգամավորը մեկի տեղակ տասնյակ նախաձեռնություններ կարող է առաջարկել: Բայց պիտի հաշվի առնենք, որ քաղաքական իրողություններն ու պառլամենտարիզմը, ի վերջո, ենթադրում են օրենսդրի կառավարում մեծամասնության կողմից»:

ՄԱԿ-ը դեմ է նաեւ գործող կանոնակարգի այն դրույթին, որով նախատեսվում է առանձին օրենքով սահմանել պատգամավորների վարքագծի կանոնները՝ էթիկական, բարոյական, աշխատանքային:

Առավել եւս նրանց նկատմամբ որոշակի պատիժների սահմանումը բացակայություններին, անձեռնմխելիությունից զրկելու վերաբերյալ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

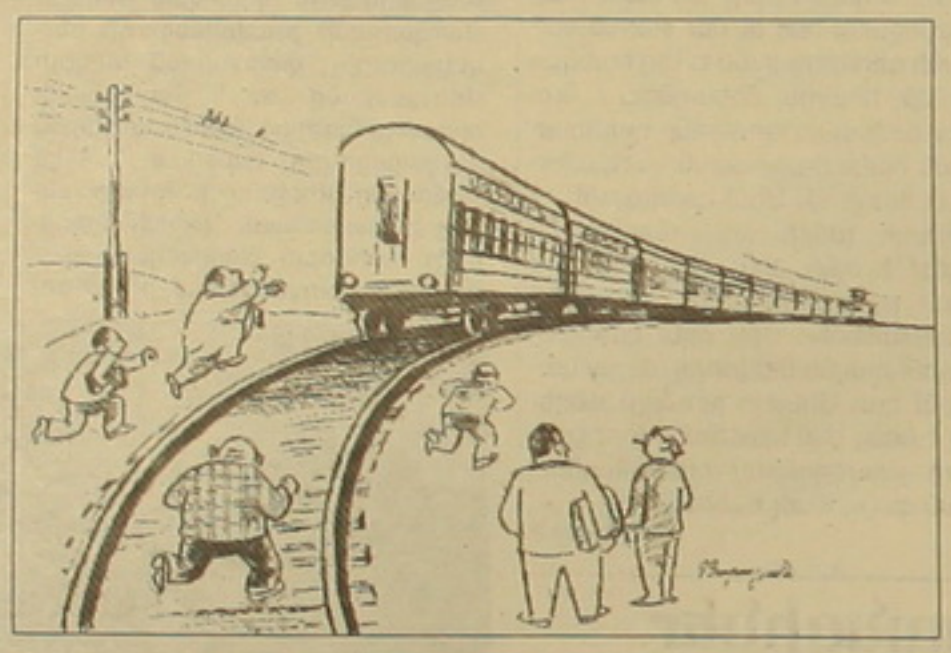

Ռուսաստանը չի ցանկանում...

1-ին էջից

Իշխանության գալուց հետո Պուտինը բազմիցս կրկնել է, որ Ռուսաստանը չի կարող կարգավորման հարցում ճնշումներ բանեցնել կողմերից որեւէ մեկի վրա եւ Մոսկվայի համար ընդունելի կլինի այն լուծումը, որին կհանգեն կողմերը:

Երեկ Մոսկվայում տեղի ունեցած Պուտին-Ալիեւ հանդիպման ընթացքում Ռուսաստանի նախագահը նկատել է, որ 2004 թ. երկկողմ առեւտրաշրջանառությունն աճել է 50 տոկոսով՝ կազմելով շուրջ 800 մլն ԱՄՆ դոլար: Ակնհայտորեն ռուս-ադրբեջանական հարաբերությունները ջերմանում են:

Փետրվարի 16-ին Ալիեւին հղած ուղերձում Պուտինը նկատել էր, որ Ռուսաստանում «Ադրբեջանի տարին» եւս մեկ կարեւոր փուլ է «մեր երկրների ռազմավարական համագործակցության ամրապնդման գործում»: Պուտինն ի սրտե ողջունել է Ալիեւին եւ «եղբայրական ադրբեջանցի ժողովրդին»:

Ռուսաստանը վերջին տարիներին փորձում է հավասարահեռ հարաբերություններ պահպանել Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ: Պատահական զուգադիպություն չպետք է համարել, որ Ալիեւի Մոսկվայում գտնվելու օրերին է տեղի ունենում Ռուսաստանի արտգործնախարարի այցը Հայաստան: Այսօր Սերգեյ Լավրովը հանդիպումներ կունենա նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի եւ իր գործընկեր Վարդան Օսկանյանի հետ:

ՌԴ ԱԳՆ պատասխանատու ներկայացուցիչ Յակովենկոն այցի նախօրեին ասել է, որ Լավրովի երեւանյան բանակցությունների ընթացքում քննարկվելու է նաեւ ղարաբաղյան կարգավորման խնդիրը. «Մենք համարում ենք, որ հենց հակամարտության կողմերը պետք է գտնեն փոխընդունելի լուծումը: Ռուսաստանը պատրաստ է ակտիվ աջակցել այդ գործին ինչպես երկկողմ հիմքի վրա, այնպես էլ Մինսկի խմբի շրջանակներում եւ դառնալ ձեռքբերված համաձայնության երաշխավորը»:

Պատասխանատու երեւանը, թեեւ վերջին մի քանի տարիներին Եվրոպայի եւ ԱՄՆ-ի հետ հարաբերությունների սերտացմանը, շարունակում է Ռուսաստանը համարել իր անվտանգության ապահովման կարեւորագույն բաղադրիչը: Հայաստանում է տեղակայված ռուսական 102-րդ ռազմակայանը, ռուս սահմանապահները հայերի հետ համատեղ շարունակում են հսկել հայ-թուրքական եւ հայ-իրանական սահմանը:

«Հայ-ռուսական ռազմավարական դաշինքն այսօր այլընտրանք չունի», դեկտեմբերի 17-ին Երեւանում հայտարարեց Սերժ Սարգսյանը՝ հավելելով, որ հայ-ռուսական հարաբերությունները չեն կարող խոչընդոտել Հայաստանի եվրոպական ինտեգրմանը, մանավանդ ՌԴ-ԵՄ մերձեցման պայմաններում:

Հայաստանը, որքան էլ որոշ պատասխանատուներ մեր հանրապետությունը համարեն ֆորպոստ, հաջողությամբ շարունակում է խորացնել հարաբերությունները ՆԱՏՕ-ի եւ ԱՄՆ-ի հետ: 2004 թ. Հայաստանը մասնակցել է դաշինքի 47 միջոցառումներին եւ 5 զորավարժություններին, իսկ 2005 թ. հայկական զինուժը մասնակցելու է ՆԱՏՕ-ի հետ համատեղ 8 զորավարժության եւ 50 միջոցառումների:

Վառվեց Զավախքի Բոռնաշեթ գյուղի դպրոցը

Զավախքի Բոռնաշեթ գյուղն այն հայաբնակ գյուղերից է, որը ոչնչով չի առանձնանում հարեւան մյուս գյուղերից: Սովորականի նման գյուղի բնակիչների միակ «աշխատատեղը» գյուղի միջնակարգ դպրոցն էր՝ երկհարկանի, բավական ընդարձակ բակով ու մեծաքանակ այգով:

Փետրվարի 15-ի լույս 16-ի գիշերն իրականացում ընկավ գյուղի բնակչության մեջ. դպրոցը վառվում էր: Թե ո՞վ էր կամ ինչն էր այդ միջադեպի «հեղինակը», ոչ ոք չի պարզել: Իսկ Ախալքալաքից 20 կմ հեռու գտնվող գյուղը հույս չէր կարող դնել քաղաքի հրշեջ ծառայության կամ ԱԻՎ-ի աշխատակիցների վրա, առավել եւս, որ նմաններն այդ գյուղում չեն հայտնվել վերջին մեկուկես տասնամյակում: Բնակիչներն իրենց ջանքերով հազիվ կարողացան փրկել մի քանի սեղան եւ աթոռ: Մարեց առանց այն էլ պետության կողմից գրեթե մոռացության մատնված Զավախքի այդ գյուղը հայ պահող միակ հույսն ու հավատը՝ Սայաթ-Նովայի անվան միջնակարգ դպրոցը: Հարեւան Ղաղլար գյուղի 10-րդ եւ 11-րդ դասարանի աշակերտները եւս սովորում էին այստեղ (տեղի դպրոցի ոչ լրիվ միջնակարգ լինելու պատճառով): Թե ե՞րբ կվերանորոգվի դպրոցը, գիտի միայն Ամենաբարձրյալը, գուցե նաեւ վարչական իշխանությունները...

ՎԱՀԵ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԵՊՀ ուսանող

ԻՆՉ ԱՐԺԵ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Հայաստանին «թայմ աուտ» է պետք»

Հովհաննես Հովհաննիսյանի կարծիքով, սա Հայաստանի զարգացման հնարավորություն է

Իշխանությունները կարողացան Հայաստանը դուրս հանել ոչ միայն աշխարհի, այլեւ տարածաշրջանի քարտեզից եւ երկիրը դուրս պահել տարածաշրջանային ու աշխարհաքաղաքական տնտեսական զարգացումներից: Ընդդիմությունը չկարողացավ կոնսոլիդացվել եւ համապատասխան փոփոխություններ իրականացնել: Իշխանությունն այդ փոփոխությունների համար ճկունություն եւ ուժ չունեցավ: Արդյունքում Հայաստանը հայտնվել է խորհրդարանական, տնտեսական, քաղաքական ճգնաժամի մեջ:

Նման կարծիք հայտնեց Հայաստանի ազատական առաջադիմական կուսակցության ղեկավար Հովհաննես Հովհաննիսյանը՝ կուսակցության գոյության 1 տարվա կապակցությամբ հրավիրած ասուլիսի ժամանակ: Ըստ բանախոսի, իշխանությունները Հայաստանը մտցրել են մի փակուղի, որից դուրս գալու գինը շատ մեծ է, եւ այն ցավալիորեն պետք է վճարի ժողովուրդը: Իսկ իշխանավարման առկա թերացումների բոլոր բացասությունները տալ ղարաբաղյան խնդրի կտրվածքով, Հովհաննիսյանը համարում է մեծագույն սխալ եւ գտնում, որ Լեռնային Ղարաբաղի հարցի լուծման խնդրում երկրի քաղաքական ուժերն անհանգստանալու հիմքեր ունեն:

Ամեն դեպքում Հովհաննիսյանն առայժմ հրաժարականներ չի պահանջում, այլ ուղղակի ֆիքսում է Հայաստանի վարած արտաքին քաղաքականության դեֆոլտային վիճակը, ներքին քաղաքականությունում բարոյական եւ արժեքային համակարգի լիակատար խաթարումը: Բացի այդ, ըստ Հովհաննես Հովհաննիսյանի, առայժմ Հայաստանում իշխանափոխության ժամանակը չի հասունացել, չնայած որ ԱՊՀ երկրներում, բացի ՈՒԴ-ից, ըստ նրա կանխատեսումների, 1-2 տարվա ընթացքում ուկրաինական կամ վրաստանյան հեղափոխությունների որեւէ տարատեսակ է իրականացվելու: Սակայն Հայաստանում առայժմ իշխանափոխությունը կարող է կրել անձերի եւ ոչ համակարգային փոփոխության տրամաբանություն: Մինչդեռ անհրաժեշտ է վերջինը: Ժամանակը գալուն պես Հովհաննես Հովհաննիսյանը կտեղեկանա, թե Հայաստանում որքան է արժենալու հեղափոխությունը, եւ անհրաժեշտ գտնարը ով եւ ում է տրամադրելու: Իսկ առայժմ, ըստ բանախոսի, Հայաստանին «թայմ աուտ» է պետք եւ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը նոր էջից սկսելու պատրաստակամություն:

Հայաստանի ադագան Ազատական առաջադիմական կուսակցության ղեկավարը տեսնում է եվրոմիության, իսկ անվտանգության համակարգը՝ ՆԱՏՕ-ի հետ: Քաղաքական դաշտի նման համապատկերում Ազատական առաջադիմական կուսակցությունը վերջին 6 ամիսներին ակտիվորեն փորձում է ձեւավորել նոր որակի ընդդիմություն եւ, ի տարբերություն արդեն եղած քաղաքական դաշինքի, «Հանրապետություն» (Արամ Զ. Սարգսյան) եւ «Ժառանգություն» (Ռաֆֆի Հովհաննիսյան) կուսակցությունների հետ հիմնել ոչ թե իրավիճակային, այլ գաղափարական քաղաքական դաշինք: Ինչպես վստահեցրեց Հովհաննես Հովհաննիսյանը, այդ խնդրում բանակցություններն ակտիվորեն առաջ են ընթանում եւ, ըստ բանախոսի, հաջողությունն անխուսափելի է: Պատասխանը մնում է ժամանակին:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ադրբեջանցիները Բուդապեշտում քարոզչական պատերազմ են սկսել

1-ին էջից

Իսկ լիտվացի սպայի մասնակցությամբ նիստը տեղի կունենա սեպտեմբերի 27-ին, որվհետեւ նրան ուղարկված հրավերը հունգարերեն գրված լինելու պատճառով Լիտվայից հետ է ուղարկվել: Դատարանի պարզաբանմամբ, մոտ 5 ամիս կպահանջվի լիտվերեն թարգմանությունը պատշաճորեն ձեւակերպելու համար:

Փաստաբանի ասելով, դատավարությունը սկսվել է մարդասպանին թարգմանությամբ ապահովելու հարցով, քանի որ քննության ընթացքում ռուսերենին տիրապետող Սաֆարովը դատավարության առաջին նիստում հայտարարել էր, թե ռուսերեն չի հասկանում՝ պահանջելով թուրքերեն թարգմանություն: Իսկ այս նիստում հայտարարել է, թե ինքը նախորդ նիստի թուրքերենի թարգմանչին չի հասկացել եւ պահանջել է ադրբեջաներենի թարգմանիչ: Մի քանի ոռոշ անց հայտնել է, թե ադրբեջաներեն չի հասկանում, որվհետեւ թարգմանիչը վատ է թարգմանում: Երկու թարգմանիչներից մեկի ընտրության վրա մտմտալուց հետո այս նիստը շարունակվել է թուրքերեն:

Փաստաթղթերի թարգմանական խնդիրները հարթելուց հետո դատարանը լսել է դատական հոգեբույժին եւ հոգեբանին, որոնց 4-օրյա փորձաքննության արդյունքներով Սաֆարովը հոգեպես եւ ֆիզիկապես առողջ է, հայ սպային կացնահարելիս գիտակցությունը տեղն է եղել, հենց առաջին հարցաքննությանը պնդել է, որ 100 տարի անց էլի հայ է սպանելու: Մի խոսքով, բոլոր հարցերին Սաֆարովը տվել է «զինվորական» պատասխաններ: Այնպես որ, նրան անմեղսունակ ներկայացնելու ադրբեջանական կողմի բոլոր ծիգերը զուր են անցել, թեպետ այս նիստին Սաֆարովի համար 1 ժամով շատ հայտնի փաստաբան են վարձել, սակայն վերջինիս Ադրբեջանից հոգեբույժ հրավիրելու միակ միջնորդությունը անմիջապես մերժվել է: Դատարանի որոշմամբ, դատաբժշկական կրկնակի փորձաքննություն կանցկացնեն միայն հունգար մասնագետները, արդյունքները կներկայացվեն հաջորդ նիստում՝ մայիսի 10-ին: Եթե դատաբժշկական 2 եզրակացությունների մեջ հակասություն լինի, ըստ գործող օրենքի, դրանք կվերանայի բժշկական բարձրագույն հանձնաժողովը:

Նազելի Վարդանյանի համոզմամբ, դատավարությունը ձգձգելու ադրբեջանական կողմի ձգտումը բացատրվում է նրանով, որ Սաֆարովը մեղադրվել է 166 հոդվածի երկրորդ մասով: Հոդվածի առաջին մասով նախատեսվում է 5 -15 տարի ազատազրկում, իսկ երկրորդ մասով՝ 10-15 տարի կամ ցմահ բանտարկություն: Այսինքն, նրանք փորձում են հոդվածի երկրորդ մասը դարձնել առաջին, որի համար ամեն կերպ ջանում են նրան հոգեկան հիվանդ դարձնել:

Հայկ Դեմոյանը հավելեց, որ ադրբեջանական համայնք չունեցող Բուդապեշտում Ադրբեջանը օգտագործից բացել է դեսպանատուն եւ քարոզչական եռուն աշխատանք է ծավալում՝ դատարանը ոմբահարելով զուտ քաղաքական նյութերով: Նրա ասելով, ադրբեջանցիները Սաֆարովի հարցում հաջողության չեն հասել, քանի որ հունգարացիներին չեն հետաքրքրում քաղաքական հարցերը, այլ զարմացնում են մարդասպանին ազգային հերոս դարձնելն ու նրան թոշակ նշանակելը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221

Լուսաբանների սենյակ / հեռ 581841

Համակարգչ. ծառայություն / հեռ 582483

Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353

Համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տրպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՅ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԸՆԹԱՑԻԿ

Չգրանցված գործունեություն է իրականացնում գործատուների եւ ինքնազբաղվածների 73 տոկոսը

Ըստ պաշտոնական վիճակագրության ցուցանիշների

2003 թ. եւ 2004 թ. Հայաստանում նորածիններին տրվող անուններից ամենից շատ տղաների անուններից եղել են Նարեկը, Դավիթը, Արմանը, աղջիկների անուններից՝ Անին, Աննան եւ Անահիտը: Ազգային վիճակագրական ծառայության 2004 թ. արդյունքների ամփոփման ժամանակ ասվեց, որ «նորածիններին ավելի հաճախ տրվող անուններն ըստ սեռի» ցուցանիշների առաջին անգամ հրապարակելը շվեդական փորձից է ներառված: Ի դեպ, ծառայության պետ Ստեփան Մնացականյանը նշեց, որ այս ցուցանիշի մասին խոսելով, Ստեփան Մնացականյանը նշեց, որ այն զբոսաշրջիկների հաշվարկման միջանկյալ մեթոդաբանությամբ է սացվում եւ ցույց է տալիս հիմնական միտումները: Նախատեսվում է կիրառել հաշվարկման նոր մեթոդ, որի հիման վրա կսացվեն ավելի ճշգրիտ ցուցանիշներ: Այդ նպատակով բանակցություններ են տարվում զբոսաշրջության համաշխարհային կազմակերպության հետ: Նշվեց, որ օրինակ՝ Ռուսաստանում ճշգրիտ հաշվարկ սանալու համար սահմանի վրա միգրացիոն թերթիկներ են տրվում:

Ազգային վիճակագրական ծառայության պետին ուղղված «Ազգի» հարցն առնչվում էր հետեւյալ ցուցանիշին՝ չգրանցված գործունեություն իրականացնող գործատուներն ու ինքնազբաղվածները (առանց գյուղացիական տնտեսություններում զբաղվածների) կազմել են ընդհանուր գործատուների եւ ինքնազբաղվածների 73 տոկոսը: Դա նշանակում է, որ սոցիալական վճարումների մասով, չխոսելով արդեն հարկերի մասին, սոցիմնադրամը չի սանում ներկայիս սացվող մուտքերից առնվազն երեք անգամ ավելի գումար: Հետեւաբար, հնարավորություն չի ստեղծվում նաեւ համապատասխան չափով բարձրացնելու կենսաթոշակներն ու նպաստները:

Ստեփան Մնացականյանը այս առթիվ նախ նշեց, որ չհաշվառված տնտեսությունը լինում է անօրինական, ոչ ֆորմալ եւ սվերային, ապա ավելացրեց, որ տվյալ դեպքում խոսքը ոչ ֆորմալ ձեւերի մասին է: Դրանք արդյունաբերության քայքայումից հետո առաջացած տնայնագործությամբ զբաղվողներն են, ինչպես նաեւ սպասարկման, առեւտրի, շինարարության ոլորտում բանավոր համաձայնությամբ վարձու աշխատողները: Սրանց օրինական դաշտ բերելը ծառայության պետը համարեց բարդ խնդիր:

Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարի այն հայտարարության վերաբերյալ, ըստ որի անցյալ տարի Հայաստանի համախառն ներքին արդյունքը հասել է 1989 թ. մակարդակին, տրված հարցին Ստեփան Մնացականյանը պատասխանեց, որ ընդհանրապես նման համեմատությունները ճիշտ չեն, բայց արգելված չեն: Մի շարք առանձնահատկությունների մասին խոսելով, ծառայության պետն առանձնացրեց այն հանգամանքը, որ ներկայումս եկամուտներն ու ծախսերը խիստ բեւեռացված են:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

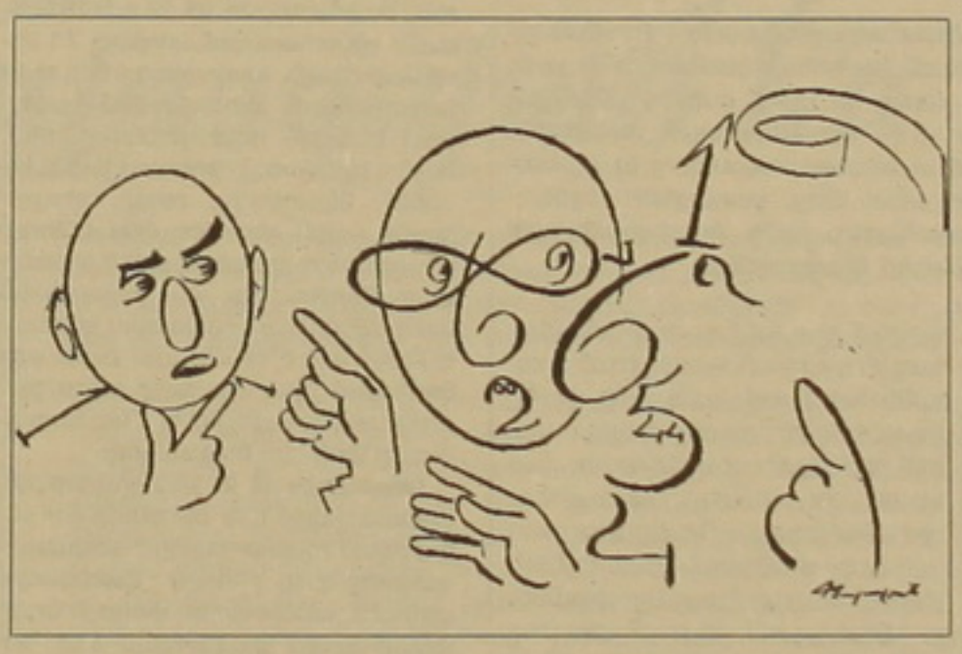

կանյանի երեկ հրավիրած մամուլի ասուլիսին մասնակցում էին նաեւ շվեդական վիճակագրական կենտրոնական բյուրոյի ներկայացուցիչները: Այդ կապակցությամբ ծառայության պետը հայտնեց, որ ի թիվս աշխարհի 40 երկրների, շվեդները աջակցություն են ցուցաբերում նաեւ հայ վիճակագիրներին:

Ինչ վերաբերում է 2004 թ. Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշներին, ապա դրանց ամփոփ պատկերը հետեւյալն էր: Հայաստանի բնակչության թիվը 3 մլն 315 հազար մարդ է, որը տարեսկզբի համեմատ ավելի է 3,5 հազարով: Աճել են ծնելիության բացարձակ եւ հարաբերական ցուցանիշները, մահացության մակարդակը մնացել է նույնը: Ամուսնություններն աճել են 10 տոկոսով, ամուսնալուծությունները՝ 9,2 տոկոսով: Համախառն ներքին արդյունքի աճը եղել է 10,1 տոկոս: Առավել մեծ աճ արձանագրած ճյուղերն են գյուղատնտեսությունը (14 տոկոսով) եւ կապիտալ շինարարությունը (17 տոկոսով): Արտաքին առեւտրի ծավալը գերազանցել է 2 մլրդ դոլարը, որից արտահանման բաժինը 715 մլն դոլար է, ներմուծմանը՝ 1 մլրդ 351 մլն դոլար: Միջին անվանական աշխատավարձը կազմել է մոտ 42 հազար դրամ, որը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է 23 տոկոսով:

Հետաքրքրական ցուցանիշներից էր Հայաստան այցելած զբոսաշրջիկների քանակը՝ 262 հազար մարդ:

Մեկնարկեց «Շինարարություն եւ վերանորոգում. էքսպո 2005» ցուցահանդեսը

Երեկ «Դինամո» մարզադաշտում բացվեց «Շինարարություն եւ վերանորոգում էքսպո 2005» երկրորդ միջազգային մասնագիտացված ցուցահանդեսը, որը կազմակերպել էր «Լոգոս էքսպո սենթր» ցուցահանդեսային ընկերությունը: Ցուցահանդեսը, որը կտեւի 3 օր մինչեւ փետրվարի 18-ը, ներկայացնում է 55 ինչպես հայկական, այնպես էլ օտարերկրյա ֆիրմաների, ընկերությունների, խանութ-սրահների արտադրանքը:

Ցուցահանդեսին ներկայացված էին ջեռուցման եւ ջրամատակարարման համակարգեր («Այբ բեն գիմ»), ջահեր, ներքին եւ արտաքին լուսավորման պարագաներ («Ստեփանակերտի էլեկտրատեխնիկական գործարան»), ձեռքի պատրաստած խեցեգործ սալիկներ («Մանեն Թայլս»), կենցաղային եւ արդյունաբերական ավտոմատ սարքավորումներ («Պիարս»), այգեգործական գործիքներ («Օլիմպիա գրուպ»), իտալական արտադրության «Բախի» գազի կաթսաներ, գերմանական «Շուլթս» ներկեր, «Ռաշ» ֆիրմայի պատուհաններ («Կերամիկա»), պլաստմասսայե շրիշակներ, անկյունակներ, կախովի առաստաղների պրոֆիլներ («Պոլիտերվ»), պոլիէթիլենի խողովակներ («Սասուն»), դեկորատիվ ներկեր, ցածր լարման էլեկտրամոնտաժման սարքավորումներ, մեկուսիչ թաղանթներ («Նարեկ»), ջեռուցման, ջրամատակարարման, օդափոխության, օդի լավորակման (ֆիլտրացիայի) համակարգեր («Կանայան»), ջակուզիներ, լոգախցիկներ, լամինատե հատակներ, կաղնե դռներ («Նոր տուն») եւ այլն:

Ցուցահանդեսի բացման ժամանակ «Լոգոս էքսպո»-ի փոխնախագահ Արա Ստեփանյանը, շնորհակալություն հայտնելով մասնակից երկրներին (Իտալիա, Իրան, Հունգարիա, Ֆրանսիա, Անգլիա, ԱՄՆ եւ այլն), ինչպես նաեւ տեղական արտադրողներին եւ ֆիրմաներին, մասնակիցներին ցանկացավ, որ այդ երեք օրը լինի բեղմնավոր եւ նպաստի նրանց բիզնեսի զարգացմանը:

Առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման փոխնախարար Արա Պետրոսյանը նշեց, որ նման ցուցահանդեսները տնտեսական զարգացման առումով շատ կարեւոր են, քանի որ բիզնեսի ոլորտում ակտիվ գործարարներին հնարավորություն է տրվում ներկայացնելու իրենց արտադրանքը:

Ցուցահանդեսը յուրովի կարեւոր էր մասնակից ընկերությունների եւ արտադրողների համար: «Կերամիկա» ընկերության գովազդային բաժնի մասնագետ Կարեն Կարապետյանի խոսքերով՝ ցուցահանդեսը մեծ հնարավորություն է տալիս ոչ միայն տեղական արտադրողների, այլեւ օտարերկրյա ընկերությունների արտադրանքը ներկայացնելու: «Իսկ գնային առումով, ինչ խոսք, մեր շուկան պետք է հարմարվի ժողովրդի վիճակին, բայց այդ իմաստով էլ արդեն բավական շարժ կա», նշում է մասնագետը: Իսկ «Նարեկ» ընկերության նախագահ Ռաֆիկ Հարությունյանը կարեւորում է ցուցահանդեսի մարդկանց հետ մեծ շփում ապահովելու հնարավորությունը: «Սա միակ օրն է, երբ մենք կարողանում ենք շփվել ազգաբնակչության, մեծ թվով հաճախորդների հետ», ավելացնում է նա:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության ցուցանիշներն աճ են գրանցում

Վարկային երաշխավորությունների համար 2005 թ.-ին 263 մլն դրամ

2004 թ. ընթացքում փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության (ՓՄՁ) ոլորտի զարգացումներն ու պետական աջակցության իրականացված ծրագրերը երեկ մամուլի ասուլիսում ներկայացրեց Հայաստանի ՓՄՁ զարգացման ազգային կենտրոնի գործադիր տնօրեն **Ռոբերտ Մարտիրոսյանը**:

Կենտրոնի գործադիր տնօրենը ներկայացրեց ոլորտին վերաբերող վիճակագրությունը, ՓՄՁ պետական աջակցության ծրագրերը՝ ըստ ոլորտների: Ռոբերտ Մարտիրոսյանի խոսքերով, 2004 թ. ՀՆԱ մեջ ՓՄՁ մասնակցությունը կազմել է 39 տոկոս՝ 2003-ի 38 տոկոսի դիմաց: Տարբերությունը կազմել է մեկ տոկոս, բայց գումարային առումով հաշվվում է մոտ 87 մլրդ դրամ:

Ըստ տնտեսության ոլորտների, 2004 թ.-ին ըստ ՀՆԱ-ի արտադրության ՓՄՁ սուբյեկտների մասնակցությունը առեւտրի բնագավառում կազմել է 58,4 տոկոս, շինարարության մեջ՝ 41,1 տոկոս, ծառայությունների ոլորտում՝ 32,9:

«Բավականին լուրջ ձեռքբերումներ կան աշխատատեղերի առումով: Փոքր եւ միջին ձեռնարկությունները եթե 2003 թ.-ին ապահովել են զբաղվածների 31 տոկոսը, ապա 2004 թ.-ին՝ 32,9 տոկոսը: Սա լուրջ ցուցանիշ է եւ նշանակում է նաեւ, որ ունենք աշխատուժի մեծ տեմպերով ներգրավում այս ոլորտում», ասաց պրն Մարտիրոսյանը: Ըստ վերջինի, անցյալ տարի նոր գրանցված ձեռնարկությունների թիվը կազմել է 8500՝ իրավաբանական անձինք եւ անհատ ձեռներեցներ: Այս առումով ստեղծվել է 17 հզ. վճարվող աշխատատեղ:

ՓՄՁ զարգացման ազգային կենտրոնի տրամադրած վիճակագրության համաձայն, անհատ ձեռնարկատերերի եւ Հայաստանի օրենսդրությանը համապատասխան տնտեսական գործունեության իրավունք ունեցող առեւտրային իրավաբանական անձանց ընդհանուր թվաքանակում 2005 թ.-ի հունվարի մեկի դրությամբ ՓՄՁ սուբյեկտները կազմել են մոտ 97.8 տոկոս:

Ռոբերտ Մարտիրոսյանը դրական միտում համարեց, որ փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների քանակի աճ է նկատվել մարզերում: 2004 թ.-ի տվյալներով, ՓՄՁ-երի 48,5 տոկոսն է գրանցվել եւ գործում է Երեւանում, մնացածը մարզերում են: Սա, ըստ էության, պետական քաղաքականության գերակայություն է, առավել եւս, որ պետական աջակցության զգալի մասն ուղղվել է մարզերում եւ հեռավոր բնակավայրերում գործող փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության սուբյեկտներին:

Ընդհանուր առմամբ, ՓՄՁ պետական աջակցության ծրագրի աշխարհագրությունը ընդգրկում է Երեւանը եւ 6 մարզեր: Պետական աջակցության ենթակառուցվածքների ստեղծման եւ ամրապնդման շրջանակներում Երեւանի տարածքում կազմավորվել է 100 տոկոս բաժնեմասով տեխնոպարկ «Անդրոն կոմպլեքսային էլեկտրասարքավորումների գիտահետազոտական ինստիտուտ» ՓԲԸ-ում:

Պետական աջակցության ամենակարեւոր ուղղություններից մեկն էլ, ըստ պրն Մարտիրոսյանի, վարկային երաշխավորությունների տրամադրման ծրագիրն է: Ըստ վիճակագրության, անցյալ տարի ՓՄՁ սուբյեկտներից ստացվել է վարկային երաշխավորություն ստանալու 181 հայտ: Որակավորման հանձնաժողովը, գործընկեր բանկերն ու հոգաբարձուների խորհուրդը քննարկել են դրանցից 115-ը: Վարկավորվել է 9 հայտատու, որոնց վարկային երաշխավորությունը կազմել է 25.5 մլն դրամ՝ մոտ 44 մլն դրամ վարկային փաթեթի համար: 2005 թ.-ին նախատեսվել են 263 մլն դրամի չափով վարկային երաշխավորության միջոցներ, որոնց դիմաց, ըստ Ռոբերտ Մարտիրոսյանի, կտրամադրվի մոտ 450-500 մլն դրամի վարկ:

Տեղեկատվական աջակցության կտրվածքով ՓՄՁ զարգացման ազգային կենտրոնը հրատարակել է 4 տեղեկագիր: Կենտրոնը նաեւ հրատարակել եւ անվճար տրամադրում է «ՀՀ հարկային օրենսդրության փոփոխությունները ՓՄՁ սուբյեկտների համար» ուղեցույցը: Այս առումով Ռոբերտ Մարտիրոսյանը կարեւորեց նաեւ «Ինչպես գրանցել բիզնեսը» գործարարի ճանապարհային քարտեզի հրատարակումը:

Խորհրդատվական աջակցությունից հաճախ օգտվել են հաշվապահության վարման եւ ֆինանսների կառավարման առումով: Ինչ վերաբերում է հարկային խորհրդատվությանը, ապա նման աջակցություն են ստացել ամենամեծ թվով ՓՄՁ սուբյեկտներ՝ 43-ը:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին՝ ՓՄՁ Զարգացման ազգային կենտրոնի գործադիր տնօրենը նշեց, որ գործունեությունը դադարեցնող ՓՄՁ սուբյեկտների մասին վիճակագրության բացակայությունը թույլ չի տալիս գնահատականներ տալ այդ կապակցությամբ: Բայց խոսելով տպավորությունների մասին՝ պրն Մարտիրոսյանը հիշեցրեց աշխարհում առկա միտումներն այդ առնչությամբ: Ֆրանսիայի օրինակի դեպքում ամեն տարի ստեղծված 100 ընկերություններից 50-ը մեկ տարի անց փակվում են: 5 տարի անց այդ 100-ից մնում են 25-ը, իսկ երկար ժամանակ աշխատում են 100-ից 12-ը:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանին, ապա այդ միտումը մեր երկրում եւս կա: Իսկ ձեռնարկությունների գործունեությունը դադարեցնելու պատճառներն, ըստ պրն Մարտիրոսյանի, մի քանիսն են. շուկայի բացակայություն, անմրցունակություն, գործարարի ոչ գրագետ աշխատանք: Պարզեցված հարկի օրենքում փոփոխությունների կապակցությամբ Ռոբերտ Մարտիրոսյանը ենթադրեց, որ օրենքի փոփոխությունները պետք է օգնեն միկրո եւ փոքր բիզնեսին աշխատելու այդ դաշտում, այլ ոչ թե այն միջիններին եւ խոշորներին, որոնք իրենց շրջանառությունը թաքցնելու համար մտնում են այս հարկատեսակի տակ:

«Ի դեպ, փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության սուբյեկտները բողոքում են պարզեցված հարկի գաղափարից: Նրանք այն գործարարներն են, ովքեր ունեն գործընկեր կազմակերպություններ, այդ թվում՝ խոշոր ընկերություններ: Խոշորները աշխատելով ավելացված արժեքի հարկով, իսկ փոքրը՝ պարզեցված, անհամաձայնություն է տեղի ունենում, եւ հաշվանցումը գրեթե անհնար է դառնում», ասաց Ռոբերտ Մարտիրոսյանը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Քաղաքիր՝ որտեղից քեզ այսքան փող

Բանկային համակարգ միջոցների ներհոսքն այսօր չի հայտարարագրվում: Անօրինական փողերի օրինականացման մասին օրենքի դրույթով թույլատրված այդ ամնիստիան կավարտվի հուլիսի 1-ին:

Սա նշանակում է, որ հուլիսի 1-ից հետո գործող ռեժիմները չեն կիրառվի այն քաղաքացիների նկատմամբ, ովքեր կօգտվեն օրենքի ընձեռած հնարավորություններից եւ մինչ այդ իրենց միջոցները կամ ժառանգությունը խնայողության ձեւով կպահեն առեւտրային բանկերում:

Հուլիսի 1-ից հետո ամեն մի ավանդատուից բացատրություններ են պահանջվելու միջոցների ծագման աղբյուրների մասին, հնարավորինս հիմնավորելու դրանք:

Կ.Գ.

«Վերցրած է պետության կարիքների համար»

Այդ տարածքներում սահմանափակումներն ու սպասումները տարիներ են տևում

Հյուսիսային պողոտայի կառուցման ծրագիրն առաջինն էր, որի իրականացման ժամանակ մեր իրականությունում մուտք գործեց «իրացվող տարածք» հասկացությունը: Դա պետության կարիքների համար վերցրած տարածքն է, ինչի հնարավորությունը տրված է Հայաստանի սահմանադրության 28-րդ հոդվածով: Իսկ թե կոնկրետ ո՞ր օրենքի համաձայն է կատարվում այդ գործընթացը, ինչպե՞ս է իրավաբանորեն սահմանվում «իրացվող տարածք» հասկացությունը, ի՞նչ է նշանակում «վերցրած է պետական կարիքների համար», ի՞նչ սահմանափակումներ կարող են լինել այդտեղ բնակվող մարդկանց համար, ի՞նչ առավելագույն ժամկետներում պետք է գործեն սահմանափակումները եւ կատարվեն իրացման աշխատանքները, փորձեցինք տեղեկանալ Երեւանի քաղաքապետարանի իրավաբանական վարչության պետ Արսյոմ Սարգսյանից:

Իրացման տարածքներում բնակիչները ստիպված են անժամկետ սպասել ներդնողի հայտնվելուն

Վարչության պետը հայտնեց, որ «Հողային օրենսգրքի» եւ «Քաղաքացիական օրենսգրքի» համաձայն, կառավարության համաձայնասխան որոշումից հետո տվյալ տարածքը հայտարարվում է իրացման ենթակա գոտի եւ վերցվում պետության կարիքների համար: Փաստորեն, իրացվող տարածք հասկացությունն առանձին օրենքով սահմանված չէ: Կառավարության 2001 թ. հոկտեմբերի 5-ի թիվ 950 որոշմամբ սահմանված է միայն օտարման գոտում գտնվող հողամասերն ու անշարժ գույքը գնելու եւ իրացնելու կարգը, որտեղ էլ նշված են սեփականատերերին տվյալական արժեքով փոխհատուցում, իսկ մյուս հավաքված անձանց՝ դրամական աջակցություն եւ խոխոտում տալու ձեւերն ու միջոցները: Իսկ տարածքն իրացվող գոտի համարելու համար ընդամենն անհրաժեշտ է քաղաքապետի որոշումը եւ անշարժ գույքի կադաստրի կոմիտեում գրանցված գլխավոր հատակագծի գոյությունը:

Իրացվող գոտում մի շարք սահմանափակումներ են մտցվում: Այդտեղ չի կարող լինել հողամասի կամ շինության օտարում կամ առուվաճառք, առաջանալ նոր գույք: Բացառություն է արված միայն ծննդյան, մահվան գրանցումների, զինվորական ծառայությունից եւ ազատազրկման վայրերից վերադարձածների գրանցման համար: Վերջիններս սանում են մշտական գրանցման կարգավիճակ:

«Սահմանվածէ այդ սահմանափակումների գործելու առավելագույն ժամկետ» հարցին վարչության պետը բացասական պատասխանեց, ասելով, որ այդ ժամկետը կախված է նրանից, թե տվյալ ներդնողը իրացման ինչպիսի աշխատանքներ է կատարում: Երբ քաղաքապետի կամ կառավարության որոշմամբ տարածքը տրամադրվում է կոնկրետ ներդնողին, ենթադրվում է, որ նա իր միջոցների հաշվին պետք է իրացման աշխատանքների համար փոխհատուցի բնակիչներին, կառուցի կոմունիկացիաները, ինժեներական կառույցները եւ վերգետնյա կառույցի 1 քմ համար քաղաքապետարանին փոխհատուցի 20 դոլար:

Մեր զրուցակցի պատասխանից դատելով, իրացման գոտու համար առավելագույն եւ ընդհանրապես որեւէ ժամկետ նույնպես սահմանված չէ, ու այդ գոտու բնակիչները կարող են երկար տարիներ, մինչեւ ներդնողի հայտնվելը ապրել նույն կարգավիճակով՝ զրկված լինելով սեփականությունը տնօրինելու սահմանադրական իրավունքից: Նման օրինակ է Կոնը, որը, վարչության պետի խոստովանությամբ, վաղուց հայտարարված է իրացման գոտի, բայց ներդնող չկա: Ակնկալվում է, որ առաջիկա մեկ-երկու տարիներին նա կհայտնվի, իսկ մինչ այդ քաղամասի բնակիչները շարունակում են սպասել եւ ապրել անտանելի կենցաղային պայմաններում: Ավելացնենք, որ մյուս օտարվող տարածքներում եւս ներդնողի «հայտնությանը» առնվազն երկու տարուց պակաս չեն սպասում, չհաշված նրա հայտնվելուց հետո իրացման աշխատանքների սկզբին սպասելը:

Սահմանափակումները կարող են վերացվել մասնակիորեն

Այդ ընթացքում ծագող խնդիրների լուծման համար, այնուամենայնիվ, որոշակի հնարավորություն տրված է: Ըստ Արսյոմ Սարգսյանի, քաղաքապետի գլխավորությամբ գործող ներդումային ծրագրերի կառավարման խորհրդին կից գործում է աշխատանքային խումբ՝ կադաստրի, քաղաքապետարանի, քաղաքաշինության նախարարության ներկայացուցիչների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են իրացվող տարածքներում ժառանգության, անվանափոխության, գրավի, նոր վկայական ստանալու հետ կապված եւ այլ հարցեր: Առուվաճառքը, վարչության պետի հավաստմամբ, եթե նոր գույք չի առաջացնում, «շատ դեպքերում» թույլատրվում է, ժառանգության եւ կտակի գրանցման հետ կապված խոչընդոտներ նույնպես չեն լինում: Սակայն միանշանակ է՝ սահմանափակումների մասնակի վերացումը ելք չէ:

Հարկ է նկատի ունենալ երկու կարեւոր հանգամանք: Նախ, բնակիչների համար, մեղմ ասած, այնքան էլ հաճելի չէ ավելորդ անգամ պաշտոնյաների հետ շփվել այս կամ այն սահմանափակման վերացման համար թույլտվություն ստանալու նպատակով: Երկրորդ, իրացվող գոտում գտնվող տուն գնելու ցանկություն ունեցողներ շատ չեն լինի, հետագայում փոխհատուցման քաշքշուկի մեջ չհայտնվելու համար: Ինչն էլ, բնականաբար, բացասաբար է ազդում նրա շուկայական գնի վրա, հարկադրելով սեփականատիրոջը հրաժարվել վաճառքի մտքից եւ վերստին սպասել ներդնողի հայտնվելուն ու փոխհատուցմանը:

Քանիսն են իրացվող տարածքները մայրաքաղաքում

Ներկայումս մայրաքաղաքում պետության կարիքների համար վերցված են հետեւյալ տարածքները՝ Կոնը, գինու կոմբինատին, կրկեսին, եկեղեցուն հարող տարածքները, 33-րդ թաղամասը (այսպես կոչված Ֆիդայանները): Այս տարածքների բնակիչները, ինչպես հայտնեց Արսյոմ Սարգսյանը, ներկայումս գտնվում են վերը հիշատակած վիճակում, այսինքն սպասում են ներդնողին: Թե դեռ որքան պետք է սպասեն, դեռեւս անհայտ է: Բացի սրանցից, իրացվող գոտի են համարվել երեք անհամեմատ ավելի փոքր տարածքներ: Առաջինը Սոյայի տանը հարող տարածքն է, որի իրացման աշխատանքները պետք է կատարի պաշտպանության նախարարությունը, երկրորդը Կենտրոնական բանկին հարող մոտ 600 քմ տարածքն է (ընդամենը 2-3 տուն), որը իրացնելու է ԿԲ -ն՝ իր անվտանգության նկատառումներից ելնելով: Երրորդը Կոզեր թաղամասի մի մասն է՝ (Պուշկինի այգուն հարակից տարածքը: Վարչության պետի հավաստմամբ, այստեղ ներդնող արդեն կա: Ինչ վերաբերում է իրացման փուլում գտնվող Գլխավոր պողոտային, արդա մեր զրուցակիցը կարծիք հայտնեց, որ այս տարվա հունիս-հուլիս ամիսներին իրացման աշխատանքներն այնտեղ կավարտվեն:

Հողահատկացման մրցույթնե՞րն են խոսակցությունների տեղիք տալիս, թե՞...

«Իսկ ինչո՞ւ կառավարության որոշման փոխարեն մրցույթով չեն կատարվում տարածքների տրամադրումը» հարցին այսպիսի պատասխան ստացանք: Ըստ Արսյոմ Սարգսյանի, փորձը ցույց է տվել, որ մրցույթը չի արդարացնում իրեն, քանի որ կան լավ ու վատ հողամասեր, օրինակ, ճակատային եւ խիտ բնակեցված: Դրանց մրցույթով վաճառքի ժամանակ բնակիչների կողմից տարբեր խոսակցություններ են լինում, ասենք, թե ինչո՞ւ այս լոտը թանկ գնով վաճառվեց, մյուսը՝ էժան: Այդ պատճառով էլ քաղաքապետարանն ընտրել է այն սկզբունքը, ըստ որի կառուցապատողն ինքը պետք է որոշի, թե շինարարությունն ինչ կարժենա իր համար: «Մենք չենք ցանկանում մրցույթի շնորհիվ ավելի փող ստանալ: Մեր շահույթն այդ վերգետնյա կառույցներից ստացված գումարն է՝ 1 քմ համար 20 դոլար», եզրափակեց իրավաբանական վարչության պետը:

Թերեւ շատերին զարմանալի կթվա նման պատասխանը: Նախ, ամբողջ աշխարհում որպես ամենաարդար եւ տարատեսակ խոսակցություններից խուսափելու տարբերակ ընտրված է մրցութային կարգը: Իսկ եթե քաղաքապետարանի համար նման կարգը խոսակցությունների առիթ է տալիս, արդա դա ոչ թե մրցույթից է, այլ մրցույթն անցկացնողից: Այնպես որ այստեղ հեծանիվ հորինելու անհրաժեշտություն չկա: Հաջորդ տարօրինակ փաթը վերգետնյա կառույցի 1 քմ համար 20 դոլարն է, որ քաղաքապետարանը ստանալու է կառուցապատողից եւ այն, որ «ավելի փող» քաղաքապետարանին հարկավոր չէ: Կենտրոն համայնքում անշարժ գույքի միջին գները հայտնի են բոլորին՝ սկսած 1 քմ համար 300 դոլարից մինչեւ 1000 դոլար: Իսկ կառուցապատված տարածքում, օրինակ, Հյուսիսային պողոտայում, 1 քմ արժեքն ավելի բարձր է՝ 1800-2000 դոլար: Այսինքն, մրցույթի անցկացման ժամանակ քաղաքապետարանը կարող է ստանալ հիշյալ 20 դոլարից առնվազն 15 անգամ ավելի գումար, որից նա, չգիտես ինչու, հրաժարվում է՝ ընտրելով կառուցապատողից շորթում հիշեցնող ճանապարհով գումար ստանալու տարբերակը: Ինչո՞ւ: Նման դեպքերում դժվար չէ ենթադրել, թե ուր է գնում շուկայական արժեքի եւ կառավարության որոշած արժեքի տարբերությունը: Այսինքն, կոռուպցիայի դրսեւորումն ակնհայտ է:

Այս ամբողջից կարելի է եզրակացնել, թե ինչու են այդքան շատ իրացվող տարածքների բնակիչների դժգոհություններն ինչպես մինչեւ իրացումը, այնպես էլ դրանից հետո:

ԱՐԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԳՐՈՒՄ ԵՆ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ

Իշխանության մարմինները կեղծում են փաստաթղթերը

ՀՀ էներգետիկայի կարգավորող հանձնաժողովի 30.11.01 թ. N 66 որոշման 2.2.4. կետի համաձայն, օդափոխության համակարգի առկայությունը պարտադիր է գազաֆիկացման համար:

Մեր տասհարկանի շենքի բնակիչների մեծամասնությունը չգործող օդափոխության համակարգի պատճառով հրաժարվել է գազաֆիկացումից: Բնակիչները դիմել են պետական հակահրդեհային ծառայություն եւ քաղաքաշինական պետական տեսչություն, քանի որ մեր շենքի օդափոխության համակարգը շատ տեղերում քանդված եւ խցանված է, այդ պատճառով ներքեւի բնակարանների ծխագազերը անարգել մտնում են վերեւի բնակարաններ: Նման պայմաններում շենքի գազաֆիկացումը վտանգում է բնակիչների կյանքը: Ի պատասխան ստացել ենք կեղծագրեր:

Կեղծագիր N 1. Բնակիչների հարցին քաղաքաշինական պետական տեսչությունը պատասխանել է, որ իրենց նախարարի 26. 03. 04 թ. N 29 հրամանի շինարարական նորմայի 7.1 կետի համաձայն, գազօգտագործող սարքավորումների տեղակայումն արգելվում է միայն շենքերի նկուղներում: Ինչն արգելված չէ՝ թույլատրված է: Այսինքն՝ նկուղներից բացի, տեսչությունն ամեն տեսակի սենյակներում թույլատրում է տեղադրել ամեն տեսակի գազասարքեր: Սա անվտանգության կանոնների շատ վտանգավոր կեղծում է: Բանն այն է, որ «միայն» բառն այս նորմայում չկա: Այս բառը պետական տեսչությունն ավելացրել է նորմայի իմաստը փոխելու նպատակով:

Կեղծագիր N 2. Բնակիչների դիմումում գրված է, որ մեր շենքի մոտ տեղադրված պահարանային գազակարգավորիչ կետը (ՊԳԿԿ) վտանգավոր տեղում է, անմիջապես փողոցի երթեւեկելի մասին կից (նորմա՝ 5 մ): Հակահրդեհային ծառայությունից եւ քաղաքաշինական տեսչությունից պատասխանել են, որ նույն նորմայի համաձայն, մուտքում մինչեւ 0,3 ՄՊԱ ճնշում ունեցող ՊԳԿԿ-ի հեռավորությունները շենքերից եւ կառուցվածքներից չեն սահմանափակվում: Իսկ նորմայի աղյուսակի սյունակներից պարզ երեւում է, որ «կառուցվածք» բառը չի կարող անգամ վերաբերել ավտոմոբիլային ճանապարհներին:

Երեւում է, որ այս պետական կազմակերպությունները համոզված են իրենց անպատժելիության մեջ, մինչդեռ փաստաթղթերի կեղծումը բեւեռանորեն պատժելի է: Հակահրդեհային պետական ծառայությունը եւ քաղաքաշինական պետական տեսչությունն առաջարկել են մեզ դիմել մասնավոր հրեշ ընկերություններին, որոնք մեր շենքի համար օգտագործում են այն նորման, որը վերաբերում է առանց օդափոխության ուղիների շենքերին, հանելով «օդափոխության ուղիներ» շինարարական տերմինից «ուղիներ» բառը:

Պետական հակահրդեհային ծառայությունը հրաժարվել է արգելել գազաֆիկացումը, իսկ քաղաքաշինական պետական տեսչությունը թույլատրել է մոնտաժել ջեռուցման եւ ջրատաքացուցիչ գազասարքեր 10 հարկանի շենքում, որը չի ունեցել ծխատարներ եւ չունի գործող օդափոխության համակարգ, ինչը հակասում է կառավարության 05.12.02 թ. N 2024-Ն որոշմանը:

Իսկ եթե իշխանությունն այդպես շատ է մտածում ջեռուցման մասին, ապա այսպիսի շենքերի համար էլեկտրաէներգիայի սակագինը ձմռանը թող դարձնի 15 դրամ, ինչպես գիշերվա ժամերին, եւ ոչ թե վտանգի բնակիչների կյանքը:

Բնակարանի գազաֆիկացման աշխատանքների արժեքը մի քանի անգամ ցածր է, քան գանձված գումարները, այդ պատճառով բնակիչներին ոչ մի անդորրագիր չեն տալիս: 1/2 դույմանոց 1 մ խողովակ տեղադրելու արժեքը կազմում է ընդամենը 650 դրամ, իսկ վերցնում են 3000-3500 դրամ: 500 տոկոս սվերային շահ: Այս ոսկու վտակի մասին բոլորը գիտեն, ինչպես գիտեն, որ ոսկու վտակները միշտ հոսում են ներքեւից վերեւ: Հոսում են անվտանգության կանոնների վայով:

Փաստորեն, պետական մարմիններին թույլատրվում է կեղծել փաստաթղթերը, միայն չկոնել այս վտակին, եւ սա արվում է ի գին բնակիչների կյանքի:

ԼՈՒԲՈՒԼԻԿ ԲԱԲԱԽԱՆՅԱՆ
Երեւան, Վարդանանց փ.
5 ա շենքի բնակիչ

Ինչքան վատ, այնքան... լա՞վ

Օր չի լինի, որ մեր իշխանությունը հայ հանրությանը չհամցնի երկրի տնտեսական զարգացման որեւէ վառ օրինակ: Այս գործընթացում հատկապես ակտիվ է ՀՀ գյուղնախարարությունը. լսելով պաշտոնյաներին եւ հատկապես նախարար Դ. Լոքյանի հեռատահաղորդումները, կարելի է կարծել, թե հայ գյուղացին ոչ թե օրեցօր է բարելավում իր վիճակը, այլ ժամ առ ժամ: Իսկ ահա ըստ ՀՀ ԱՎԾ «ՀՀ սոցիալական պատկերը եւ աղքատությունը»-2003 եւ «Պարենային ապահովություն եւ աղքատություն»-2004 հունվար-հունիս վերլուծությունների եւ ՄԱԿ-ի երեւանյան գրասենյակի ու ՀՀ կառավարության կողմից իրականացված «Գյուղական աղքատությունը ՀՀ մարզերում» ուսումնասիրության արդյունքների պարզվել է, որ գյուղական աղքատությունը 2002-ի 45.3%-ից հիշյալ շրջանում հասել է 47.5%-ի: Ինչու հարցի պատասխանը փնտրելու փոխարեն նախարարության պաշտոնյաներն զբաղված են մի քանի մշակաբույսերի բարձր բերքահավաքի մասին հաղորդումների տարածմամբ: Որ դրանք հերքվում են իրենցից ոչ պակաս կարողունակ անկախ փորձագետների ու մասնագետների կողմից, դա ոչինչ, կարեւորն իրենք են:

Ինքնագովի հերթական դրսեւորումն արձանագրվեց օրերս. հաստատվեց մինչեւ 2007 թվականը ՀՀ-ում պարենային ապահովության հասնելու ծրագիրը: Խոսել այս մասին, երբ երկրում չի արտադրվում ոչ մի կիլոգրամ շաքարավազ, գրեթե չի իրականացվում կենդանական ու բուսական յուղերի արտադրություն, հայտնի չեն կաթնամթերքի ու մսամթերքի հոսքի աղբյուրները, տարօրինակ է: Ըստ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության հաղորդումների, երկրում տարեկան արտադրվում է մոտ 1000 տոննա մակարոնեղեն: Ստացվում է, որ մեկ հայաստանաբնակը տարվա ընթացքում սպառում է ընդամենը 300 գ տեղական արտադրության մակարոն. տարօրինակ թիվ է, եթե ծիծաղելի չհամարենք: Այս առումով ուշ է ՀՀ-ում հավաքվող 450000 տոննա հացահատիկի ռեկորդային բերքը, որից փոքր ու միջին ձեռներեցությամբ զբաղվող հայ մարդը կարող է մակարոնեղեն արտադրել: Նման պարզ հարցերը մեզանում պատասխաններ չունեն: ՀՀ գյուղնախի մշակած «2003-2015 թթ. ռազմավարությունը» ծրագրում գրեթե բացակայում է սննդի նպատակով վերամշակվող տեխնիկական բույսերի աճեցումը, նախապատվությունը տալով ծխախոտի ու սպիրտային խմիչքների հումքին: 1980-ականներին տեխնիկական մշակաբույսեր ցանվում էին առնվազն 10000 հեկտարի վրա. այսօր այս թիվը կազմում է 1.5 հազար հեկտար, ցանքատարածությունների կառուցվածքում զբաղեցնելով 0.5%-ը: Ինչ են վերամշակելու հայ փոքր ու միջին ձեռնարկատերերը տարիներ անց. կարտոֆիլի չիպս:

ՀՀ-ում տարվում է հողի մշակին սակավ արդյունավետ գործունեության ոտղորդելու քաղաքականություն: Ոլորտում 1 հա-ից ստացվող արդյունքը կազմում է մոտ 1000 դոլար, որը մոտ է զարգացած գյուղատնտեսություն ունեցող երկրների ցուցանիշին: Տարբերությունն այն է, որ մեր 1 հա-ի վրա աշխատում են 10, 20, անգամ 50 մարդ, մինչդեռ հիշատակված երկրներում մեկ մարդն է մշակում 10, 20, անգամ 50 հա-ը: Ցավալին այն է, որ մասամբ տեղյակ լինելով այսօրինակ փաստերին, իրենց կարողունակ հռչակող հայ մասնագետ-պաշտոնյաները ոչինչ չեն անում իրողությունը փոքր-ինչ բարելավելու ուղղությամբ: Կարծես գործում է ինչքան վատ՝ այնքան լավ սկզբունքը:

ՎԵՐԱՄ ԲՅՈՒՐԱՆՅԱՆ

Հետք

Սփյուռքահայ բարերարները հիասթափված են Հայաստանից

Քերոլայն եւ Ջորջ Նաջարյաններին Հայաստանում շատերը գիտեն: 1988թ. երկրաշարժից հետո բոստոնաբնակ ամուսինները սկսեցին բարեգործական ծրագրեր իրականացնել Հայաստանում: Այս տարվա սեպտեմբերին Քերոլայն Նաջարյանը Հայաստանում էր: 2004թ. նոյեմբերին մի շարք լրատվամիջոցների խմբագրությունների ստացած բարերարների նամակը, որը ներկայացնում ենք ամբողջությամբ:

Հարգելի խմբագիր.

Վերջին շաբաթվա ընթացքում նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի՝ կոռուպցիայի հարցերով խորհրդական Բագրատ Եսայանն այցելել էր ԱՄՆ եւ հանդիպումներ էր ունեցել տեղի ամերիկահայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Ցավոք, մեզ չհաջողվեց հանդիպել իր հետ: Եթե հանդիպումը կայանար, ապա մենք նրան կպատմեինք այն տխուր, բայց իրական փորձի մասին, որը մենք ունեցանք Հայաստանի օրենսդրական համակարգում վերջին տարիների ընթացքում:

Նախ եւ առաջ, մի քանի բառ մեր մասին. մեր մարդասիրական աշխատանքը Հայաստանում եւ Արցախում շարունակվում է արդեն 16 տարի: Մեր ծրագրերը սկսվեցին երկրաշարժից եւ Արցախյան ազատագրական շարժման առաջին օրերից եւ շարունակվում են մինչ օրս: Այդ ընթացքում 50-ից ավելի այցելություն ենք կատարել Հայաստան, միլիոնավոր դոլարների բուժօգնություն ենք տրամադրել թե՛ Հայաստանին, թե՛ Արցախին, հիմնադրել ենք Առաջին օգնության կենտրոն Գյումրիում (1994) եւ հոի կանանց «Արփեն» կենտրոնը Արցախում, կատարել ենք հիվանդանոցների վերանորոգում, ինչպես նաեւ՝ շատ այլ աշխատանքներ, որոնց մեջ է 4-դ դարի Ծիծեռնակավանք բազիլիկի (Լաչին) վերականգնումը, օգնությունը գյուղացիներին, հաշմանդամներին, վետերաններին, ծնողազուրկ երեխաներին եւ դպրոցներին: Սա այն դեպքն է, երբ պատմությունը ինքն է իր մասին խոսում: Մեր աշխատանքը իրականացվել է «Հայկական Առողջապահական Դաշինք» կազմակերպության եւ իր աջակիցների միջոցով, ինչպես նաեւ՝ մեր անձնական գումարների հաշվին:

Սփյուռքին արված Հայաստանի կառավարության՝ ներդրումներ կատարելու կոչերին ի պատասխան, Ջորջը ծրագիր ձեռնարկեց մի երիտասարդ մարդու հետ, ում նա հանդիպել էր երկրաշարժից հետո եւ ում հետ հետագայում ընկերացավ: (Մենք նույնիսկ բերեցինք այդ «ընկերոջը» Բոստոն եւ բուժեցինք նրան: 1996 թ.-ին, երկար ժամանակ Ջորջին համոզելուց հետո, որ գործ սկսի, նրանք բացեցին ֆոտո խանութ՝ որպես գործընկերներ: Նա աշխատում էր, իսկ Ջորջը վճարում էր ամեն ինչի համար: Նա Ջորջին ներկայացրեց նաեւ այլ մարդկանց, որոնք ունեին գործնական առաջարկներ: Այդ առաջարկներից մեկի արդյունքում մենք գնեցինք երկու հողատարածք Ջորագյուղում, որոնցից հրաշալի տեսարան էր բացվում Արարատի վրա: Այդ ամբողջ ժամանակի ընթացքում այդ «ընկերը» իրեն դրսեւորում էր որպես ազնիվ մարդ, որը շնորհակալ է Ջորջին օգնության համար եւ փորձում է ամեն կերպ վերջինիս օգտակար լինել: Մեզ մոտ երբեք ոչ մի պատճառ չի եղել որեւէ կասկած ունենալու նրա վերաբերյալ:

Նշված երկու հողատարածքները գնելու գործարքում այդ «ընկերը» Ջորջի ներկայացուցիչն էր, ոչ գործընկերը: Այսպիսով, նա ուներ իրավաբանական լիազորություն գործելու Ջորջի անունից վերջինիս բացակայության ժամանակ: Այսուամենայնիվ, նա օգտագործեց այդ լիազորությունը՝ խարդախությամբ տիրանալու այդ հողատարածքներին եւ երկու շենքերին, որոնք մենք այնտեղ կառուցել էինք՝ զրկելով մեզ մեր ներդրած ունեցվածքից: Երբ մենք հասկացանք, թե ինչ է կատարվել, փորձեցինք բանակցել իր հետ մեր ունեցվածքը վերադարձնելու եւ դատական գործից խուսափելու նպատակով: Մեր փորձերը հաջողություն չունեցան՝ չնայած փոխարենը առաջարկում էինք բավական մեծ գումարներ: Ցունենալով այլ ելք եւ հենվելով տեղական իրավաբան փորձագետների խորհրդի վրա՝ մենք հարուցեցինք դատական գործ նրա դեմ նախ Երեւանի քաղաքային դատախազությունում (2003-ի սեպտեմբեր), իսկ ավելի ուշ՝ Հայաստանի գլխավոր դատախազությունում (2004-ի մարս):

Մենք կարծում էինք, որ դատական փաստերը ակնհայտ են, եւ ընդամենը պետք էր գործը սկսել, ընդունել որոշում ու գործը փակել՝ հաշվի առնելով առկա վկայությունները, բանկային փաստաթղթերը, սպառնալիքները եւ այլն: Մենք չէինք սպասում, որ մեր «ընկերը» կդիմի կառավարությունում մեծ կապեր ունեցող մարդկանց, որոնք գործի կդնեն կաշառքներ եւ այլ հնարավոր միջոցներ, ինչպիսիք են վկաներին վախեցնելը եւ կյանքին սպառնալը: 2003-ի դեկտեմբերին երկար, բայց մակերեսային հետաքննությունից հետո, Երեւանի քաղաքային դատախազությունը հրաժարվեց գործից եւ մեզ ուղարկեց քաղաքացիական դատարան: (Մենք կասկածներ ունեինք, որ դատախազին կաշառել են, բայց չէինք կարող դա ապացուցել): Բողոքարկման արդյունքում գործը վերաբացվեց գլխավոր դատախազության մակարդակով: Այս անգամ դատախազները ընդունեցին, որ մենք խարդախության զոհեր ենք: Նրանք նաեւ գտան, որ «ընկերը» մեղավոր էր հարկերից խուսափելու հարցում: Փորձեր կատարվեցին ձախողել դատաքննությունը այս փուլում, սակայն դրանք տապալվեցին: Երեւանի քաղաքային դատախազը, որը նախկինում փակել էր գործը, Գլխավոր դատախազի գրասենյակում Ջորջի ներկայությամբ խոստովանեց, որ սխալվել է այն փակելով, իսկ գլխավոր դատախազը նշեց, որ ապացույցները չափազանց ակնհայտ են գործը փակելու համար եւ այն ուղարկեց հաջորդ՝ երեքերորդ ատյան, որտեղ ապացույցները պետք է հավակնեին դատավարության համար:

Նշանակվեցին երկու քննիչ ապացույցները դատավարության համար պատրաստելու համար: Նրանք վկաներին կանչեցին եւ ժամերով հարցաքննեցին, Ջորջը վերադարձավ Հայաստան վկայություն տալու նպատակով՝ այս անգամ մոտ 40 ժամով, եւ մեր կողմից երրորդ անգամ տրամադրվեցին փաստաթղթեր:

Կրկին հետաքննությունը տեւեց ամիսներ եւ, չնայած մեր իրավացիությունը հաստատող սարսափելի ապացույցների եւ հակառակ կողմի թույլ փաստարկների, երկու քննիչները փակեցին գործը: Իրենց որոշումը հիմնված էր անհիմն, աղավաղված կամ կարետոր ապացույցները բաց թողած եւ ակնհայտորեն կեղծված փաստերի վրա: Մեզ կրկին ուղարկեցին քաղաքացիական դատարան: Համաձայն մեր տեղեկությունների՝ այդ քննիչները հետեւում էին կառավարության որոշ անդամների ցուցումներին, որոնք «սանձել էին» այդ հողատարածքները մեզանից օտարողի պատասխանատվությունը:

Հայաստանի նշանավոր իրավաբանները, ներառյալ կառավարական փորձագետները, մեզ վստահեցրել են, որ սա խարդախության քրեական գործ է, որը պատժվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ: Նման գործեր լիովին լուծվել են գլխավոր դատախազության կողմից նույնիսկ ավելի փոքր ապացույցներ ունենալու պարագայում: Մեզ քաղաքացիական դատարան ուղարկելու փորձը պարզապես գործը լիովին ոչնչացնելու փորձ է: Համաձայն Հայաստանի օրենսդրության՝ մենք հիմա ունենք քրեական գործ, քանի որ կողմերի միջեւ չկա համագործակցության համաձայնագիր. մենք գործընկերներ չէինք այդ «ընկերոջ» հետ:

Մենք ցավով փաստում ենք, որ չհանդիպեցինք օբյեկտիվ, արդարացի արդարադատության Հայաստանում: Փոխարենը՝ մենք հանդիպեցինք կեղծիքներով եւ կոռուպցիայով լի մի համակարգի, որը կոչ է տալիս նույնիսկ յուրայիններին, երբ նրանք փորձում են հակադրվել: Վերջին մեկ տարվա ընթացքում բացի մեր բողոքարկումներից, շատ ուրիշներ, որոնց մեջ են բարձրաստիճան հայ պաշտոնյաներ, արդար եւ անաչառ դատավարության կոչերով բազմիցս դիմել են դատական համակարգի ներկայացուցիչներին, այդ թվում նաեւ անձամբ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին: Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանությունը լիովին տեղյակ է այս գործին, ինչպես նաեւ՝ մի շարք ամերիկյան կոնգրեսականներ, որոնք նամակներ են գրել ԱՄՆ-ում Հայաստանի դեսպանին՝ մտահոգություն արտահայտելով գործի վարման կարգակցությամբ, նշելով, որ դատական գործընթացները պետք է լինեն բաց եւ արդար, այլապես ներդրողները կմտահոգվեն Հայաստանում ներդրումներ կատարելու կարգակցությամբ:

Անհնար է արտահայտել այն ամենը, ինչի միջով մենք անցանք վերջին տարվա ընթացքում: Պարզվում է, որ օրինական գործընթացները եւ իրավունքների ու ներդրումների պաշտպանությունը դեռ չյուրացված գաղափարներ են Հայաստանի կառավարության համար: Որքանով մենք հասկացանք, շատ այլ սփյուռքցիներ ավելի չափազանց խորն է:

Ջորջ եւ Քերոլայն Նաջարյաններ
Email: carolann@najarian.info

Սեպտեմբերի 16-ին Երեւանում մեր հանդիպման ժամանակ Քերոլայն Նաջարյանը մանրամասն ներկայացրեց, թե ինչպես են Հայաստանում յուրացրել իրենց կատարած ներդրումները: Ք. Նաջարյանն այստեղ գտնվելու օրերին հանդիպել է գրեթե բոլոր բարձրաստիճան պաշտոնյաներին, սակայն որեւէ մեկը չի փորձել օգնել նրան: «Ես այլեւս Հայաստան չեմ գա», արտասվելով ասաց Քերոլայնը:

Նոյեմբերի 25-ին այս գործով Կենտրոն եւ Նորթ-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում սկսվել է դատավարություն: Քերոլայն եւ Ջորջ Նաջարյանները դիմել էին դատախազություն՝ խարդախության փաստով քրեական գործ հարուցելու համար: Ամիսներ կատարած քննությունից հետո դատախազությունը կայացրել է քրեական գործ չհարուցելու մասին որոշում: Դատական նիստում ամերիկահայ բարերարների ներկայացուցիչները բողոքարկում են ՀՀ դատախազության քննիչի որոշումը:

Բարերարները դարձյալ իրավապահների սարդոստայնում

Երրորդ նիստից հետո՝ դեկտեմբերի 9-ին, Երեւանի Կենտրոն եւ Նորթ-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը մասամբ բավարարեց ամերիկահայ բարերար Ջորջ Նաջարյանի՝ ՀՀ գլխավոր դատախազության քննիչի որոշման դեմ ներկայացրած բողոքը: Դատարանը որոշեց քրեական գործի նախաքննությունը վերսկսել եւ Ջորջ Նաջարյանին որպես տուժող ներգրավել գործում:

Գրիգոր Իգիթյանին որպես մեղադրյալի ներգրավելը եւ քրեական գործը մեղադրական եզրակացությամբ դատարան ուղարկելը նախաքննության մարմնին պարտավորեցնելու մասով բողոքը դատարանը մերժեց:

Եթե ՀՀ գլխավոր դատախազությունը 15 օրվա ընթացքում չբողոքարկի, կսկսվի նախաքննությունը:

Նշենք, որ այս գործով դատական նիստերն անցնում էին հասարակական վերահսկողության ներքո: Դատարանի դահլիճը միշտ լեցուն էր. ներկա էին հայտնի մտավորականներ, բժիշկներ, հասարակական գործիչներ, լրագրողներ, ներկայացուցիչներ կային նաեւ Լեռնային Ղարաբաղից:

Նաջարյանների գործի մասին տեղյակ են նախագահի աշխատակազմում, ՀՀ արտգործնախարարությունում: Մեր զրույցի ժամանակ կոռուպցիայի հարցերով ՀՀ նախագահի խորհրդական Բագրատ Եսայանը նշեց, որ ինքը նույնպես զբաղվում է այդ գործով:

Բարերարները, որ հույս ունեին իրավապահ մարմինների օգնությամբ վերականգնել արդարությունը, վերջին մեկ ամսվա ընթացքում սիրված էին դիմել նաեւ լրատվամիջոցներին: Տասնյակ հրապարակումներ եղան ինչպես հայաստանյան, այնպես էլ սփյուռքի լրատվամիջոցներում: Այնպես որ, այս գործը գլխացավանք է դարձել իշխանությունների համար: «Հետք»-ը բազմաթիվ նամակներ է ստանում, որոնցում նամակագիրները իրենց հիասթափությունն են հայտնում մեր իրավապահ մարմիններից, դատական համակարգից եւ իշխանություններից:

2003թ. օգոստոսին ԱՄՆ քաղա-

Մալաթիայի ինտենսիվ բուժօգնության կենտրոնի բացմանը:

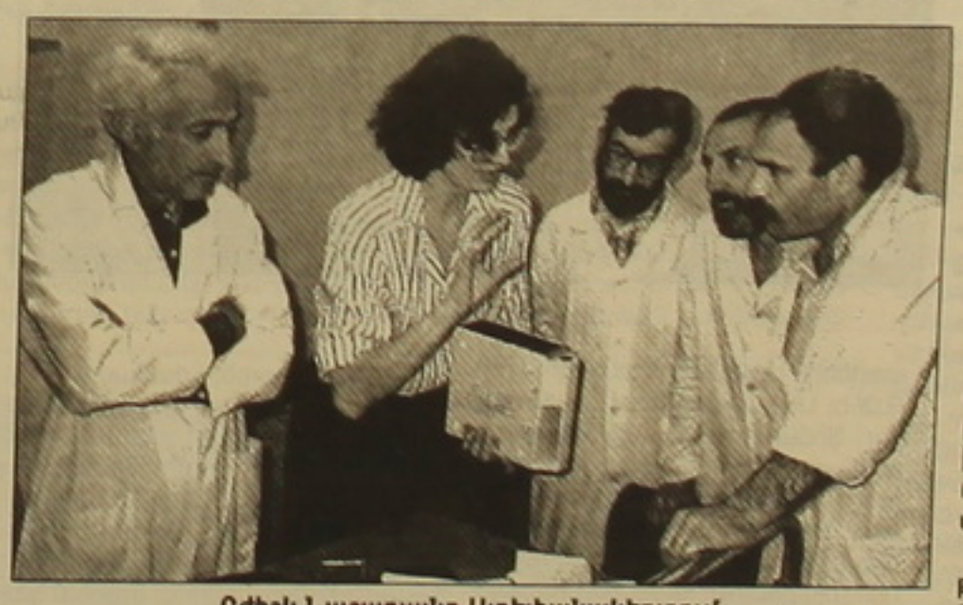

Բժիշկ Նաջարյանը Ստեփանակերտում սարքավորումներ հանձնելիս (1992 թ.):

ֆացի Ջորջ Նաջարյանի ներկայացուցիչ Արայիկ Հարությունյանը դիմել է ՀՀ նախագահին, ՀՀ գլխավոր դատախազին եւ ՀՀ արտաքին գործերի նախարարին՝ հայտնելով, որ Հայաստանի քաղաքացի Գրիգոր Իգիթյանը խաբեությամբ տիրացել է Երեւանում Ջորջ Նաջարյանի միջոցներով ձեռք բերված հողատարածքներին, դրանց վրա կառուցված շինություններին եւ Աբովյան փողոցի վրա գտնվող ֆոտոխանութին: Այս դիմումի հիման վրա Երեւան քաղաքի դատախազությունը նախաքննություն է նշանակել:

2003 թ. դեկտեմբերին դատախազությունը Գրիգոր Իգիթյանի գործողություններում հանցակազմի բացակայության պատճառով քրեական գործ չհարուցելու որոշում է կայացրել:

Սակայն, 2004-ի մայիսին գլխավոր դատախազությունը քրեական գործ հարուցեց 1996-2003 թթ. ընթացքում Գրիգոր Իգիթյանի կողմից Ջ.Նաջարյանի միջոցներով ձեռք բերված ֆոտոխանութին, «Ջորագյուղ» թաղամասում գտնվող շենքերին խաբեության եւ վստահությունը չարաշահելու եղանակով տիրանալու առթիվ:

Բայց նույն՝ 2004 թ.-ի հոկտեմբերի 9-ին ՀՀ գլխավոր դատախազության ննջական վարչության ավագ քննիչ Ա. Նադիրյանը որոշում է կայացնում թիվ 61201004 քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին:

Ջորջ Նաջարյանի ներկայացուցիչները դիմել են դատարան քննիչի այս որոշումը չեղյալ համարելու պահանջով: Երեք դատական նիստերից հետո դատարանը մասնակիորեն բավարարեց Ջ. Նաջարյանի ներկայացուցչի պահանջները:

Շինությունները գտնվում են Երեւանի «Ջորագյուղ» ազգագրական թաղամասի թիվ 4, 11 եւ 12 հասցեներում (տե՛ս նկարները): Այն համարվում է թանկարժեք տարածք: Այստեղ մեկ քմ հողատարածքի շուկայական արժեքը ներկայումս գերազանցում է 100 դոլարը: Կառուցված շինությունները, փաստորեն, արժեն մի քանի միլիոն դոլար:

Քրեական գործի նյութերը 11 հատոր են: Այստեղ տասնյակ մարդկանց հարցաքննություններ կան, առերեսումներ, փորձաքննության արդյունքներ, տեղեկանքներ, սպացականներ, բանկային փոխանցումներ ...

Ջ. Նաջարյանի ներկայացուցիչ Հրայր Ղուկասյանը դեկտեմբերի 9-ի դատական նիստում նշեց. «Այս քննության արդյունքում քննիչը պետք է Գ. Իգիթյանին ընդգրկեր որպես մեղադրյալ, իսկ Ջորջ Նաջարյանին՝ որպես տուժող: Գործում առկա են բոլոր ապացույցները, թե ինչպես է Գրիգոր Իգիթյանը խաբեությամբ տիրացել Ջորջ Նաջարյանի գույքին»:

Գործի նյութերից հստակ երեւում է, որ իրենց համատեղ ձեռնարկությունը սկսելուց առաջ Գրիգոր Իգիթյանը որեւէ իրավունք չուներ վերոհիշյալ հասցեների եւ դրանց վրա կառուցված շինությունների նկատմամբ, իսկ իրականությունն այն է, որ այսօր վերոհիշյալ հասցեների հողի եւ շինությունների սեփականատեր դարձել է Գրիգոր Իգիթյանը: Թե ինչպես է նա տիրացել ամբողջ այդ գույքին, պարզ երեւում է գործի նյութերից: Սակայն քննիչների առաջ, կարծես թե, հակառակ խնդիրն էր դրված՝ ապացուցել, որ Գրիգոր Իգիթյանը դրանք խաբեությամբ չէ ձեռք բերել:

Ջորջ եւ Քերոլայն Նաջարյանները Գրիգոր Իգիթյանի հետ ծանոթացել են 1989թ. Սոչիում, երկրաշարժից հետո, երբ օգնություն էին բերել Հայաստան: Իգիթյանին իրենց ներկայացրել են որպես թարգմանիչ: Եվ, այդ ժամանակից սկսած, ստեղծվել են մտերիմ հարաբերություններ:

Այս մասին իրենց ցուցմունքներում նշել են թե՛ Ջորջ Նաջարյանը, թե՛ Գրիգոր Իգիթյանը:

«Ջորագյուղ» 4 շենքի պատմությունը

2003 թ. օգոստոսին ԱՄՆ քաղաքացի Ջորջ Նաջարյանի ներկայացուցիչ Արայիկ Հարությունյանը դիմելով ՀՀ գլխավոր դատախազությանը, նշել է, որ Գրիգոր Իգիթյանի նկատմամբ պետք է կիրառվի քրեական օրենսգրքի՝ խարդախության մասին 178 հոդվածի երրորդ կետը: Այն սահմանում է, որ խարդախությունը խաբեության կամ վստահությունը չարաշահելու եղանակով ուրիշի գույքի զգալի չափերով հափշտակությունը կամ ուրիշի գույքի նկատմամբ իրավունք ձեռք բերելն է: Իսկ 3-րդ կետով՝ «եթե այն առանձնապես խոշոր չափերի է հասնում, պատժվում է ազատազրկմամբ՝ չորսից ութ տարի ժամկետով՝ գույքի բռնագրավմամբ կամ առանց դրա»:

1995թ. Գրիգոր Իգիթյանն աշխատում էր ՏԱՍԻՍ ծրագրում:

«Ծրագիրը զբաղվում էր գործարար կապերի հաստատմամբ: Որպես տնօրենի պաշտոնակատար եւ տեղական խորհրդական՝ մեզ էր այցելել գլուխարար Մանուկ Մանուկյանը իր կողմից ստեղծված եւ պատենտավորված խաղողի կարիչ գործիքի լայնածավալ արտադրության համար պոտենցիալ ներդնող գտնելու նպատակով: Ես կազմակերպեցի Մանուկյանի եւ Նաջարյանի հանդիպումը, որի արդյունքում նրանց միջեւ կնքվեց պայմանագիր, ըստ որի նրանք պետք է ստեղծեին համատեղ ձեռնարկություն /ՀՁ/ եւ Նաջարյանը պետք է կանոնավոր ֆինանսական աջակցություն տրամադրեր մինչեւ նշված գործիքի համար միջազգային արտոնագրի ձեռք բերելը: Ես էլ Նաջարյանի կողմից նշանակվեցի իր պաշտոնական ներկայացուցիչը Հայաստանում: Այսպիսով 1995թ.-ին ստեղծվեց «Հայթեքլեյզեր» ՀՁ Փակ բաժնետիրական ընկերությունը (ՓԲԸ) Մանուկյանի եւ Նաջարյանի 50-ական % մասնակցությամբ» ասել է Գ. Իգիթյանն իր 5.09.2003թ. ցուցմունքում:

Ահա նաեւ նրա հայտարարությունից մի հատված՝ ուղղված Երեւան քաղաքի դատախազ Հրաչիկ Բաղայանին, որը թվագրված է՝ 25.09.2003թ.:

«Հայտնում եմ Ձեզ, որ ես 1995թ.-ից հանդիսանում եմ «Հայթեքլեյզեր» ՓԲԸ հայ-ամերիկյան համատեղ ձեռնարկության ամերիկյան կողմի պաշտոնական ներկայացուցիչը Հայաստանում: Փայատեր Մանուկ Մանուկյանի 50 % եւ Ջորջ Նաջարյանի 50 % նշված ՓԲԸ-ին վարձակալման հիմունքներով հատկացված է եղել Ջորագյուղ 4 հասցեով մի հողամաս՝ հասարակական շենք կառուցելու նպատակով: Քանի որ Նաջարյանն ինձ էր առաջարկել իրականացնել շինարարությունը, ապա ես 1999թ. ձմռանից իմ միջոցներով սկսեցի այն:

Կար Նաջարյանի հետ պայմանավորվածություն, որ թիվ 4 կիսակառույց շենքը ՓԲԸ-ի անունով գրանցելուց հետո վերագրանցվելու էր իմ անունով՝ Նաջարյանի՝ իմ նկատմամբ պարտքի դիմաց:

Վերոհիշյալ գործարքներն իրականացնելու համար Նաջարյանն ինձ տվել էր 7.12.01 ամսաթվով լիազորագիր, եւ երեքիս ներկայությամբ հանձնարարել էր Մ. Մանուկյանին թիվ 4 կիսակառույց շենքը վաճառել ինձ: Մ. Մանուկյանը կիսատ այդ փաստը: (Նշենք, որ Մանուկ Մանուկյանն իր ցուցմունքներում չի հաստատել այս փաստը-Է. Բ.): Այսպիսով՝ Ջորագյուղ 4 հասցեով իմ կողմից կառուցված անավարտ շինությունը (2 հարկ, առանց տանիքի եւ ներքին միջնորմապատերի), ըստ պայմանավորվածության, 14.06.02 ամսաթվով գրանցվում է ՓԲԸ-ում, այնուհետեւ 08.07.02թ., ըստ ՓԲԸ-ի տնօրեն Մ. Մանուկյանի եւ իմ՝ Գրիգոր Իգիթյանի հաստատված արձանագրության թիվ 4 շենքը գրանցվում է իմ անունով: Այդ գործարքի մասին ես անմիջապես տեղեկացնում եմ Նաջարյանին: Այնուհետեւ, ես սկսում եմ թիվ 4 շենքի երրորդ հարկի եւ առաջին հարկի սյունաշարի եւ տանիքի շինարարությունը, որն ավարտում եմ 2003 թ. գարնանը:

Սակայն 2003 թ. օգոստոսին, գործարքից ավելի քան մեկ տարի անց, Ջ. Նաջարյանը գրություն է ներկայացնում դատախազություն թիվ 4 շենքը հետ վերադարձնելու պահանջով: Այդ կապակցությամբ Երեւան քաղաքի դատախազության կողմից ուսումնասիրություններ են կատարվել եւ իմ կողմից տվել են պարզաբանումներ, քանի որ հարց է բարձրացվել՝ իբրեւ ես նշված շենքին տիրացել եմ վստահությունը չարաշահելու եւ ապօրինի ճանապարհով: Ըստ Նաջարյանի՝ իր կողմից ինձ տրված լիազորագիրը լիարժեք իրավունք չէր տալիս գույքի օտարման որոշում կայացնել, չնայած այն բանին, որ ես լիազորված եմ իր անունից ՓԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին քվեարկելու եւ որոշում կայացնելու: Սույն գործի վերաբերյալ փաստաբանի հետ խորհրդակցելուց պարզեցի, որ հանգամանքների բերումով այն կարող է դիտարկվել ոչ պատշաճ ձեւակերպված գործարք: Ուստի, ես սույնով հայտարարում եմ (ընդգծումը՝ Գ.Ի.), որ պատրաստ եմ «Հայթեքլեյզեր» ՓԲԸ-ի տնօրինության կամ նրա որեւէ փայաշիրջ կողմից ինձ ուղղված առաջին իսկ գրավոր դիմումի դեպքում խելամիտ ժամկետներում եւ օրենքով սահմանված կարգով չեղյալ հայտարարել իմ (ընդգծումը՝ Գ.Ի) եւ «Հայթեքլեյզեր» միջեւ կնքված Ջորագյուղ 4 շենքի առուվաճառքի պայմանագիրը:

Այսուհանդերձ, ես նաեւ իրավունք եմ վերադահում թիվ 4 շենքը «Հայթեքլեյզերին» անցնելուց հետո պահանջել փոխհատուցում նշված շենքի վրա նախկինում եւ ներկայիս կատարված ծախսերի դիմաց, որոնք կատարվել են իմ կողմից»:

Գրիգոր Իգիթյանի այս հայտարարությունից հստակ երեւում է, որ նա որեւէ իրավունք չուներ «Ջորագյուղ» 4 շենքի նկատմամբ: Լիազորագիրը, որով նա հանդես էր գալիս եւ որով «արդարացնում» է իր բոլոր քայլերը, նման իրավունք չէր տալիս:

2001թ. դեկտեմբերի 7-ին Ջորջ Նաջարյանը Երեւանում Գրիգոր Իգիթյանին տվել է հետեւյալ լիազորագիրը.

«Ես՝ Ջորջ Նաջարյանս, բնակվող 11 Լաուրել դրայվ, Լինկոլն, Մասաչուսեթս, ԱՄՆ, հանդիսանալով «Հայթեքլեյզեր» հայ-ամերիկյան ՀՁ ՓԲԸ-ի 50 % փայատեր, լիազորում եմ հայաստանյան պաշտոնական ներկայացուցիչ Գրիգոր Իգիթյանին կատարելու հետեւյալը.

- իմ անունից հրավիրել «Հայթեքլեյզեր» հայ-ամերիկյան ՀՁ ՓԲԸ ընդհանուր ժողով, մասնակցել եւ քվեարկել այդ ժողովներին ձայնի իրավունքով, իմ անունից ստորագրել արձանագրություններ, դիմումներ եւ այլ փաստաթղթեր՝ ուղղված պետական եւ այլ մարմիններին,

- իմ անձնական միջոցներով շինարարական եւ այլ աշխատանքների պայմանագրեր կնքել «Հայթեքլեյզեր» հայ-ամերիկյան ՀՁ ՓԲԸ-ին հատկացված Ջորագյուղ ազգագրական թաղամասի թիվ 4 շենքի կառուցման համար, գնել նյութեր եւ այլ արտանքներ այդ շինարարական աշխատանքներն իրականացնելու նպատակով, իմ անձնական միջոցներով վճարել Ջորագյուղ ազգագրական թաղամասի թիվ 4 շենքի համար վարձակալված հողի վարձը,

- իմ անձնական միջոցներով ձեւակերպել Ջորագյուղ ազգագրական թաղամասի թիվ 4 շենքի շինարարական աշխատանքների ավարտական փաստաթղթերը եւ կատարել բոլոր այլ անհրաժեշտ ձեւակերպումները նշված շենքը համապատասխան պետական մարմիններում, ինչպես նաեւ՝ «Հայթեքլեյզեր» հայ-ամերիկյան ՀՁ ՓԲԸ-ում գրանցելու համար,

- պահանջել «Հայթեքլեյզեր» հայ-ամերիկյան ՀՁ ՓԲԸ-ի մյուս 50 %-ի փայատեր Մանուկ Մանուկյանից բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերի՝ ներառյալ ՓԲԸ-ի հիմնադիր եւ պետական գրանցման փաստաթղթերի, պատճենները Ջորագյուղ ազգագրական թաղամասի թիվ 4 շենքի ավարտական, ձեւակերպման եւ գրանցման աշխատանքներն իրականացնելու համար,

- ներկայացնել իմ շահերը դատարանում եւ իմ անունից դիմել դատարան՝ ըստ ՀՀ Քաղ.դատ.օրենսգրքի 42 հոդվածի:

Սույն լիազորագիրն ուժի մեջ է երեք տարի ժամկետով»:

Առայժմ նշենք միայն մի փաստ. Գրիգոր Իգիթյանը «Ջորագյուղ» ազգագրական թաղամասի թիվ 4 շենքը «Հայթեքլեյզեր» հայ-ամերիկյան ՀՁ ՓԲԸ-ի տնօրեն Մանուկ Մանուկյանից 2002 թ. հուլիսի 3-ին առուվաճառքի պայմանագրով ձեռք է բերել 100 000 դրամով ($200):

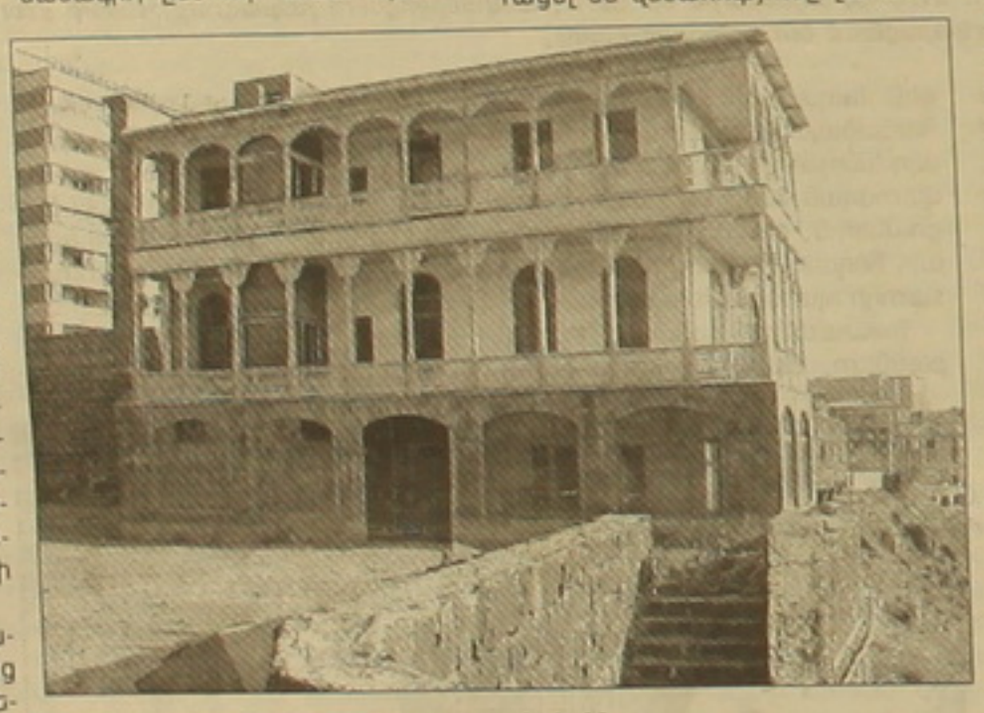

Ջորաղբյուրի 4 շենքը:

Աբովյան փողոցի ֆոտոխանութի դրվագը

1995թ. Գրիգոր Իգիթյանը դիմել է Ջորջ Նաջարյանին Հայաստանում համատեղ բիզնես ձեռնարկելու, իսկ ավելի ուշ՝ ֆոտոխանութ հիմնելու առաջարկությամբ: Նրանք եկել են համաձայնության: Տարածքի, սարքավորումների ու նյութերի ձեռքբերման հետ կապված բոլոր ծախսերը պետք է կատարեր Ջորջ Նաջարյանը: Իսկ Իգիթյանը տարեկան 12 հազար դոլարով պետք է աշխատեր եւ աղահովեր ամսեկան հազար դոլար շահույթ: Կողմերը պայմանավորվել են նաեւ, որ Նաջարյանի կողմից կատարված ծախսերի արժեքը վերադարձնելուց հետո խանութի գործունեությունից առաջացած շահույթը Նաջարյանի եւ Իգիթյանի միջեւ առաջին երեք տարիներին պետք է բաշխվի համապատասխանաբար 70% եւ 30%, իսկ հետո՝ 50-ական % հարաբերակցությամբ: Քանի որ փոխադարձ վստահություն է եղել, ձեռք բերված պայմանավորվածության վերաբերյալ սովորական մի թղթի վրա 1995 թ. դեկտեմբերի 15-ին գրվել է համաձայնագիր, որը երկուսն էլ ստորագրել են: Իգիթյանը սկսել է խանութի համար տարածք փնտրել: 1996թ. հունվարին «Միդլենդ» (ներկայումս՝ HSBC) բանկում Ջորջ Նաջարյանը Գ. Իգիթյանի հետ բացել է համատեղ հաշիվ: Ըստ Նաջարյանի՝ դատախազությանը տված ցուցմունքների՝ համատեղ հաշվի բացման նպատակն այն էր, որ ֆոտոբիզնեսի համար ուղարկված գումարները հաշվից դուրս գրելու համար ամեն անգամ Իգիթյանին լիազորագիր չտրվի:

1996թ. մայիսին Իգիթյանը Ջորջ Նաջարյանին հայտնել է, որ Երեւանի Աբովյան 32 հասցեում կա ֆոտոխանութի համար հարմար տարածք 25.000 ԱՄՆ դոլարով: Ֆոտոխանութի տարածքի ձեռք բերման եւ վերանորոգման համար Նաջարյանը Իգիթյանին տվել է 40.000 դոլար: Բացի այդ, տարբեր կազմակերպությունների անունից իր միջոցներով ԱՄՆ-ում ձեռք է բերել եւ Հայաստան է ուղարկել ֆոտոխանութի սարքավորումներ 81.951 դոլար ընդհանուր արժեքով, ինչպես նաեւ՝ 55.173 դոլարի հիմիկատներ, լուսանկարչական թուղթ, ժապավենների եւ 5.175 դոլար արժողությամբ կահույք: Այս սարքավորումները, կահույքը, ֆոտոապարատները Ջ. Նաջարյանն ուղարկել է ԱՄՆ-ից, մի մասն անմիջապես Գ. Իգիթյանի անվամբ, մյուս մասը՝ Հայկական առողջապահական միության համար հումանիտար օգնության կարգով ուղարկված բեռների հետ: Դրանք Գ. Իգիթյանը ստացել է այդ միության նախագահ Գուրգեն Մելիքյանից:

Փաստորեն, Ջորջ Նաջարյանը ֆոտոխանութում ներդրել է 182.299 դոլար գումար, որից մինչեւ 1999թ. կեսերը Իգիթյանը, ըստ քրեական գործում եղած նյութերի, վերադարձրել է 93.216 դոլար: Դրանից հետո, ըստ Ջորջ Նաջարյանի, Իգիթյանը նրան այլեւս փող չի տվել՝ պատճառաբանելով, թե խանութից շահույթ չի ստացել: Վերջնական հաշվով, Իգիթյանը ֆոտոխանութից Ջորջ Նաջարյանին պարտք է մնացել 89.000 դոլար:

Գրիգոր Իգիթյանը ներկայումս հրաժարվում է, որ ֆոտոբիզնեսը համատեղ են ձեռնարկել: Սակայն 2003թ. նոյեմբերին Երեւան քաղաքի դատախազությունում տված բացատրության մեջ նա նշել է. «Այն, որ մենք գործընկերներ ենք եղել, հիմնավորում է նույնիսկ համատեղ բիզնես ստեղծելու մասին մեր միջեւ ստորագրված համաձայնագիրը»: 2004 թ. դեկտեմբերին մեզ տված հարցազրույցում նա հրաժարվեց իր այս ցուցմունքից եւ նշեց, որ այդ համաձայնագիրը Ջ. Նաջարյանը կեղծել է, եւ դա ֆոտոբիզնեսին չի վերաբերում: Բայց եւ չի ժխտում, որ այդ համաձայնագրի տակ, իրոք, իր ստորագրությունն է:

Գլխավոր դատախազությունը Նաջարյանների դեմ

2004թ. դեկտեմբերի 9-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը մասնակիորեն բավարարեց ԱՄՆ քաղաքացի Ջորջ Նաջարյանի բողոքը: Դատարանը որոշեց, որ քրեական գործով վարույթը պետք է շարունակվի, եւ Ջորջ Նաջարյանը պետք է ընդգրկվի որպես տուժող: ՀՀ գլխավոր դատախազությունը դեմ է դատարանի այս որոշմանը եւ դեկտեմբերի 24-ին ՀՀ քրեական եւ զինվորական գործերով վերաքննիչ դատարանին ներկայացրեց իր բողոքը: Դատախազությունը դատարանից պահանջում է բեկանել առաջին ատյանի դատարանի վճիռը: Այսինքն՝ դատախազությունը գտնում է, որ անհրաժեշտություն չկա շարունակելու գործով քննությունը՝ չնայած որ խարդախության փաստով Գ. Իգիթյանի դեմ հարուցվել էր քրեական գործ:

11 հատոր կազմող քրեական գործի նյութերին ծանոթանալուց հետո որոշեցինք հանդիպել եւ զրուցել Գրիգոր Իգիթյանի հետ: Գրիգորի հետ հանդիպել էինք ոտիր մեկ տարի առաջ: Նա այն ժամանակ ասաց, որ իր նկատմամբ անարդարություն է տեղի ունենում եւ խնդրեց, որպեսզի

մենք զբաղվենք իր գործով: Գրիգորի ներկայացրած փաստաթղթերը հետաքրքրեցին մեզ:

2004 թ. մարտին Բոստոնում հանդիպեցինք Զորջ եւ Քերոլայն Նաջարյաններին: Նրանք պատմեցին իրենց հետ կատարվածը, իսկ փաստաթղթերին առաջարկեցին ծանոթանալ Երեւանում իրենց ներկայացուցչի՝ Ալոս Պողոսյանի մոտ:

Գրիգոր Իգիթյանը մեզ տված հարցազրույցում գրեթե ոչինչ չավելացրեց իր տված ցուցմունքներին: Նույնիսկ հրաժարվեց իր որոշ նախնական ցուցմունքներից, երբ նրան այդ մասին հիշեցրինք:

Գլխավոր դատախազությունը բոլոր հիմքերն ուներ քրեական գործն ավարտելու եւ այն դատարան ուղարկելու համար: Սակայն մի պահ անհասկանալի բեկում եղավ քննության ընթացքի մեջ, եւ դատախազությունը քրեական գործը կարճելու որոշում կայացրեց:

Նրանից, թե ով է կանգնած այս գործի հետեւում, կախված է նրա ընթացքը: Նաջարյանների ներկայացուցիչ, իրավաբան Ալոս Պողոսյանը նշում է, որ դա այնքան էլ կարեւոր չէ. «Կարեւորը գործի ճիշտ քննությունն է»,- ասում է նա:

Մենք, սակայն, չենք կիսում Ա. Պողոսյանի կարծիքը: Դատահրավական համակարգի հետ մեր ունեցած առնչությունների հարուստ փորձը հուշում է, որ Հայաստանում «օրենքը կախված է», թե որ պաշտոնյայի համար այն պիտի «գործածվի», եւ իրավապահ մարմիններն ու դատարանները օրենքը կիրառում են՝ «հարմարեցնելով» կոնկրետ պաշտոնյայի ցանկությանը կամ ցուցաբերած «վերաբերմունքին»:

Զորջ եւ Քերոլայն Նաջարյանները հանդիպել են Հ�հ նախկին եւ ներկա գլխավոր դատախազներ Արամ Թամազյանին եւ Աղվան Հովսեփյանին: Նախկին դատախազը խոստացել էր ուշադրության կենտրոնում պահել այդ գործը: Իսկ Աղվան Հովսեփյանը Քերոլայն Նաջարյանին հայտնել է, որ այս գործում քրեական պատժելի արարք չկա, եւ գործը պետք է լուծվի քաղաքացիական հարցերի հարուցված քրեական գործը կարճելու որոշումը կայացվել է ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանի անմիջական գիտությամբ, եւ գործի կարճման մասին որոշումը նույնիսկ քննարկվել է կոլեգիայում:

Մենք որոշ տեղեկություններ ունենք այն մասին, թե ով է կանգնած Գրիգոր Իգիթյանի թիկունքում, սակայն առայժմ ճշտում ենք այդ տեղեկությունները եւ համոզված լինելու դեպքում անպայման կանդրադառնանք: Մի բան հստակ է. այդ «թիկունքն» այնքան հզոր է, որ նույնիսկ նախագահական աղարաշի որոշ պաշտոնյաներ չեն կարողանում ազդել իրենց լծակներով:

Հիշեցնենք, թե ինչ էր պարզել նախքննությունը:

ԱՄՆ քաղաքացի Զորջ Նաջարյանը «Զորագյուղ» ազգագրական թաղամասում 4, 11 եւ 12 հասցեներով հողաշարածքների ձեռք բերման նպատակով 1998թ. դեկտեմբերին «Հայք-95» եւ «Շանթ-94» ՍՊԸ-ների փաստացի տիրոջ՝ Դավիթ Դավիթյանի այրի Սոնյա Թաշչյանի անձնական հաշվին է փոխանցել 35 000 դոլար: Այդ փաստը հաստատում են Սոնյա Թաշչյանը եւ ՍՊԸ-ների մյուս երկու բաժնետերերը: Քանի որ, ըստ Զորջ Նաջարյանի, Գրիգոր Իգիթյանը նրան հավաստիացրել է, որ որպես օտարերկրյա քաղաքացի նա իրավունք չունի Հայաստանում հողի եւ անշարժ գույքի սեփականատեր լինելու, այդ հողաշարածքների նկատմամբ վարձակալության իրավունքի փոխանցումը կատարվել է «Հայք-95» եւ «Շանթ-94» ՍՊԸ-ների բաժնետերերի փոփոխման եղանակով: 1999թ. նշված ընկերությունների բաժնետերեր են դարձել Գրիգոր Իգիթյանն ու Զորջ Նաջարյանի ընկեր Գուրգեն Մելիքյանը՝ յուրաքանչյուրը 50% բաժնեմասով: Իսկ «Հայթեքելեյզեր» ՀՁ ՓԲԸ-ի 50 %-ի բաժնետեր Մանուկ Մանուկյանը 1999թ. սեպտեմբերին հոգաս Զորջ Նաջարյանի հրաժարվել է թիվ 4 հասցեում գտնվող հողաշարածքի նկատմամբ ունեցած իրավունքներից:

Հետագայում Գ. Իգիթյանի նախաձեռնությամբ Գուրգեն Մելիքյանը հրաժարվել է «Հայք-95» եւ «Շանթ-94» ՍՊԸ-ներում ունեցած իր բաժնեմասերից, եւ դրանց միակ բաժնետեր է դարձել Գրիգոր Իգիթյանը: Այնուհետեւ Զորջ Նաջարյանը այս երկու հողաշարածքների վրա նախաձեռնել է երկու շենքերի շինարարությունը, որի ղեկավարումը հանձնարարել է Գրիգոր Իգիթյանին: Զորջ Նաջարյանը «Միդլենդ Արմենիա» (HSBC) բանկում բացել է հաշիվ, որից կարող էին օգտվել միայն ինքը եւ Գրիգոր Իգիթյանը: Շինարարության համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցները Զորջ Նաջարյանն ուղարկել է այս հաշվին, որտեղից էլ Գրիգոր Իգիթյանը դրանք ստացել եւ ծախսել է:

«Զորագյուղ» ազգագրական թաղամասի 4, 11/12 հասցեներում Գ. Իգիթյանի ղեկավարությամբ սկսել են կառուցվել երկու շենքերը:

Բժշկական օգնություն է տրամադրվում Շուշիի հիվանդանոցին:

2002 թ. «Հայք-95» եւ «Շանթ-94» ՍՊԸ-ները վերանվանվեցին համապատասխանաբար «Հայք-ԳԶԻ» եւ «Շանթ-ԳԶԻ»: Մայիսին Գրիգոր Իգիթյանը «Զորագյուղ» 11/12 հասցեում գտնվող հողաշարածքներն ու դրանց վրա եղած երկհարկանի անավարտ շինությունը գրանցում է այդ ընկերությունների անվամբ:

Գրիգոր Իգիթյանը իր կնոջը՝ Սուսաննա Հակոբյանին տալով «Հայք-ԳԶԻ» եւ «Շանթ-ԳԶԻ» ընկերությունների անունից հանդես գալու լիազորագիր՝ 2002թ. հունիսի 5-ին նրանից 1 մլն 125 հազար դրամով գնում է Զորագյուղ 11/12 հասցեում գտնվող հողաշարածքը եւ անավարտ շինությունը:

2002 թ. հուլիսի 3-ին Գ. Իգիթյանը 100,000 դրամով «Հայթեքելեյզեր» ՀՁ ՓԲԸ տնօրեն Մանուկ Մանուկյանից գնել է Զորագյուղ թիվ 4 հասցեում գտնվող անավարտ շենքն ու հողաշարածքը:

Զորագյուղ ազգագրական թաղամասի 4 եւ 11/12 հասցեներում գտնվող հողաշարածքներն ու անավարտ շինությունները իր անվամբ գրանցելուց հետո Գրիգոր Իգիթյանը լուծարել է «Հայք-ԳԶԻ» եւ «Շանթ-ԳԶԻ» ՍՊԸ-ները:

2002 թ. նոյեմբերին, երբ կառուցված են եղել այս երկու շենքերի առաջին եւ երկրորդ հարկերը, դրանց շինարարության հետագա ղեկավարումը Զորջ Նաջարյանը հանձնարարել է ՀՀ քաղաքացի, ճարտարապետ Գրիգոր Նազարյանին: Նրա ղեկավարությամբ կառուցվել են երկու շենքերի երրորդ հարկերը, իսկ թիվ 4 շենքում կատարվել են նաեւ ներքին հարդարման եւ կահավորման աշխատանքներ:

ՀՀ-ում հատուկ կացության կարգավիճակ ստանալուց հետո Զորջ Նաջարյանը դիմել է Գրիգոր Իգիթյանին՝ վերոհիշյալ շենքերն ու հողաշարածքները իր անվամբ ձեռակերտելու համար: Գրիգոր Իգիթյանը հրաժարվել է՝ ասելով, որ դրանք կառուցվել են իր անձնական միջոցներով:

2004թ. հունվարի 27-ին Գրիգոր Իգիթյանը պայմանագիր է կնքել Համբարձում Գրիգորյանի հետ թիվ 11/12 հասցեում գտնվող շենքն ու հողաշարածքը 348 մլն դրամով (600,000 ԱՄՆ դոլար) վաճառելու վերաբերյալ: Թե ով է Համբարձում Գրիգորյանի թիկունքում, մենք առայժմ չենք ուզում նշել: Հ. Գրիգորյանը ծառայում է Ռազմական ոստիկանությունում, նա ասամնաբույժ է եւ, բնականաբար, այդքան մեծ գումարներ չի ունենա: Մեր հանդիպման ժամանակ նա նշեց, որ իրենից բացի սեփականության բաժնետերեր են իր հոր ընկերները, որոնց անունները, սակայն, չցանկացավ նշել:

Ըստ քրեական գործի նախաքննության նյութերի՝ քննիչները պարզել են, Գրիգոր Իգիթյանը բանկից ստացել է Զորջ Նաջարյանի սեփականությունը հանդիսացող եւ նրա կողմից փոխանցված 242.902 ԱՄՆ դոլար գումարը, որը լրիվ կամ մասամբ ծախսվել է Երեւանի Զորագյուղ թիվ 4, 11 եւ 12 հասցեներով շենքերի շինարարության ընթացքում: Բացի այդ, վիճելի անշարժ գույքի՝ երկու տների վրա ներդրվել է նաեւ Զորջ Նաջարյանի 138.000 ԱՄՆ դոլար գումարը:

Գրիգոր Իգիթյանի՝ Զորջ Նաջարյանի հանձնարարությամբ այլ անձանց տրված գումարների վերաբերյալ ձեւակերպված ստացականների վրա առկա է գրառում այն մասին, որ գումարները տրվում են ֆոտոբիզնեսի գումարներից, իսկ դրանք Գրիգոր Իգիթյանի անձնական սեփականությունը չեն հանդիսանում:

Գրիգոր Իգիթյանը սեփականության իրավունքով իր անվամբ գրանցված իրավաբանական անձի կողմից լիազորագիր է տվել իր կնոջը, որը «Գրիգոր Իգիթյան» քաղաքացուն է վաճառել որպես իրավաբանական անձի սեփականություն ձեռակերպված վիճելի անշարժ գույքը:

Գրիգոր Իգիթյանը շինարարական աշխատանքներն իրականացնող անձանց տեղեկացրել է, որ աշխատանքները կատարվում են Զորջ Նաջարյանի միջոցների հաշվին, շինարարական աշխատանքներն իրականացնող անձանցից խնդրել եւ ստացել է ակնհայտ կեղծ ստացականներ, որտեղ կատարված աշխատանքների ծավալների եւ դրանց դիմաց պահանջվող գումարների վերաբերյալ նշվել են ուռճացված տվյալներ՝ Զորջ Նաջարյանին ներկայացնելու եւ կատարված աշխատանքների իրական արժեքը զգալիորեն գերազանցող գումարներ ձեռք բերելու համար:

Գրիգոր Իգիթյանը վիճելի տներից մեկը վաճառել եւ դրա դիմաց 600 000 ԱՄՆ դոլար գումար է ստացել առանց Զորջ Նաջարյանին տեղեկացնելու: Փաստորեն, նրանից գաղտնի տնօրինել է նաեւ վերջինիս սեփականությունը:

Գրիգոր Իգիթյանը տվել է իրարամերժ ցուցմունքներ մի քանի հարյուր հազար ԱՄՆ դոլարին համարժեք անձնական միջոցներ ունենալու եւ դրանք վիճելի անշարժ գույքի վրա ներդնելու մասին: Միայն նախաքննության վերջում հայտնել է իր կնոջ հարազատների կողմից որպես ժառանգություն թողնված թանկարժեք իրերի ու նկարների եւ դրանց մի մասի՝ դեռեւս իր բնակարանում գտնվելու մասին: Նրա այս փաստարկը հերքվել է նաեւ իր բնակարանում քրեական գործի նախաքննությամբ կատարված խուզարկությամբ: Խուզարկությամբ հաստատվել է, որ բնակարանում որեւէ արժեքավոր գույք, այսինքն՝ թանկարժեք նկարներ եւ այլ իրեր չկան: Սակայն մի քանի ամիս անց վարույթն իրականացնող մարմինը որպես Գրիգոր Իգիթյանի պատճառաբանությունների հիմնավորում ձեւակերպել է այն հանգամանքը, որ նրա բնակարանում առկա է թանկարժեք նկար՝ առանց պարզելու, թե ինչու այդ նկարը խուզարկությամբ չի հայտնաբերվել այն դեպքում, երբ խուզարկությունը կատարվել է թանկարժեք գույք հայտնաբերելու նպատակով:

Այս ամենը նախաքննությամբ պարզելուց հետո, այնուամենայնիվ, կայացվել է քրեական գործը կարճելու մասին որոշում: Միանշանակ է, որ գործը կարճվել է ինչ-որ մեկի ցուցումով, որովհետեւ նախաքննական մարմինը բացահայտել է գրեթե ամեն ինչ:

Խաբեության մյուս զոհերը

Գուրգեն Մելիքյանը Զորջ եւ Քերոլայն Նաջարյանների հետ ծանոթացել է 1989 թ.: Նրանք կարճ ժամանակում դարձան մտերիմ բարեկամներ: Գ. Մելիքյանը Երեւանի պետական համալսարանի Արեւելագիտության ֆակուլտետի դեկանն է: Նա նաեւ Քերոլայն Նաջարյանի նախաձեռնությամբ հիմնադրված «Հայկական առողջապահական միության» ներկայացուցիչն է Հայաստանում: Կազմակերպությունը գրասենյակներ ունի Գյումրիում եւ Լեռնային Ղարաբաղում: Զորագյուղում կառուցվող շենքերից մեկը հենց նախատեսված էր այս կազմակերպության գրասենյակի համար: Դատախազությունում տրված բացատրության մեջ Գուրգեն Մելիքյանը նշել է. «Մի քանի տարի առաջ Զորջի այցելություններից մեկի ժամանակ տեղեկացա, որ նա Հայաստանում ցանկանում է ձեռք բերել հողակտորներ, եւ քանի որ Իգիթյանը նրան ասել էր, թե օտարերկրացին չի կարող լինել հողի եւ անշարժ գույքի սեփականատեր, նա ինձ առաջարկեց դրանցից երկուսը գրանցել իմ անունով: Ստանալով իմ համաձայնությունը՝ Զորջն ասաց, որ դրա հետ կապված բոլոր հարցերով զբաղվում է իր ներկայացուցիչ Գ. Իգիթյանը: Վերջինս էլ հոգ տարավ այդ կարգակցությամբ բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը պատրաստելու եւ ձեւակերպումները կատարելու մասին: Ես որեւէ պետական կառավարման կամ ինքնակառավարման, ինչպես նաեւ՝ նոտարական մարմին չեմ այցելել, սակայն Գրիգորի կողմից ներկայացված մի քանի փաստաթղթեր իրականում ստորագրել եմ...Որոշ ժամանակ անց Իգիթյանն ինձ ասաց, որ Զորջը ցանկանում է այդ հողակտորը ձեւակերպել Գ. Իգիթյանի անունով եւ ձեւակերպումները կատարելու համար խնդրեց միայն իմ անձնագիրը: Ավելի ուշ՝ Գ. Իգիթյանի եւ Զ. Նաջարյանի հարաբերությունների սրումից հետո, Զորջ Նաջարյանի հետ կայացած զրույցից տեղեկացա, որ այն ժամանակ Զ. Նաջարյանը նրան այդպիսի հանձնարարական չի տվել...: 2003 թ. հունիսին իր հայաստանյան այցելության ժամանակ Զորջի կինը՝ Քերոլայնը, առաջարկեց ինձ այցելել իրենց պատկանող եւ Զորջի միջոցներով կառուցվող Զորագյուղ թաղամասում գտնվող երկու շենքերը ու հայտնեց, որ այդ շենքերից մեկի առաջին հարկը տրամադրում է «Հայկական առողջապահական միությանը»՝ որպես գրասենյակ, իսկ մյուս շենքը նրանք պլանավորում էին օգտագործել որպես բնակարան: Քերոլայնը որեւէ բան չի ասել նշված շենքերը կամ դրանց մի մասը Գրիգորին պատկանելու վերաբերյալ, իսկ ես վաղուց գիտեի, որ շենքերի կառուցումն ի սկզբանե եւ մինչեւ օրս էլ ֆինանսավորվում է Զորջի կողմից...»: Այս ցուցմունքը Գուրգեն Մելիքյանը տվել է 2004 թ. փետրվարի 10-ին:

«Է. Կորկոսյան եւ ընկերներ» ՍՊԸ-ի տնօրեն Էդուարդ Կորկոսյանը 12.02.2004-ին դատախազությունում տված բացատրության մեջ նշել է. «...Նաջարյանի խնդրանքով 2002թ. մայիսից սկսած անհատ անձանց միջոցով կազմակերպել ու ղեկավարել եմ Զորագյուղ 4, 11 եւ 12 հասցեներով շենքերի շինաշխատանքները...Իմ ունեցած տվյալներով՝ շինարարության ֆինանսավորումը կատարել է Նաջարյանը, իսկ Իգիթյանն իր հերթին մշտապես գանգատվում էր, որ Նաջարյանը մշտապես ուշացնում է վճարումները»:

Այդ նույն բացատրության մեջ ստացականների շուրջ պարզաբանումներ տալով՝ է. Կորկոսյանը հայտնում է. «Այսպիսով, ես Իգիթյանից իրականում ստացել եմ 18.643 եւ 36.450 ԱՄՆ դոլարին համարժեք գումարներ, այսինքն՝ 55.093 ԱՄՆ դոլար, մինչդեռ նա Նաջարյանին ներկայացրել է 97.793 ԱՄՆ դոլար ծախս: Այժմ ինձ համար պարզ է, որ Իգիթյանը իր կողմից յուրացված գումարները պարտակել է իմ միջոցով...»: Նա նշել է նաեւ, որ իր մոտ պահպանված է Իգիթյանի ձեռագրով գրված բոլոր ծախսերի ցանկը՝ վճարումների ժամանակացույցով եւ վճարող անձի նշումով:

Նաջարյանի եւ Իգիթյանի հարաբերությունների վատանալուց հետո է. Կորկոսյանը շարունակել է շինարարական աշխատանքները արդեն Միացյալ նահանգներից եկած Զորջ Նաջարյանի ներկայացուցիչ, ճարտարապետ Գրիգոր Նազարյանի ղեկավարությամբ: Նա Գ. Նազարյանից ստացել եւ ծախսել է 312 հազար դոլար:

«Տարոն» ՍՊԸ-ի ինժեներ Զենոն Սարգսյանը 13.02.2003թ. տված բացատրության մեջ հայտնել է. «Թիվ 11-12 շենքերի առաջին հարկի աշխատանքների վերաբերյալ կազմվեց կատարողական ակտ՝ 689.000 դրամ գումարով: Այդ գումարը մեր կատարած աշխատանքների ծավալի համեմատ բավականին ցածր էր եւ

Զորագյուրի 11 շենքը:

չէր համաձայնվում նախկինում պայմանավորված գնին, սակայն Գ. Իգիթյանը, վկայակոչելով իրենց ֆինանսական դժվարությունները, խնդրեց գնալ փոխզիջման՝ նվազեցնել կատարված ծավալները այն պայմանով, որ հաջորդ ակտերում նվազեցված ծավալներն ու գումարը կուղղվեն, եւ չվճարված գումարը կմարվի: Սակայն հետագայում մեր կողմից կատարված աշխատանքների վերաբերյալ կազմված ակտերը նա չընդունեց եւ չստորագրեց՝ պատճառաբանելով, որ գումարները վճարելու է Նաջարյանը, թեեւ պայմանագիրը մենք կնքել ենք իր հետ: Հատկանշական է, որ Նաջարյանի այցելությունների ժամանակ Գ. Իգիթյանն ամեն կերպ աշխատում էր մեզ մեկուսացնել նրանից, խնդրում էր չմոտենալ Նաջարյանին ու չանհանգստացնել նրան: Նա մի քանի անգամ մեզ զգուշացրեց, որ շինարարության ծախսերի վերաբերյալ Նաջարյանի մոտ չխոսենք, վճարված գումարների վերաբերյալ նրա հարցերին չպատասխանենք, դժգոհություն չարտահայտենք»:

Այնուհետեւ Ջենոն Սարգսյանը բացատրում է, թե ինչպես են աշխատել այդտեղ, ինչպես են ձեռք բերել շինանյութերը, բայց միշտ վճարելու ժամանակ խնդիրներ են առաջացել. «Կատարված աշխատանքների դիմաց գումարները ստանալու նպատակով մենք Գ. Իգիթյանին առաջարկեցինք մեր ներկայությամբ կապվել Նաջարյանի հետ եւ պահանջել գումարը: Նա պատասխանեց, որ կմտածի, սակայն որոշ ժամանակ անց հրավիրեց մեզ եւ հայտարարեց, որ եթե ուզում ենք մեր պարտքերը ստանալ, պետք է ստորագրենք գումարներ ստանալու վերաբերյալ տեղեկանք, որից հետո նա կկարողանա Նաջարյանից գումարներ կորզել: Մեր առարկություններին նա պատասխանեց, որ այդ տեղեկանքը գվում է Նաջարյանին ներկայացնելու համար, որպեսզի հնարավորինս արագ մարվի պարտքը, եւ որ այն սացական չէ, ու մենք անհանգստանալու պատճառ չունենք: Նա միաժամանակ ասեց, որ հակառակ դեպքում մենք կզրկվենք կատարված աշխատանքների փոխհատուցում ստանալու հույսերից: Գ. Իգիթյանի երկար հորդորներից հետո մենք ստորագրեցինք տեղեկանք, թե իբր շինարարությունն իրականացնելու համար 2001թ. մայիսից մինչեւ 2002թ. մարտը ընկած ժամանակահատվածում իրենից ստացել ենք 117. 539 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ: Մենք ճարահատյալ համաձայնեցինք ստորագրել այդ տեղեկանքը...: Տեղեկանքը կազմելուց հետո Գ. Իգիթյանը դարձյալ օգտագործում էր ցանկացած պատրվակ եւ միջոց, որ մեր կողմից կատարվող աշխատանքները ճանաչվեն անտրակ: Տրամաբանությունն այնպիսին էր, որ նա ուզում էր մեզանից ազատվել ցանկացած միջոցով, քանի որ նույնիսկ տեղեկանքը ստորագրելուց հետո չկատարեց իր խոստումը եւ չվճարեց: Մենք որոշեցինք դադարեցնել աշխատանքները, որից հետո մեր հարաբերություններն ավելի սրվեցին, եւ հետագա աշխատանքների կատարումը նա հանձնարարեց նոր շինարարի: Այդ ժամանակ մենք հասկացանք, թե Գ. Իգիթյանի հնարքներն ինչ նպատակ էին հետապնդում, այն է՝ մեզանից ազատվել առանց կատարված աշխատանքների դիմաց վճարելու»:

Չորս էջանոց իր բացատրությունը Ջենոն Սարգսյանն ավարտում է այսպես. «Այսպիսով, նա մեզ բազմիցս խաբել է, չի վճարել մեր կատարած աշխատանքի դիմաց, որի կապակցությամբ խնդրում ենք նրան պատասխանատվության ենթարկել ու փոխհատուցել մեր կրած վնասները»:

«Հայթեքելեզեր» ՓԲԸ ՀՋ տնօրեն Մանուկ Մանուկյանը նույնպես բացատրություն է տվել դատախազությունում: Ահա դրանցից մեկը, որը թվագրված է 16 փետրվարի 2003թ.:

«Մեր ընկերության հողակտորի վրա իրականացվելիք կառուցապատման խաղաքաղաքական փաստաթղթերի ձեւակերպումները տվել է Գ. Իգիթյանը, իսկ շինարարական աշխատանքների ֆինանսավորումը կատարել է Ջորջը:

Շեշտում եմ, որ ես երբեւիցե Իգիթյանին «Հայթեքելեզի» կնիքը չեմ տրամադրել, եւ առանց ինձ նա որեւէ փաստաթուղթ վավերացնել չէր կարող: Միայն Երեւան քաղաքի դատախազությունում կայացած հանդիպման ընթացքում եմ տեղեկացել, որ առուվաճառքի պայմանագրի գնորդի դերում հանդես է եկել Գ. Իգիթյանը, թեեւ այն կնքելիս նա ինձ հավաստիացնում էր, որ այդ գործարքում ինքը լոկ հանդիսանում է Ջորջի ներկայացուցիչը: Ի դեպ, ասեմ, որ պայմանագրի ինձ մոտ մնացած օրինակի վրա բացակայում է Գ. Իգիթյանի ստորագրությունը, թեեւ այն հաստատված է նոտարի կողմից, եւ Գ. Իգիթյանը մի քանի անգամ փորձել է համոզել ինձ այդ օրինակում ավելացնել իր ստորագրությունը, որին ես պատասխանել եմ, որ դա կարող եմ անել միայն նոտարի ներկայությամբ: Նա, միաժամանակ, խնդրեց ոչ մեկին ցույց չտալ այդ փաստաթուղթը: Այսպիսով, ինձ միայն ներկայումս է պարզ դառնում, որ Ջորջի լիազորագրով Գ. Իգիթյանին հիմնական միջոցների օտարման իրավություն տրված չի եղել եւ, հետեւաբար, նա իրավունք չի ունեցել իր անունով դրանք ձեւակերպել: Ու որպեսզի դա կատարի, նա գնացել է խարդավանքի ու ինձնից խաբեությամբ կորզել է իմ կողմից ստորագրված ժողովի արձանագրությունը»:

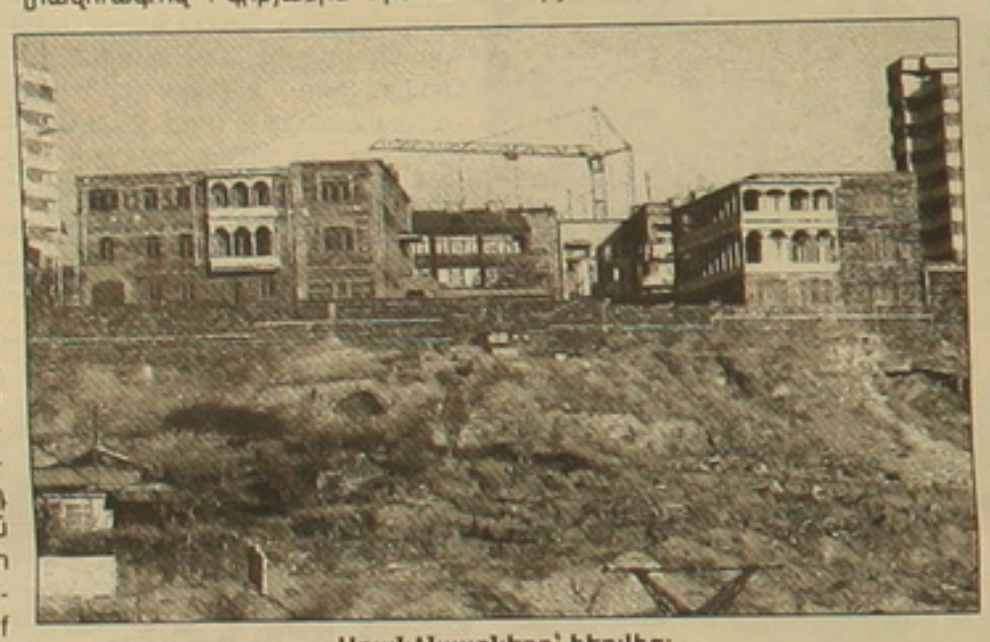

Առանձնատները՝ հեռվից:

Հողամասի վրա իրականացված շինարարական աշխատանքների ֆինանսավորման մասին տրված հարցին Մ. Մանուկյանը պատասխանում է. «Գումարները տրամադրել է Նաջարյանը, որի մասին բազմիցս խոսվել է Գ. Իգիթյանի ներկայությամբ, իսկ իմ կողմից 1999 թ. ստորագրած հրաժարականում այդ մասին նաեւ կատարվել է հատուկ շեշտադրում, որ Նաջարյանի միջոցների հաշվին են կառուցվում շենքերը: Այդ մասին նաեւ վկայում է այն հանգամանքը, որ հանդիսանալով ՓԲԸ-ի տնօրեն՝ ես Գ. Իգիթյանից բազմիցս պահանջել եմ շինարարության ծախսերը ձեւակերպել ընկերության դրամարկղով, սակայն նա հրաժարվել է դա անել՝ պատճառաբանելով, որ ինքը հաշվետու է միայն Ջորջի առջեւ՝ որպես ֆինանսավորողի: Ջորջի կողմից շինարարության ֆինանսավորումը մշտապես հաստատել է հենց ինքը՝ Գ. Իգիթյանը»:

«Գ. Իգիթյանին բնորոշող մանրամասներից մեկն էլ այն է, որ նա սեփականացրեց Ջորջի կողմից մեր ՓԲԸ-ին ուղարկած թանկարժեք համակարգիչը ու դրա փոխարեն հանդիպումներում գնեց ու ինձ տվեց երկրորդ կարգի էժան այլ համակարգիչ»,-իր ցուցմունքներում նշել է Մ. Մանուկյանը:

«Գրիգոր Իգիթյանը Ջորջ Նաջարյանի գույքի հափշտակությունը կատարել է ինչպես խաբեության, այնպես էլ վստահությունը չարաշահելու եղանակներով: Գ. Իգիթյանը դիտավորությամբ խեղաթյուրել է իրականությունը, կոնկրետ փաստերը կամ հաղորդել է կեղծ փաստեր: Մասնավորապես, որոշման մեջ նշվում է, որ ՍՊԸ-ներում երկու փայատեր լինելու հանգամանքը պայմանավորված է եղել նրանով, որ դա է պահանջել օրենսդրությունը, այնինչ ինչպես 1999 թ. սկզբին, այնինչ եւ հետագայում ՍՊԸ-ներին օրենքով նման պահանջ երբեւէ չի ներկայացվել: Գ. Իգիթյանը խաբեությամբ ձեռք է բերել այդ ՍՊԸ-ների մյուս փայատեր Գ. Մելիքյանի բաժնեմասը՝ վերջինիս մոլորեցնելով, թե իբր նման ցանկություն են հայտնել Նաջարյանները: Այս պարագայում նախաքննության մարմինը չի էլ պարզել, թե ինչու պետք է Մելիքյանը հոգուս Գ. Իգիթյանի հրաժարվեր հիշյալ ընկերություններում ունեցած իր բաժնեմասերից»,-ասում է Ջորջ Նաջարյանի շահերի ներկայացուցիչ Աշոտ Պողոսյանը:

Գրիգոր Իգիթյանի խոսքերով՝ Նաջարյանին «Հայք» եւ «Շանթ» ՍՊԸ-ներում բաժնետեր դառնալու եւ Ջորագյուղ թաղամասում շինարարություն կատարելու առաջարկությունը ինքն է արել: Մինչդեռ, գործի նյութերով հիմնավորվում է, որ Ջորագյուղ 4, 11 եւ 12 հասցեների հողերի նկատմամբ իրավունքները փոխանցելու համար Նաջարյանը 1998թ. դեկտեմբերի 12-ին, առանց Գ. Իգիթյանի մասնակցության եւ գիտության, 35.000 ԱՄՆ դոլար է վճարել Սոնյա Թաշչյանին:

Հետագայում Գ. Իգիթյանը հայտնել է Նաջարյանին, թե հողերը չսեփականաշնորհելու դեպքում առկա է դրանք կորցնելու վտանգ եւ, օգտվելով օրենսդրության արգելքից (օտարերկրացիները չէին կարող հողի սեփականատեր լինել), հողատարածքների եւ շենքերի նկատմամբ բոլոր իրավունքները գրանցել է իր անունով:

«Գ. Իգիթյանի կողմից Նաջարյանի գույքի հափշտակության փաստը հաստատվում է հենց Գ. Իգիթյանի այն ցուցմունքով, որ Նաջարյանը պետք է իր հետ դառնար համասեփականատեր այդ գործունեության մեջ, ինչպես նաեւ այն հանգամանքով, որ Ջորագյուղում համատեղ շինարարություն կատարելու վերաբերյալ նրանց միջեւ երբեւէ որեւէ գրավոր կամ բանավոր պայմանավորվածություն չի եղել, ներառյալ ներդրումների քանակի, բաժինների չափի եւ արդյունքի հետագա տնօրինման կարգակցությամբ», ասում է Աշոտ Պողոսյանը:

2003 թ. նոյեմբերի 7-ին Երեւան քաղաքի դատախազությունում տրված բացատրության մեջ Գրիգոր Իգիթյանը նշել է. «Ելնելով այն հանգամանքից, որ ես եւ Նաջարյանը ունեցել ենք երկար տարիների գործնական եւ բարեկամական հարաբերություններ, անվերապահորեն վստահել ենք իրար, մենք որոշել ենք թիվ 4 եւ 11-12 շենքերը կառուցել եւ օգտագործել որեւէ համատեղ բիզնեսի նպատակով, որի ուղղվածությունը դեռ որոշված չէր, քանի որ շինարարության ավարտի պահին շուկայի պահանջները մեզ համար դեռ անհայտ էին: Այդ իսկ պատճառով թիվ 60 բանկային հաշվի գումարները նույնպես ծախսվում էին ըստ այդ պահին ծագած պահանջների՝ ներառյալ շենքերի շինարարության համար: Ներկայումս հստակ չեմ կարող ասել, թե թիվ 60 հաշվից կոնկրետ որքան գումար եմ ծախսել շինարարության նպատակներով, սակայն մոտավոր հաշվարկներով այն կարող է կազմել մոտ 140-150 հազար ԱՄՆ դոլար: Սակայն, իմ մոտավոր հաշվարկներով, թիվ 4 եւ 11-12 շենքերի ընդհանուր շինարարական ծախսերը ...կազմել են մոտ 300-320 հազար ԱՄՆ դոլար...»:

Այս նույն բացատրության մեջ Գրիգոր Իգիթյանը ահա թե ինչ է գրել. «Հայտնում եմ, որ պատրաստ եմ Ջ. Նաջարյանի հետ վերջնահաշվարկ կատարելուց հետո ինքնարկել թիվ 11-12 շենքերը Նաջարյանին վերադարձնելու հարցը: Քանի որ դրանով խափանվելու են մեր համատեղ բիզնեսի ծրագրերը, ես իրավունք եմ վերապահում նաեւ Նաջարյանից պահանջել իմ կողմից ամբողջ շինարարական աշխատանքների կազմակերպման եւ իրականացման համար փոխհատուցում: Ձեր հարցին պատասխանում եմ, որ թիվ 4 եւ 11-12 շենքերը իմ անունով լինելու հանգամանքը բացատրվում է նրանով, որ համատեղ բիզնես իրականացնելու դեպքում դա էական նշանակություն չէր ունենալու, այդ իսկ պատճառով Նաջարյանը Մանուկյանին հանձնարարել էր թիվ 4 շենքը գրանցել իմ անունով:

Հայտնում եմ նաեւ, որ ես գրավոր առաջարկ կներկայացնեմ «Հայթեքելեզեր» ՓԲԸ տնօրեն Մ. Մանուկյանին՝ օրենքով սահմանված կարգով ինձ հետ կազմել թիվ 4 շենքի առուվաճառքի պայմանագրի անվավեր ճանաչման վերաբերյալ համաձայնագիրը: Ինչը եւ առաջացնում է, որ իմ արարքի մեջ չարամիտ նկրտումներ չեն եղել»:

Նաջարյանների գործը փորձաքար է սփյուռքահայ ներդնողների համար

Ինչպես արդեն նշել ենք, 2004 թ. դեկտեմբերի 9-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը մասնակիորեն բավարարեց ԱՄՆ քաղաքացի Ջորջ Նաջարյանի բողոքը: Դատարանը որոշեց, որ քրեական գործով վարույթը պետք է շարունակվի, եւ Ջորջ Նաջարյանը պետք է ընդգրկվի որպես տուժող: ՀՀ գլխավոր դատախազությունը դեմ է դատարանի այս որոշմանը եւ դեկտեմբերի 24-ին ՀՀ քրեական եւ զինվորական գործերով վերաքննիչ դատարանին ներկայացրեց իր բողոքը: Դատախազությունը վերաքննիչ դատարանից պահանջում է բեկանել առաջին ատյանի դատարանի վճիռը: Այսինքն՝ դատախազությունը կարծում է, որ քրեական գործ հարուցելու անհրաժեշտություն չկա:

2005 թ. հունվարի 25-ին կայացած նիստի ժամանակ Վերաքննիչ դատարանի նախագահող դատավոր Ա. Պողոսյանը նշեց, որ դատարան պետք է հրավիրել Գրիգոր Իգիթյանին՝ լսելու նրա բացատրությունները: Սա դատավորի սեփական նախաձեռնությունն էր. նման միջնորդությամբ հանդես չեն եկել ո՛չ դատախազությունը, ո՛չ էլ Նաջարյանների ներկայացուցիչները: Գ. Իգիթյանը դահլիճում էր եւ, տեղից վեր կենալով, հայտնեց, որ ինքը ներկա է: Դատավորը մի պահ անակնկալի եկավ, սակայն, այնուամենայնիվ, նիստը հետաձգելու որոշում կայացրեց:

Փետրվարի 10-ի դատական նիստում Նաջարյանների ներկայացուցիչներ Աշոտ Պողոսյանը եւ Հրայր Ղուկասյանը ներկայացրին իրենց միջնորդությունը: Նրանք գտնում են, որ դատախազության «բողոքը պետք է քննվի եւ լուծվի ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 39-րդ գլխի (Դատական վերահսկողություն մինչդատական վարույթի նկատմամբ) կանոններով եւ, մասնավորապես, ՀՀ քր. դատ. օր. 290-րդ հոդվածով սահմանված կարգով»:

Այդ ընթացակարգը դիմողից եւ վարույթն իրականացնող մարմնից բացի քրեական գործի հետ կապ ունեցող կամ չունեցող այլ անձանց մասնակցություն, առավել եւս նրանց բացատրությունների ունկնդրում, չի նախատեսում:

Ջ. Նաջարյանների ներկայացուցիչները գտնում են, որ Գրիգոր Իգիթյանը դատարանում չպետք է բացատրություն տա եւ հարցերին պատասխանի, քանի որ նա չունի որեւէ կարգավիճակ եւ հայտնի չէ, թե դատարանում նա որպես ինչ պետք է հարցաքննվի: «Գրիգոր Իգիթյանը որեւէ առնչություն չունի քրեական գործով վարույթը կարճելու, այդ որոշումը վերացնելու եւ Ջորջ Նաջարյանին տուժող ճանաչելու վարույթն իրականացնող մարմնի համար պարտավորություն սահմանող Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանի, ինչպես նաեւ՝ սույն դատարանի քննության առարկա հանդիսացող վերաքննիչ բողոքի հետ: Այս պահին քրեական գործով կարգավիճակ չունեցող Գրիգոր Իգիթյանին լսելու համար դատարանը որեւէ իրավական հիմք չունի, դրանով դուրս է գալիս ՀՀ քրեադատավարական օրենսդրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակից եւ խախտում ՀՀ Սահմանադրության 5-րդ հոդվածը»,-նշված է միջնորդության մեջ:

ՀՀ Սահմանադրության 5-րդ հոդվածը հռչակում է.

«Պետական իշխանությունն իրականացվում է Սահմանադրությանը եւ օրենքներին համապատասխան՝ օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների տարանջատման սկզբունքի հիման վրա:

Պետական մարմինները եւ պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարել միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար լիազորված են օրենսդրությամբ»:

Ջորջ Նաջարյանների ներկայացուցիչները միջնորդեցին «չլսել սույն գործով որեւէ կարգավիճակ չունեցող Գրիգոր Իգիթյանի բացատրությունները եւ ընդհանրապես նրան մասնակից չդարձնել միջադատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության ընթացակարգի շրջանակներում վերը նշված վերաքննիչ բողոքի քննությանն ու լուծմանը»:

Նման միջնորդության դատավորները չէին սպասում. Ջ. Նաջարյանի ներկայացուցիչները, կարծես թե, խառնեցին նրանց խաղաթղթերը:

Մի քանի րոպե քննարկելով իրավիճակը՝ դատավորները որոշեցին նորից հեռաձգել դատական նիստը: Առայժմ հայտնի չէ նրանց անելիքը: Թե ինչ են մտածել դատական վեճի կողմ չհանդիսացող Գ. Իգիթյանին դատարան հրավիրելով՝ կարելի է միայն եզրակացնել. դատավարության ընթացքը տանել այլ ուղղությամբ եւ կայացնել որոշում, որը կհամընկնի դատախազության տեսակետին, այն է՝ սա քաղաքական վեճ է եւ պետք է տեղափոխել այդ հարթություն:

Դատավարության շուրջ ստեղծված հասարակական հնչեղությունը, կարծում ենք, թույլ չի տա դատարանին գործը վճռել ի վնաս բարերարների: Մեր տեղեկություններով, ԱՄՆ երեք կոնգրեսական, հարյուրավոր սփյուռքահայեր իրենց բողոքի ձայնն են բարձրացրել եւ նամակներ են հղել ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին, արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանին, Արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանին, գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանին, ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանին:

Ակնհայտ է, որ այս գործով դատարանի կայացրած վճիռը միանգամայն չի ընդունվելու: «Սա նաեւ փորձաքար է բաս սփյուռքահայերի համար, ովքեր որոշել են ներդրումներ կատարել Հայաստանում», ասաց դատավարությանը ներկա մի սփյուռքահայ, որը չցանկացավ նշել իր անունը՝ խոսանալով, սակայն, դատավարությունից հետո խոսել այս գործի մասին:

ԷԴԻԿ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

www.hetq.am

ԱԶԳ **Միջազգային**

Թուրք մեկնաբանն ընդունում է Թուրքիայի պարտությունը

Իրանը մեծ վտանգի ենթարկելով, թուրք ամենահայտնի մեկնաբաններից Մեհմեդ Ալի Բիրանդն անցյալ շաբաթ բացահայտորեն ընդունեց, որ Թուրքիան տանուլ է տվել Հայոց ցեղասպանության փաստի դեմ իր ձեռնարկած քաղաքական արշավում: «Թրքիա դեյլի նյուս» թերթի փետրվարի 5-ի համարում հրատարակված «Մենք արդեն բաց ենք թողել գնացքը» խորագրով մեկնաբանության մեջ Բիրանդը մեջբերեց Թուրքական պատմական ընկերության նախագահ Յուսուֆ Հալաչօղլուի խոսքերը, թե Հայոց ցեղասպանության ժխտմանը նպատակաուղղված թուրքական կառավարության ջանքերն ապարդյուն են: Հալաչօղլուն թուրքական ջանքերն անվանել էր սոսկ «պրոպագանդա»: Բիրանդն ընդունեց, որ ցեղասպանությունը գնալով միջազգային ավելի մեծ ճանաչում է գտնում: Նա առաջարկեց, որ թուրքերը հակահարվածի դիմեն՝ օգտագործելով քաղաքական շանտաժը: Հալաչօղլուի հետ նա մտածում է, որ թուրքական կառավարությունը պետք է օգտագործի իր ամբողջ քաղաքական ներուժը՝ ճնշում բանեցնելու այլ երկրների վրա, որպեսզի նրանք ևս ժխտեն Հայոց ցեղասպանության փաստը: Նրանք հավատացած են, որ գործողության լավագույն միջոցը կլինի ՄԱԿ-ի «ուսումնասիրությունը»:

Բիրանդն ու Թուրքական պատմական ընկերության նախագահը կարծես չեն գիտակցում, որ Թուրքիան վերջին 90 տարիներին անընդհատ սպառնացել եւ խաբել է աշխարհին Հայոց ցեղասպանության հարցում: Նրանք նաեւ անտեսում են այն փաստը, որ ՄԱԿ-ը տասնյակ տարիներ հարցը քննարկելուց հետո, 1985-ին զեկույց է հրատարակել հայկական հարցը ցեղասպանության վառ օրինակ համարելով: Հարցը քննող ՄԱԿ-ի հատուկ պատվիրակությունը նման եզրակացության էր հանգել հակառակ թուրքական կառավարության ներկայացրած «փաստարկներին» եւ ճնշումներին:

Ստորեւ ներկայացնում ենք հատվածներ Բիրանդի հոդվածից:

«Ժամանակն է ընդունենք, որ հայերի առաջ քաշած ցեղասպանության ենթարկված լինելու պնդումները լայն տարածում են գտնում հատկապես Արեւմուտքում: Հայերը ջանասիրաբար են ափխաթել հատնելու իրենց նպատակին: Նրանք հազարավոր գրքեր ու հոդվածներ են տպագրել: Հիմնել են ամբիոններ, բաժանմունքներ համալսարաններում եւ համոզել միջազգային հասարակայնությանը: Նրանք նման հաջողության հասել են, չնայած իրենց ունեցած տվյալները բավարար չեն եւ չեն արացոլում ճշմարտությունը: Մենք բոլորս ճանաչում ենք Հալաչօղլուին: Նա թուրքական պատմական ընկերության նախագահն է արդեն 11 տարի: Նա անցյալ ուրբաթ օրը հյուրընկալվելով «Մանշեթ» (Բիրանդի հեռուստատեսային ծրագիրը) ծրագրին՝ ներկայացրեց ներկա իրադրությունը զգուշացնելով. «Մենք այլեւս չենք կարող դիմագրավել կացությանը՝ սոսկ գրքեր, ֆիլմեր եւ փաստաթղթեր հրապարակելով: Չթուլացնելով մեր ջանքերն այդ ասպարեզներում, մենք պարտավոր ենք այնպիսի մեծ քայլեր անել, որոնք հետաքրքրություն կառաջացնեն աշխարհում: Մենք պարտավոր ենք ինչպես քաղաքական, այնպես էլ պատմական քայլեր ձեռնարկել»: Նրա առաջարկն այն է, ինչպես նախկին դեսպան Յալիմ Երդեցիկ հորիզոններ միջազգային ասպարեզում»:

Իր սյունակի վերջում Բիրանդը մեջբերում է Հալաչօղլուի հետեւյալ միտքը. «Վերջին խոսքը պատմաբաններին թողնելու թեզն անհավանական է: Պատմաբանների մեկնաբանությունները ոչնչի չեն հասցնի: Մենք ձախողվել ենք կարգին քաղաքականություն կերտելու մեջ, եւ դա խնդիրներ է առաջացրել միջազգային ասպարեզում»:

Օգտագործելով Հալաչօղլուի խոսքերը, Բիրանդը հանդգնում է ցույց տալ, որ թուրքական հասարակությունը մի օր կարող է բոլորովին այլ լույսի ներքո դիտել Հայոց ցեղասպանության հարցը: «Երբեմն հակառակն է տեղի ունենում. դեպքերի մեկնաբանությունները փոխվում են: Այն, ինչ «տեղահանություն» էր որակվում անցյալում, հասարակության կողմից կարող է դիտվել որպես «ցեղասպանություն»: Ժամանակն է, որ նման թեմաների շուրջը ծավալենք համընդհանուր քննարկումներ»:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

Կիոտոյի արձանագրությունն ուժի մեջ մտավ

Երեկ ուժի մեջ մտավ մոլորակի կլիմայի փոփոխմանն նպաստող Կիոտոյի արձանագրությունը, որը ՄԱԿ-ի շրջանակային միջազգագրի բաղկացուցիչ մասն է: Արձանագրությունն ստորագրած երկրները պարտավորվում են մինչեւ 2012 թ. վնասակար գազերի արտանետումները 1990 թ. համեմատությամբ կրճատել 5,2 տոկոսով:

Սթոլոռսի ընդհանուր տաքացմանը նպաստող գազերի արտանետումների կրճատմանն ուղղված արձանագրությունն ստորագրվել է 1997 թ. Կիոտոյում անցկացված ՄԱԿ-ի միջազգային վեհաժողովում: Փաստաթղթի իրականացումը հնարավոր դարձավ 2004 թ. աշնանը Ռուսաստանում դրա վավերացումից հետո: Ռուսաստանն արտանետում է «ջերմոցային էֆեկտ» առաջացնող գազերի 17,4 տոկոսը: Խոսքն առաջին հերթին ածխաթթու գազի մասին է:

Արձանագրության համաձայն, արդյունաբերապես զարգացած 39 երկրներ պարտավորվում են նվազեցնել ածխաթթու գազի եւ կլիմայական փոփոխություններ առաջացնող 5 այլ գազերի արտանետումները: Ֆրանսիան, սակայն, նշում է, որ փաստաթուղթը դեռ չեն վավերացրել վնասակար արտանետումների խոշորագույն երկիր ԱՄՆ-ը, ինչպես նաեւ Չինաստանը, Հնդկաստանը, Ավստրալիան, Բրազիլիան եւ այլ երկրներ:

Պաշտոնական Վաշինգտոնը պնդում է, թե Կիոտոյի համաձայնագրի ընդունումն անչափ թանկ կնստի ԱՄՆ-ի տնտեսության վրա եւ ընդամենը արմատապես չի ազդի մոլորակի կլիմայի վրա: Իսկ Հնդկաստանի, Չինաստանի, Բրազիլիայի տնտեսական արագ աճն ուղեկցվում է մթնոլորտի հարաճուն աղտոտմամբ:

Մոսկվայում փաստաթղթի վավերացումից ակնկալում են դրական արդյունքներ: Ռուսաստանը փաստորեն պարտավորվում է արմատավորել նոր տեխնոլոգիաներ, որոնք թույլ կտան խնայել բնապահպանները եւ միաժամանակ նվազեցնել վնասակար արտանետումները: Բացի դրանից, սպասվում է, որ առաջիկա 5 տարում Ռուսաստանի տնտեսության մեջ կկատարվեն շուրջ 50 մլրդ դոլարի ներդրումներ:

Կիոտոյի արձանագրության կատարումը վերահսկող մարմինների ստեղծման վերաբերյալ որոշում կընդունվի 2005 թ. նոյեմբերի վերջերին, դրա մասնակիցների առաջին հանդիպման ժամանակ: Ուժի մեջ կմտնեն նաեւ զանազան տեխնիկական փաստաթղթեր: BBC-ն հաղորդում է, որ համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու կապակցությամբ միջնադարյան Ճապոնիայի մայրաքաղաք Կիոտոյում անցկացվում են հանդիսավոր արարողություններ:

Ամերիկյան նոր լրտեսական օդանավի քաշը 3,2 կգ է

Իրաքում ամերիկյան զորքերի նոր հայտ օգնականը «Անապատի ծուռակ» անօդաչու լրտեսական օդանավն է, որը 2004 թ. հոկտեմբերից հանձնված է Թալիլ քաղաքում (Իրաքի հարավ) տեղաբաշխված 407-րդ էսկադրիլիային: Այդ մասին տեղեկացնում է «Ուորլդ թրիբյուն» ինտերնետային հրատարակությունը:

3,2 կիլոգրամանոց օդանավի վերասլացքի համար օգտագործվում է զսպանակավոր սարք: «Անապատի ծուռակը» գործում է մարտկոցով եւ կարող է 1 ժամ թռչել նույնիսկ ուժեղ քամու պայմաններում: Թեւերի բացվածքը 1,2 մետր է: Հնարավոր է սարքի երթուղին նախօրոք ծրագրավորել կամ ձեռքով կառավարել դյուրակիր համակարգչով:

Ինքնաթիռն օդ բարձրացնելու համար բավական է համակարգչի մեջ մտցնել համապատասխան կոորդինատներ եւ սեղմել արձակման կոճակը: Պատկերների ամրագրման համար օդանավն ունի գունավոր տեսախցիկներ եւ ջերմությունն արձագանքող սարքեր:

Պ. Բ.

ՀԱՐԻՐԻՒ ՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՀԵՏՈ

ԱՄՆ-ը Սիրիայից հետ է կանչել իր դեսպանին

Լիբանանի նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի սպանությունից հետո ԱՄՆ-Սիրիա հարաբերությունների լարվածության խորացման կոնկրետ դրսեւորումը դարձավ Դամասկոսից իր դեսպանին հետ կանչելու ԱՄՆ-ի որոշումը:

Վաշինգտոն մեկնելուց առաջ դեսպան Մարգարետ Սկոուբին երեքշաբթի երեկոյան Սիրիայի արտգործնախարարությանը փոխանցեց դիվանագիտական նոտա, որտեղ անչափ խիստ արտահայտություններով քննադատվում է Սիրիայի կառավարության ներկայիս քաղաքականությունը:

Ենթադրվում է, որ Վաշինգտոնի դիվանագիտական այդ քայլն էլ ավելի կխորացնի ԱՄՆ-Սիրիա հարաբերությունների լարվածությունը: Ի-ՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունն ընդգծում է, որ երկկողմ հարաբերությունները վերջին տարիներին երբեք այսքան լարված չէին եղել:

Սպիտակ տան մամլո քարտուղար Սքոթ Մաքլելանը Վաշինգտոնում կազմակերպված ճեպասուլիսում լրագրողներին հայտարարել է, որ Սիրիան պարտավոր է վերջ դնել Մերձավոր Արեւելքում իր ապակայունացնող դերակատարմանը: Նա ԱՄՆ-ի մտահոգությունն է արտահայտել այն կապակցությամբ, որ Սիրիան օժանդակում է ահաբեկիչներին, իրաքցի ապստամբներին եւ օգնում «Համաս» արմատական խմբավորմանը:

Ավելի վաղ Լիբանանում Ռաֆիկ Հարիրիի սպանության կապակցությամբ ԱՄՆ պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչ Ռիչարդ Բաուչերը հայտարարել էր. «Նախկին վարչապետի սպանությունը կասկածի տակ է դնում այն պարագան, թե սիրիական զորքերը Լիբանանում են գտնվում այնտեղի «ներքին անվտանգությունն» ապահովելու համար»:

Ասոշիեյթեդ պրես գործակալության տվյալներով, դեսպան Սկոուբիի մեկնումն այնուամենայնիվ չի նշանակում երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների «մակարդակի իջեցում» կամ դրանց խզում: Հաղորդվում է, որ դեսպանը Վաշինգտոն է կանչվել Սիրիայի նկատմամբ իրականացվելիք հետագա գործողությունների համաձայնեցման նպատակով: Դրանք կարող են արտահայտվել քաղաքական եւ տնտեսական հավելյալ պատժամիջոցների տեսքով:

Դեսպանի Սիրիա վերադառնալու ժամկետներն անհայտ են:

Սիրիան այնուամենայնիվ կստանա ռուսական հրթիռներ

Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը երեքշաբթի օրը նամակ է ուղարկել Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնին, նշելով, որ վերջերս իսրայելցիների մտահոգության պատճառ դարձած ռուսական հրթիռներն այնուամենայնիվ կվաճառվեն Սիրիային: Միաժամանակ Պուտինն ընդգծել է, որ հրթիռները չեն սպառնա Իսրայելի անվտանգությանը, քանի որ խոսքը շարժակայանային հրթիռների մասին է: Մինչդեռ ահաբեկիչներն օգտագործում են շարժական հրթիռահամալիրներ:

Բացի դրանից, Պուտինի կարծիքով, Սիրիան կարող է հրթիռներն այնպես տեղաբաշխել, որ տարածաշրջանում չխախտվի ուժերի հավասարակշռությունը:

«Հարեց» թերթը նշում է, որ նամակը չի մանրամասնում, թե Ռուսաստանը կոնկրետ ինչ հրթիռներ է վաճառելու Սիրիային: Ավելի վաղ իսրայելական աղբյուրները տեղեկացրել էին, թե Սիրիան կարող է ստանալ ռուսական CA-18 («Իգլա») հրթիռահամալիրներ: Հրեա փորձագետները ենթադրում են, թե Ռուսաստանը Սիրիային կվաճառի շարժական հարթակների վրա տեղակայված նորագույն «Իգլա» հրթիռներ: Պուտինի նամակում միայն նշվում է, որ Սիրիային վաճառվում են հակաօդային պաշտպանության համալիրներ:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Շարոնը պատասխան նամակ է հղել Պուտինին՝ մտահոգություն արտահայտելով զինավաճառի գործարքի կապակցությամբ եւ կտրականապես դեմ արտահայտվելով դրան: Իր նամակում Շարոնը զգուշացրել է, որ վաճառվող զենքը «կարող է հայտնվել ահաբեկչական կազմակերպությունների ձեռքին»: Խոսքը մասնավորապես Սիրիայի աջակցությունը վայելող Լիբանանյան «Հզբոլլահ» արմատական խմբավորման մասին է:

Վարչապետ Շարոնը լրագրողներին ասել է, որ իր երկիրը մշտական կապ է պահպանում Մոսկվայի հետ, որպեսզի կարգավորվի «հրթիռային հարցը», եւ ռուսական նորագույն հրթիռները վերջին հաշվով «չընկնեն Լիբանանի արմատական խմբավորումների ձեռքը»:

Եգիպտոսը միջուկային գաղտնի հետազոտություններ է անցկացնում

Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալությունը (ՄԱԳԱՏԷ) պարզաստել է հատուկ զեկույց, որտեղ Եգիպտոսին մեղադրանքներ են ներկայացվում միջուկային գաղտնի հետազոտությունների անցկացման կապակցությամբ: Փաստաթղթում նշվում է, որ Եգիպտոսը միջազգային տեսուչներին չի հայտնել որոշ միջուկային օբյեկտների եւ օգտագործման նյութերի մասին:

Զեկուցագրի հեղինակները մասնավորապես հիշատակում են մի գաղտնի լաբորատորիա, որտեղ անցկացվել են պլուտոնիումի հարստացման գիտափորձեր: Օտարերկրյա ընկերություններից մեկն այդ լաբորատորիան կառուցել է 1970 թթ. վերջերին:

Եգիպտոսը խոստացել է, որ այդ լաբորատորիայում 1987 թ. անցկացվել են պլուտոնիումի հետ կապված գիտափորձեր, բայց չեն հաստատվել ավարտին:

ՄԱԳԱՏԷ-ն ընդունում է, որ Եգիպտոսում միջուկային գիտափորձերն անավարտ են մնացել նախնական փուլում: Գործակալության մասնագետները Եգիպտոսում միջուկային զենքի մշակման փորձերի ապացույցներ չեն գտել: Այդուհանդերձ, ՄԱԳԱՏԷ-ն որոշել է շարունակել գործի քննությունը:

Հունվարի սկզբներին գործակալությունը Եգիպտոսին մեղադրել էր ուրանի հետ կապված գաղտնի գիտափորձերի անցկացման մեջ: 1980-ական եւ 1990-ական թթ. Եգիպտոսը փորձել էր ստանալ «ուրանի տարբեր բաղադրիչներ», ընդսմին չտեղեկացնելով ՄԱԳԱՏԷ-ին, ինչպես պահանջում է միջուկային զենքի չտարածման պայմանագիրը: Անանուն աղբյուրը նշում է, որ այդ աշխատանքը կրել է դիտավարական բնույթ, իսկ ստացված նյութի ծավալները փոքր են եղել:

Եգիպտոսի կառավարությունը պնդում է, թե իր միջուկային ծրագիրը բացառապես խաղաղ բնույթ ունի եւ հանգամանորեն հայտնի է միջազգային դիտորդներին:

Մշակույթ

«Հայաստանեայց եկեղեցին Կիպրոսի մէջ»

Այս վերնագրով հատորը թեւ կրում է 2003 թ. նշումը, սակայն լույս է տեսել անցյալ տարի. շնորհանդեսը կայացել է 2004 թ. աշնանը՝ Նիկոսիայում: Հրատարակիչն է հայ եկեղեցու Կիպրոսի թեմի առաջնորդարանը, մեկենասը՝ երկար տարիներ առաջնորդական տեղապահի պաշտոնը վարած, կիպրահայոց սիրված հոգեւոր հովիվ Վազգեն ավագ քհն. Սանտունին: Տպագրվել է թեմի կաթողիկոսական փոխանորդ Վարուժան արք. Հերկելյանի հրամանով: Հրատարակության վայրը չի նշվում (հավանաբար՝ Նիկոսիա):

Բացի հատորի վերջին երկու բաժիններից («Կոնդակներ», «Գաւազանագիրք»), A4 չափսի 148 էջ ծավալով այս հատորը եռալեզու է՝ հայերեն, հունարեն եւ անգլերեն:

Այս գունավոր եւ գեղատիպ հրատարակությունը բացվում է Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության (որին պատկանում է Կիպրոսի թեմը) գահակալ Արամ Ա-ի եւ թեմի կաթողիկոսական փոխանորդի լուսանկարներով: Վերջինս ստորագրել է հատորի նախաբանը, ուր շատ հակիրճ տեղեկություններ է հաղորդում թեմի վերաբերյալ առ այսօր լույս տեսած հրատարակությունների մասին, ցավով նշում 1963 թ. մինչ օրս թուրքական բռնությունների պատճառով թեմի կրած վնասները (ներառյալ՝ հայկական մշակութային անվերականգնելի արժեքներ) եւ շնորհակալություն հայտնում Կիպրոսի նախագահներին, եկեղեցուն եւ ժողովրդին, «որոնք դիտացուցին մեր կեցութիւնը չքնաղ այս կղզիին մէջ անցնող յիսնամեակին»:

Հետեւում են հատորին բաժինները. առաջինն է «Հայաստանեայց եկեղեցին Կիպրոսի մէջ» պատմական ակնարկը (էջ 1-5), որը հեղինակել են բժիշկ Անդրանիկ սրկ. Աճեմյանը եւ Գեւորգ Չելեբունցյանը: Սա, փաստորեն, գաղթօջախի հակիրճ պատմությունն է 6-րդ դարում Հուսինիանոսի ժամանակ հայոց բռնագաղթեցումից մինչեւ մեր օրերը. առանձին ենթաբաժիններով ներկայացվում են հռչակավոր Մակարա վանքը կղզու հյուսիսում (1974 թ.-ից՝ թուրքական բռնագրավման գոտում) եւ Կիպրոսի հայկական մյուս եկեղեցիները: «Եկեղեցիներ» բաժնում (էջ 19-21) տպագրվել են այսօր գործող եկեղեցիների, նրանց խորաններ, առաջնորդական գահերի եւ խաչքարերի գունավոր լուսանկարներ: «Վերապրող գանձեր Ս. Մակարաց վանքէն եւ Ս. Աստուածածին եկեղեցիէն» բաժնում (էջ 31-77) տպագրվել են Մակարա վանքի, Նիկոսիայի Ս. Աստվածածին եկեղեցու (թուրքերն այն ավերել են 1963 թ.) եւ Ֆամագուստայի Կանչվոր վանքի Ս. Աստվածածին մայրաքաղաքային լուսանկարները, ինչպես նաեւ գունավոր լուսանկարները մշակութային այն գանձերի, որոնք ժամանակին տեղափոխված լինելով այս սրբավայրերից՝ հեռու են մնացել (այդ ասեն մոլեգնում էր հույների ադատամբությունը թուրքական բռնագրավման դեմ): Այս բաժնում տեղ է գտել նաեւ Մակարա վանքի առաջնորդ, Ս. Էջմիածնի միաբան Մարտիրոս եպիսկոպոսի 1779 թ. մարտին գրած կտակը, որն ուշագրավ է մասնավորաբար երկու առումով. նա մեկական ջաղաց է կտակում Մակարա վանքին եւ Նիկոսիայի Ս. Աստվածածնին, իսկ երրորդ ջաղացի հասույթը հատկացնում է հարկահանների կողմից կեղեքվող կիպրահայ աղքատներին (նման կտակ անող բարձրաստիճան հոգեւորական կա՞ արդյոք այսօր...), մյուս կողմից՝ կտակված ունեցվածքի նկատմամբ չարակամներին այնպիսի նզովքներ ու անեծքներ է կտակում, որ դրանք կարելի է գլուխգործոցներ համարել հայ բանահյուսության այս ժանրում:

Նախավերջին բաժինն է «Գաւազանագիրքը» (էջ 143), որը, հատորի կազմող-հրատարակիչների իսկ խոստովանությամբ, թերի է եւ կարիք ունի լուրջ պատմաբանասիրական որոնումներով ճշգրտման: Հատորն ավարտվում է 20-րդ դարի թեմական առաջնորդ-կաթողիկոսական փոխանորդների եւ մեկենաս տեր հոր սեւ-սպիտակ լուսանկարներով:

Ներկայացված հատորը կարեւոր սկզբնաղբյուր է հայ եկեղեցու, մասնավորաբար նրա նվիրապետական աթոռների եւ Կիպրոսի հայկական գաղթօջախի պատմության ուսումնասիրման համար:

Հատորի 6-րդ էջում տպված Կիպրոսի հայոց առաջնորդարանի շենքի լուսանկարը չափազանց տխուր խոհեր է արթնացնում. մուտքի վերեւում մեծ-մեծ տառերով այդ շենքի բնույթն արտահայտող բառեր են տեղադրված-խանդակված՝ միայն հունարենով ու անգլերենով. չկա՞ հայերենը: Այս առթիվ կառաջարկենք հայ եկեղեցու զույգ կաթողիկոսներին՝ հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակի առթիվ կոնդակներ հրապարակելուց առաջ կամ գոնե հետո հրաման արձակել հայոց լեզուն կիրառելու նախ նույնիսկ հայ եկեղեցուն պատկանող հիմնարկում եւ շենքերում...

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱՔՈԲՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ՅՈՒՅԱՍԱՐԱՇԵՐՈՒՄ

Նադեժդայի ծաղիկները չեն թառամում

Մեզանից յուրաքանչյուրը ծաղիկներ ստանալուց երջանկանում է: Սակայն կարճ ժամանակ անց ափսոսում էր, որ բնության այդ հրաշքի՝ ծաղիկների կյանքը չի կարող երկարացնել ու սփոփված նեսում է: Այսուհանդերձ, երբեմնի մանկավարժ բնագետը (թիվ 176 դպրոց) թոշակի անցնելուց հետո իրեն նվիրել է մի հրաշք ստեղծելուն՝ չորացած ծաղիկներից հայտնի նկարիչների աշխատանքներին նոր կյանք ու շունչ տալով հավերժացրել է նաեւ ծաղիկների թերթիկները:

ՄԱԿ-ի գրասենյակում գարնան շունչն է զգացվում Նադեժդա Օգանեզովայի մի քանի տասնյակ աշխատանքների ցուցադրության արդյունքում: Միջոցառման կազմակերպիչները, ի դեմս ՄԱԿ-ի հասարակայնության հետ կապի եւ լրատվության պատասխանատու Վալերի Տկաչուկի եւ նկարիչների միության նախագահ Կարեն Աղամյանի, բարձր գնահատեցին ինքնուս ստեղծագործողի աշխատանքները եւ հատկապես նշեցին, որ մեզանում եզակի արվեստը արժանի է ուշադրության եւ աջակցության: Տիկին Նադեժդան հուզված էր ու ոգեւորված, որ իր յոթ տարիների աշխատանքները ներկաների կողմից ընդունվում են ոգեւորությամբ ու ջերմությամբ: Նկարչուհին իր ստեղծագործությունների համար ընտրել է չորացրած վարդերի, թրաշուշանների, կակաչների, մանուշակների եւ շատ ու շատ դաշտային ծաղիկների թերթիկները ու պատկերել Մարտիրոս Սարյանի ծաղիկների կտավը, Բոտտիչելլիի, Ջորջոնեի եւ Տիցիանի Վեներաները ու ժամանակակից նկարիչների նկարները:

Շուրջ 100 աշխատանքներ է նա ստեղծել յոթ տարիների ընթացքում, որոնց մեծ մասը նվիրել է սիրելիներին: Այս ցուցահանդես-վաճառքն առաջինն է, եւ ինչպես հեղինակն է ցավով ասում. «նկարներն այլեւս իմ բնակարանում չեն լինելու»:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԼԵԶՎԱԿԱՆ

Նամակ Օտկանից

«Շանթ» հեռուստատեսության «ՊՎ է ուզում դառնալ միլիոնատեր» հեռուստածրագրի հաղորդավար Արման Սաղաթելյանից իմացել եմ, որ վերջերս հանդես եք գալիս նոր առաջարկով՝ գովազդ տեղադրել «Արզնի» հանքային ջրերի շշերի պիտակների վրա:

Նկատի ունենալով, որ այս տարի լրանում է իմ հնարած հայոց այբուբենի 1600-ամյակը՝ դիմում եմ «Արզնի» գործարանի պատասխանատու մեծապատիվ այրերին՝ ՀՀ-ում վաճառվող 1 լիտր շշերի միալեզու (անգլերեն) պիտակներում հայերենը տեղադրելու աղերսանքով... գովազդի կարգով: Ցավում եմ, որ գերեզմանում լինելու պատճառով՝ ֆինանսներ չունեմ: Հույս ունեմ, որ ՀՀ հարկատուների հաշվին վճարվող լեզվի պետական տեսչության՝ ՀՀ-ում հայոց լեզվի պաշտպանության օրենքը գործադրելու դարդ ու ցավից ֆուն չունեցող պետն ու աշխատակիցներն իրենց խակից կվճարեն այս գովազդի գինը:

Դիմում եմ նաեւ երեւան, Մասիսի փող. 7 հասցեում գտնվող «Արարատ» ՍՊԸ-ին՝ իր արտադրանքի եռալեզու (ռուսերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն) փաթեթավորման մեջ ընդգրկելու նաեւ հայերենը՝ նույնպես... գովազդի կարգով: Գումարն ստանալու համար դիմել լեզվի պետական տեսչություն, որի պետը 2005 թ. հայտարարել է հայերենի պաշտպանության տարի...

Սույն նամակով դիմում եմ ՀՀ առհասարակ բոլոր տնտեսվարողներին՝ իրենց եկամուտներն ավելացնելու ամենահուսալի առաջարկով. սեփական արտադրանքում եւ փաստաթղթերում հայերենն ընդգրկելու համար դիմել լեզվի պետական տեսչություն՝ լրավճարներ ստանալու: Չէ՞ որ «Լեզվի մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածում սեւով սպիտակի վրա գրված է, թե ՀՀ-ն խրախուսում է հայոց լեզվով պարբերական մամուլը եւ ամենատարբեր տպագիր գրականությունը:

Խնդրանքներս չկատարելու դեպքում ԼՊՏ-ի պետին ու նրա աշխատողներին առաջարկում եմ մեր այսօրվա տեղերը փոխանակել՝ համապատասխան ուղղում կատարելով իմ տպանամարում:

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ
Մաշտոցի լիազորագրով՝
նրա գրագիր ԳԵՎՈՐԳ ՅԱՔՈԲՅԱՆ

Վերհիշելով Շահան Նաթալիին

Հարգանքի իր տուրը մատուցելով սփյուռքահայ բանաստեղծ Շահան Նաթալիի 120-ամյակին, որը նշվեց 2004 թ., ամերիկահայ Նուբար Աշջյանը թարգմանել է նրա գրական, հասարակական գործունեության 50-ամյակի առթիվ 1953-ին հրատարակված «Նշմար» բոլոր նախաբանը, հաղորդում է «Առինչն միոր սփեթթյթր» եաբաթաթերթի հունվարի 15-ի համարը: Գիրքը բանաստեղծությունների ժողովածու է, որտեղ ներկայացված են նաեւ մտավորականի մասին կենսագրական տեղեկություններ, հայտնի գրողների եւ հասարակական գործիչների գնահատական կարծիքները նրա մասին:

Շահան Նաթալին վառ երեւակայության, զգայուն ուրտ եւ հարուստ բառապաշարի տեր անձնավորություն էր՝ յուրահատուկ ոճով: Կյանքի հանդեպ նա հոռետեսորեն էր տրամադրված, բայց ոչ երբեք հուսահատված: Նրա համար ստեղծագործության աղբյուր էին երկինքն ու երկիրը, արեւն ու լուսինը, աստղերն ու տիեզերքը, մարդն ու Արարիչը: Նրա բանաստեղծություններում կա սեր, ատելություն, քնքշանք, զայրույթ, նվիրվածություն, վրեժ, գովասանք եւ մեղադրանք:

Շահանի՝ Աստծո հանդեպ տածած զայրույթը, որը պատճառաբանվում է նրանով, որ Բարձրյալը ոչ բավարար պաշտպանություն եւ հոգատարություն է հատկացրել հայերին, անցնում է թույլատրելի սահմանը: Նա բողոքում է մարդկության հանդեպ անարդարության դեմ, դատապարտում դիվանագետների մեծամտությունը, անիծում մարդուն այն բանի համար, որ վերջինս չի կարողանում տարբերել չարը բարուց: Շահանի պոեզիայում իր տեղն ունեն ինչպես հայ մայրն իր սիրով ու քնքշությամբ, այնպես էլ հայ տղամարդը՝ իր անհաղթահարելի ուժով: Շահանի մեջ ապրում է իսկական հայը՝ իր ազատ ոգով, անաչառ հայրենասիրությամբ եւ խիզախ տոկունությամբ, իր երազանքներով, հիասթափությամբ ու դառնությամբ:

ԼՈՒԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
Բրյուսովի անվ. լեզվաբանական համալսարանի 5-րդ կուրսի թարգմանչական խմբի ուսանողուհի

Հայ հնարամիտներին հաջողություն

Վաղը մեկնարկում է Ուրախների եւ հնարամիտների ակումբի Մոսկվայի ուսանողական պրեմիեր լիգան: Տեւական դադարից հետո Հայաստանը եւս մասնակցում է խաղերին: Երեւանը ներկայացնող «Արարատ» թիմի հաջողություններին հավատում է Հայաստանի ուսանողական ազգային ասոցիացիայի նախագահ, ՀՀ վարչապետի օգնական Աբրահամ Բախչագուլյանը:

«Արարատն» արդեն 1.5 տոննանոց ելույթով հանդես է եկել հունվարի 9-ից Սոչիում մեկնարկած ամենամյա փառատոնի գալահամերգին, որին մասնակցելու հայտ էին ներկայացրել ԱՊՀ-ից, Մերձբալթիկայից, Ֆինլանդիայից, Իսրայելից մասնակցող 400 թիմեր: «Մեր գլխավոր նպատակը պրեմիեր լիգայում ելույթ ունենալն էր, բայց փաստորեն եւ գալահամերգի, եւ պրեմիեր լիգայի ելույթի հնարավորություն ստացանք», ասաց նա: Իսկ պրեմիեր լիգայի ցանկացած թիմ մյուս տարի կարող է խաղալ բարձրագույն լիգայում: Բախչագուլյանը հավաստիացնում է, որ խաղի ղեկավարները ցանկանում են լիգաներում երեւանի թիմ ունենալ:

Պրեմիեր լիգայի փառատոնի մասնակցության հայտ են ստացել 23 թիմեր, որոնցից 18-ը կանցնեն 1/8 եզրափակիչ: Թիմի հետ աշխատում են «Նոր հայերից» Արմեն Պետրոսյանը եւ Գրիգոր Գասպարյանը: «Այսօրվա ՈՒՀԱ-ն շատ է փոփոխվել, մենք այնտեղ չենք ուզում խաղալ, մեզ համար այնտեղ հումոր չկա, ասաց նա: «Արարատը» մեր ավանդույթները վերականգնելու եւ այն ժամանակների խաղը վերադարձնելու հայտ է ներկայացրել»:

Մրցակիցները, ըստ Բախչագուլյանի, ուժեղ են, պրեմիեր լիգայում են Կովկասի շատ թիմեր, որոնք խաղում են «Արարատի» ոճով: Բայց նա համոզված է, որ հաջողությունը մեր տղաների կողմից կլինի:

Թիմը Մոսկվա է մեկնել 12 հոգով, նրանք բժշկական համալսարանի, մանկավարժական համալսարանի եւ տնտեսագիտական ինստիտուտի թիմերից են: Հայաստանում հնարամիտները կշարունակեն խաղալ Հայաստանի ուսանողական լիգայի իրենց բոտական թիմերում, մարտի կեսերին կմասնակցեն լիգայի հերթական փուլին: Չէ՞ որ Հայաստանում հարկավոր է վերակենդանացնել ՈՒՀԱ-ի մշակույթը:

ԹԱՄԱՐ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

ԾԱՂԻԿԱՆԿԱՐՅԻ ԱՅՔԵՐՈՎ

Շախմատային փառատոնը մեկնարկեց

Մոսկվայում մեկնարկել է Աերոֆլոտի հովանու ներքո անցկացվող շախմատային փառատոնը: Մասնակիցներն ըստ իրենց վարկանիշների, հանդես են գալիս չորս տարբեր մրցաշարերում: Հայաստանից մոսկովյան մրցաշարերին մասնակցում է 32 շախմատիստ: Նրանցից 8-ը հանդես են գալիս գլխավոր՝ A1 խմբի մրցաշարում: Մեր ութ գրոսմայստերներից երեքը հաղթանակով մեկնարկեցին: Վլադիմիր Հակոբյանը հաղթեց Սեմյոն Դվոյրիսին, Աշոտ Անաստասյանը պարտության մատնեց Եվգենի Նայերին, իսկ Գաբրիել Սարգսյանը առավելության հասավ Երվին Ամիի նկատմամբ: Ոչ-ոքի արդյունք գրանցվեց Վահանյան-Մինասյան, Արոնյան-Գալկին, Ասրյան-Յու Վանգ պարտիաներում: Մեր շախմատիստներից միայն Տիգրան Պետրոսյանն անհաջող մեկնարկեց՝ պարտվելով Արկադի Նայդիչին:

Հայաստանը բավական մեծ ներկայացուցչություն ունի հաջորդ երկու խմբերի (A2, B) մրցաշարերում՝ 9-ական շախմատիստ: A2 մրցաշարում մեկնարկը հաղթանակով նշանավորեցին Նելլի Աղինյանը, Աշոտ Նադանյանը, Արթուր Գաբրիելյանը եւ Արսեն Եղիազարյանը: Բենիամին Գալստյանը, Էլինա Դանիելյանը եւ Լիլիթ Մկրտչյանը պարտիաներն ավարտեցին ոչ-ոքի: Իսկ Արման Փաշիկյանի, Տիգրան Քոթանջյանի համար մեկնարկն անհաջող էր: «B» խմբում հաղթանակներ տոնեցին Դավիթ Պետրոսյանը, Զավեն Անդրեասյանը, Լեւոն Բաբուջյանը, Լիլիթ Գալոյանն ու Հրանտ Մելքումյանը: «C» խմբում հաղթանակով մեկնարկեցին Երվանդ Հովհաննիսյանը, Սարգիս Մարկոսյանը, Աշոտ Ավետիսյանը, Արթուր Ղարագյոզյանը, Երազիկ Խաչատրյանը:

Մրցաշարերն անցկացվում են շվեյցարական մրցակարգով, ինը տուրով:

Ռոնալդոն նշեց իր նշանադրությունը միջնադարյան դղյակում

Բրազիլացի ֆուտբոլիստ Ռոնալդոն Սուրբ Վալենտինի տոնի կապակցությամբ իր հերթական հարսնացուին՝ 23-ամյա մոդել Դանիելա Ցիմարելիին հիանալի նվեր մատուցեց: Փարիզի մերձակայքում գտնվող Շանտիյիի միջնադարյան դղյակում մեծ շուքով ու հանդիսավորությամբ նշվեց Ռոնալդոյի եւ Դանիելայի նշանադրությունը: Նման միջոցառումներ այդ դղյակում տարեկան շուրջ 20 անգամ են կազմակերպվում, ինչը, բնականաբար, թանկ հաճույք է: Միայն դղյակի վարձակալումը մեկ օրով 20 հազար եվրո է: Եվս 27,5 հազար եվրո պետք է վճարել լայնարձակ այգուց օգտվելու համար: Էլ չենք խոսում դղյակի աշխատակազմին եւ կերակուրների ու խմիչքների համար վճարվելիք գումարի մասին:

Բրազիլական լրատվամիջոցների հաղորդագրության համաձայն, ընդհանուր ծախսը կազմել է 700 հազար եվրո, ընդ որում՝ այդ գումարի կեսը Ռոնալդոն կարող է վաստակել հանդիսության մասին պատմող լուսանկարները իսպանական «Օլա» ամսագրին տրամադրելով: Ընդհանուր առմամբ հանդիսությանը ներկա են գտնվել շուրջ 250 հյուրեր, որոնց թվում են եղել Բրազիլիայից Ռոնալդոյի 22 հարազատները, Մադրիդի «Ռեալի» 17 ֆուտբոլիստներն ակումբի նախագահ Ֆլորենտինո Պերեսի գլխավորությամբ: Նրանք Փարիզ էին ժամանել Ռոնալդոյի անձնական ինքնաթիռով: Ռոնալդոն հրավիրել էր իր ընկերներին նաեւ «Ինտերից»:

Իսպանական մամուլը շատրել էր տեղեկացնել, որ Ռոնալդոյի եւ Դանիելայի հարսանյաց հանդեսն է կայացել: Սակայն Շանտիյիի քաղաքապետարանից հերքել են այդ լուրը: Նորապսակներն իրենց ամուսնությունը գրանցելու ոչ մի փաստաթուղթ չեն ներկայացրել, ինչպես պահանջում է ֆրանսիական օրենսդրությունը: Բացի այդ, Ռոնալդոն բոլորովին վերջերս է ձեւակերպել ամուսնալուծությունն իր նախկին կնոջից՝ Միլենա Դոմինգեսից: Իսպանական օրենքների համաձայն, բրազիլացուն մեկ տարվա ընթացքում արգելվում է կրկին ամուսնանալ:

ՊՍԺ-ի ղեկավարությունը մեղադրվում է խարդախության մեջ

Վերջին շրջանում ֆրանսիական լրատվամիջոցներում մի շարք հրապարակումներ են եղել «Պարի Սեն Ժերմենի» ղեկավարության վարած տրանսֆերային գործունեության վերաբերյալ, որոնցում նշվում են ֆուտբոլիստների վաճառքից ստացված գումարների անօրինական յուրացումների մասին: Եվ ահա Փարիզի հարկային ծառայությունը հետաքննություն է սկսել հնարավոր խախտումներն ի հայտ բերելու նպատակով: Ակումբի ղեկավարությունը կասկածվում է 1998-2003 թթ. ընթացքում իրականացրած տրանսֆերներից ստացված գումարների հափշտակման մեջ: Դա հատկապես վերաբերում է Պիտեր Լյուքսենի, Մարկո Սիմոնեի, Ստեֆան Դալմայի, Նիկոլա Անելկայի եւ Ռոնալդինյոյի տրանսֆերներին: Ընդհանուր առմամբ ցուցակում մոտ 50 ֆուտբոլիստ է նշված:

Հարկային ծառայությանը հաստատ հետաքրքրում է բրազիլացի կապես հետաքրքրում է Ռոնալդինյոյի տրանսֆերը: Ինչպես հայտնի է, Ռոնալդինյոն 2003 թ. ամռանը «Պարի Սեն Ժերմենից» տեղափոխվեց «Բարսելոն»: Իսպանական ակումբը ՊՍԺ-ին 27,5 միլիոն եվրո է վճարել: Սակայն փաստաթղթերում նշված է, որ այդ գումարից ֆրանսիական ակումբը միայն 2 միլիոն եվրո է ստացել: Բանն այն է, որ ֆրանսիացիները Ռոնալդինյոյին բրազիլական «Գրեմիոյից» 2001 թ. գնել էին մոտ 6 միլիոն դոլարով: Իր հերթին հոլանդական «Sport+BV» հեռուստաընկերությունը, որը ՊՍԺ-ի գլխավոր հովանավոր Canal+ հեռուստաընկերության մասնաճյուղն է, բրազիլական ակումբին 13,2 միլիոն դոլար էր վճարել, որպեսզի իրավունք ստանար գովազդելու Ռոնալդինյոյին: Եվ ահա ՊՍԺ-ի նախկին ղեկավարությունը հայտարարում է, որ այդ հեռուստաընկերության ծախսերը փոխհատուցելու վրա հսկայական գումար է ծախսվել, ուստի Ռոնալդինյոյի վաճառքից շատ փոքր գումար է մնացել ակումբին:

Այս գործով հիմնական կասկածյալները ՊՍԺ-ի նախկին նախագահներ Շալ Բյեսրին (1998 թ. հունիս-դեկտեմբեր) եւ Լորան Պերոերն են (ակումբից ազատվել է 2003 թ. հունիսին): Ակումբի ներկայիս նախագահ Ֆրանսիս Գրայնարդեն հարցաքննվել է: Նա ընդունել է, որ 1998-2003 թթ. ակումբի նախկին ղեկավարների գործունեությունը փոխ կասկածներ չի հարուցում: Այդ ընթացքում ակումբը 230 միլիոն եվրո գումար է կորցրել: Մոտ օրերս կհարցաքննվեն նաեւ ակումբի մյուս ղեկավարներն ու ֆուտբոլիստները, այդ թվում՝ Ռոնալդինյոն:

«Միկան» զիջեց Թուրքմենստանի փոխչեմպիոնին

Աշգաբադում ընթացող Թուրքմենբաշու գավաթի խաղարկության 2-րդ տուրում Աշտարակի «Միկան» ուժերը չափեց Թուրքմենստանի փոխչեմպիոն «Նիսայի» հետ: Առաջին տուրում պարտվելուց հետո «Նիսան» շատ կարգով համալրել էր կազմը Կիեւի «Արսենալի» հարձակվող Օվեկովով եւ երկրի ազգային հավաքականի մի քանի ֆուտբոլիստներով: Այդ քայլերը ցանկալի արդյունք տվեցին: «Նիսան» պարտության մատնեց «Միկային» 3-1 հաշվով: Արդեն 16-րդ րոպեին ազգային հավաքականի պաշտպան Օմար Բերդիեւը բացեց հաշիվը՝ խփելով Թուրքմենբաշու գավաթի խաղարկություններում հոբելյանական՝ 400-րդ գնդակը: Ընդմիջումից միայն ընկավ Արսյոմ Ադամյանը, որը մոտ 25 մետրից վերականգնեց հավասարակշռությունը: Հիշեցնենք, որ Ադամյանն ավելի էր ընկել նաեւ նախորդ խաղում:

Սակայն հետագայում «Նիսան» եւս երկու գոլ խփեց ու հաղթեց: Ընդ որում, 83-րդ րոպեին Գառնիկ Հովհաննիսյանը հետ մղեց Օվեկովի 11 մ հարվածը, սակայն 2-րդ հարվածով հարձակվողը գրավեց «Միկայի» դարպասը: Նույն խմբում ընդգրկված «Նովբախորի» եւ «Օկժետպեսի» մրցավեճն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1): «Օկժետպեսը» 4 միավորով առաջատարն է, «Նիսան» ու «Միկան» վաստակել են 3-ական միավոր:

1-ին խմբում Թուրքմենստանի չեմպիոն «Նեբիտչին» 1-0 հաշվով հաղթեց ուկրաինական «Վորսկլայի» երիտասարդական կազմին, իսկ «Ավիատորի» եւ Թուրքմենստանի օլիմպիական հավաքականի մրցավեճում գրանցվեց ոչ-ոքի (1-1): Այս խմբում 4 միավորով առաջատարը Տաջիկստանի «Ավիատորն» է: «Նեբիտչին» ու «Վորսկլան» ունեն 3-ական միավոր:

Մրցավարների բանակը նոր համալրում ստացավ

Երեք տարի առաջ ֆուտբոլի հանրապետական ֆեդերացիայի եւ ֆիզիկական կուլտուրայի պետական ինստիտուտի համատեղ ջանքերով հիմնադրվեց ֆուտբոլի մրցավարների բարձրագույն դպրոցը: Անցյալ տարի ֆիզիկական կուլտուրայի պետական ինստիտուտի բազայի վրա գործող մրցավարների դպրոցն իր առաջին շրջանավարտներն ունեցավ: Երեկ ֆուտբոլի հանրապետական ֆեդերացիայում հանդիսավոր պայմաններում ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի ռեկտոր Վահրամ Առաքելյանը մրցավարների դպրոցի 7 շրջանավարտների դիպլոմներ հանձնեց՝ նրանց հաջողություններ մաղթելով մրցավարի դժվարին ու պատասխանատու գործում: Մրցավարներից մեկն՝ Արման Ամիրխանյանը, որը հանրապետության առաջնության խաղերի սպասարկման զգալի փորձ ունի արդեն, դպրոցն ավարտել է գերազանցության դիպլոմով:

Ֆուտբոլի մրցավարների բարձրագույն դպրոցում ուսումը 2 տարի է: Այժմ առաջին կուրսում ուսանում են 24 ուսանողներ, որոնց երեկ հանդիսավորությամբ հանձնվեցին ուսանողական տոմսերն ու ստուգման գրքույկները:

«Բանանցը» փորձարկում է ուժերը

Եվրատորիայում ուսումնամարզական հավաք անցկացնող «Բանանցը» մարզումներին զուգահեռ փորձարկում է ուժերը ստուգողական հանդիպումներում: Կրասնոդարեկոյսկի «Քիմիկի» եւ Զապորոժիեի «Մետալուրգի» հետ հանդիպումներում մրցակիցներին չի հաջողվել բացել հաշիվը: Ոչ-ոքի է ավարտվել նաեւ Դնեպրոդզերժինսկի «Ստալի» հետ հանդիպումը, սակայն այս անգամ կողմերը մեկական գնդակ են փոխանակել: «Բանանցից» ավելի է ընկել Սամվել Մելքոնյանը:

Ռոնալդինյոն հաղթեց Շեւչենկոյին

Բարսելոնի «Նոու Կամպ» մարզադաշտում կայացավ բարեգործական հանդիպում Եվրոպայի եւ աշխարհի հավաքականների մասնակցությամբ, որի ողջ հասույթը կտրամադրվի Ասիայում ցունամիից տուժածների հիմնադրամին: Եվրոպայի հավաքականը գլխավորում էր «Ոսկե գնդակի» դափնեկիր Անդրեյ Շեւչենկոն, իսկ ՖԻՖԱ-ի հավաքականը՝ աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ Ռոնալդինյոն: Եվրոպայի հավաքականում խաղադաշտ էին դուրս եկել համաշխարհային ֆուտբոլի «աստղեր» Զիդանը, Անրին, Դել Պիերոն, աշխարհի հավաքականում մեծամասնությունը լատինամերիկացի ֆուտբոլիստներն ու «Բարսելոնի» խաղացողներն էին: Հանդիպումը վարում էր իտալացի հանրաճանաչ մրցավար Պիերլուիջի Կոլինան: Պատվավոր հյուրերի թվում էին ՄՕԿ-ի նախկին նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը եւ ՖԻՖԱ-ի նախագահ Յոզեֆ Բլատերը:

Նման հանդիպումներում, իհարկե, արդյունքը հետին պլան է մղվում: Առաջնայինը խաղի գրավչությունն է: Եվ «աստղերը» հնարավորին չափով ցուցադրեցին իրենց վարպետությունը: Խաղն ավարտվեց աշխարհի հավաքականի հաղթանակով՝ 6-3: Հաղթողներից ավելի ընկան Սամուել Էտոն եւ Կամարան՝ դառնալով 2-ական գոլի հեղինակ: Մեկական գնդակ խփեցին Ռոնալդինյոն եւ Զադակ Խփեցին Ռոնալդինյոն եւ Զադ Դու Ռին: Եվրոպացիներից իրենց հաշվին մեկական գոլ գրանցեցին Դել Պիերոն, Զոլան եւ Սուազոն:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

FINCA
Small Loans-Big Change

«FINCA» կազմակերպությունը հայտարարում է մրցույթ հետեւյալ թափուր տեղերի համար՝

1. Ֆինանսների բաժնի օգնական.

Թեկնածուները պետք է ունենան տնտեսագիտական կամ տեխնիկական կրթություն, կանխիկ գումարի հետ աշխատելու փորձ, համակարգչային հմտություններ (Word, Excel, տվյալների բազա):

2. Էխպրես փոխառությունների վարկային ծառայող.

Թեկնածուները պետք է լինեն 20-30 տարեկան, ունենան բարձրագույն կրթություն, լավ հռետորական եւ կազմակերպչական ունակություններ: Ցեռնարկատիրությամբ զբաղվելու փորձը նախընտրելի է:

Նշված պաշտոնների համար հայերենի եւ ռուսերենի իմացությունը **պարտադիր է, անգլերենը՝ նախընտրելի:**

Դիմումները ներկայացնել Ագաթանգեղոսի 2ա հասցեով՝ մինչեւ մարտի 11-ը: Հեռախոս՝ 58 48 63, 54 55 31, 54 55 32:

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է **ՀՀ Լոռու մարզի Հաղպատ համայնքի վարչական տարածքում «ՕՍՏ-ԷԼ» ՍՊԸ-ի** կողմից կառուցվող Հաղպատ 1 եւ 2 ՀԷԿ-երին կիսատում գետից ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-դ տուն, 5-դ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. մարտի 1-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-դ տուն, 5-դ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է **ՀՀ Սյունիքի մարզի Կապան քաղաքում գտնվող «Կապան էնեռգիա» ՓԲԸ-ի** էներգաբլոկների արտադրության նպատակով Ողջի գետից 7200.0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-դ տուն, 5-դ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. փետրվարի 28-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-դ տուն, 5-դ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է **ՀՀ Սյունիքի մարզի Նորաբենիկ համայնքի** վարչական տարածքում գտնվող **Ա/Ձ Վաչե Սարգսյանի** գործունեությունից առաջացող կեղտաջրերը՝ 0,022 լ/վրկ ջրահանակով Ողջի գետի Աժանան վտակ թափելու ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-դ տուն, 5-դ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. փետրվարի 28-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-դ տուն, 5-դ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

Նորույթ «Արմենտելից»

Այսուհետեւ բջջային կանխավճարային համակարգի (EASY CARD-ի) բաժանորդները կարող են օգտվել նոր՝ «Բազմաբաժանորդային կապ» ծառայությունից, որը ներառում է հետեւյալ ծառայությունները՝

- Եռակողմ կապ (conference call)
- Զանգի վերահասցեավորում
- Զանգի պահում
- Զանգի սպասում

Բջջային կանխավճարային համակարգի (EASY CARD-ի) նոր, անհրաժեշտ ծառայություններ մեր առօրյայում

ԿԲ-ն տեղեկացնում է

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի փետրվարի 15-ի որոշմամբ գրանցվել է «Հայգյուղփոխբանկ» կոոպերատիվի «Կոտայք» մասնաճյուղը՝ ք. Աբովյան, Հաստի 4/2 հասցեով:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՍՓՅՈՒՌ»-ի
նոր հեռախոսահամարն է
51 99 99
նախկին 590000 փոխարեն

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Օտարերկրյա պետություններից Հայաստան վերադարձած այն ՀՀ քաղաքացիները, ովքեր հայրենիքում վերահաստատման հետ կապված խնդիրների են հանդիպում, անվճար խորհրդատվություն եւ աջակցություն ստանալու համար կարող են դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր միգրացիայի եւ փախստականների վարչություն, որի հասցեն է՝ Հր. Քոչարի 4, ինչպես նաեւ զանգահարել *224727 «բեժ գիծ»* հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությունը հրավիրում է աճուրդի, որը տեղի կունենա 2005թ. մարտի 21-ին ժամը 12:00-ին «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպությունում, **հասցեն՝ Հր.Քոչարի 27:**

ՀՀ կառավարության 30.09.04թ. թիվ 1691-Ն որոշմամբ վաճառվում է ներտոհիրյալ բաց բաժնետիրական ընկերության պետական սեփականություն հանդիսացող բաժնետոմսերը

N	Ընկերության անվանումը	Հասցեն	Ընկերության ընդհանուր բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը (դրամ)	Պետական բաժնեմասը ընկերության կանոնադրական կապիտալում (%)	Մեկ բաժնետոմսի վաճառքի մեկնարկային գինը (դրամ)	Պետական բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պետական բաժնետոմսերի վաճառքի մեկնարկային գինը (դրամ)	Ընկերության պարտավորությունները առ 01.07.2004թ. (հազ.դրամ) *
1	«Աշտարակարկում» ԱՍ-ի Գուգարքի շրջանային միավորում» ԲԲԸ	ՀՀ, Լոռու մարզ, ք.Վանաձոր, Դեմիրճյան 3	1575	10000	34	1000	535	535000	1459, այդ թվում՝ կարճաժամկետ 698, անձնակազմին աշխատանքի վարձատրության գծով՝ 462, սոց.ապահովության գծով՝ 299

* «Աշտարակարկում» ԱՍ-ի Գուգարքի շրջանային միավորում» ԲԲԸ-ը 1998-2001 թվականների ձեռնարկության գործունեության արդյունքով վարձակալ ենթակա շահաբաժինների գծով պարտավորություններ չունի.

Աճուրդը կանցկացվի դասական (գնի աճի) եղանակով:

Աճուրդին կարող են մասնակցել մասնակցության իրավունք ձեռք բերած մասնակցության սերտիֆիկատները կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք:

Աճուրդին մասնակցելու իրավունք են ձեռք բերում մասնակցության այն սերտիֆիկատները, որոնք մինչև 2005թ. մարտի 18-ը ժամը 17:00 ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպություն (Երեւան, Հր.Քոչարի 27) են ներկայացրել:

- աճուրդի մասնակցության հայտը
- աճուրդի նախավճարի մուծման անդորագիրը (աճուրդի նախավճարի չափն է՝ 26750 դրամ)
- իրավաբանական անձինք ներկայացնում են հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները:

Նախավճարի մուծման հաշիվն է՝ թիվ 1 տեղական գանձապետական բաժանմունքի աճուրդի մասնակցության նախավճարի դրամային թիվ 900013145025:

Աճուրդի մասնակիցները պետք է ձեռք բերեն աճուրդի մասնակցի տոմս, որի գինն է 5000 դրամ,աճուրդի մասնակից չհանդիսացող անձանց (դիտորդների) տոմսի գինն է 3000 դրամ:

Աճուրդում հաղթող պարտավոր է տեղում (30 րոպեի ընթացքում) վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 5 %-ի չափով գումար, որը նախավճարի հետ միասին հաշվարկվում է վճարման ենթակա գումարի մեջ, իսկ սահմանված ժամկետում, հետագա վճարումների չկատարման դեպքում չի վերադարձվում և փոխանցվում է ՀՀ պետական բյուջե:

Վճարումները կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության դրամով:

Ընկերության կանոնադրական կապիտալի չափը անկախ աճուրդի արդյունքերից մնում է անփոփոխ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպություն, զանգահարել 27-65-94 հեռախոսահամարով:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊՈԱԿ-Ը ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐՊԵՍԶԻ ԿՈՒՏԵՆԼԻ 2005Թ. ՄԱՐՏԻ 9-ԻՆ, ԺԱՄԸ 11:00-ԻՆ, ՀԱՍՑԵՆ՝ Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ՆՈՐՔԻ 1-ԻՆ ՀԱՆԳԻՍ. 95/96, ԳԱՅԻ 4

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՀՀ կառավարության 2004թ. հունիսի 25-ի թիվ 1654-Ն որոշմանը օժանդակող ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի սեփականություն հանդիսացող Արության 10 հասցեում գտնվող տեսերն ու տիպությունները

ՀՀ	Գույքի անվանումը	Ընդունված տարածքի մակերեսը /հատ.մետր/	Շահագործման հանձնման ամսաթիվը	Մաշվածությունը /%/	Հավելեկտային արժեքը /հազ.դրամ/	Մնացորդային արժեքը /հազ.դրամ/	Գնահատված արժեքը /հազ.դրամ/	Մեկնարկային գինը /հազ.դրամ/
1	ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի սեփականություն հանդիսացող Արության 10 հասցեում գտնվող տեսերն ու տիպությունները, այդ թվում՝							7650.0
1	Վարչական տեսեր	715.9	1985	83	277.6	47.2	3922.6	
2	Պահեստ	349.8	1985	83	135.7	23.1	1916.6	
3	Պահեստ	118.1	1985	83	45.8	7.8	647.1	
4	Արհեստանոց	171	1985	83	66.3	11.3	936.9	
5	Սառան	4.8	1985	83	1.9	0.3	26.3	
6	Ջուգարան	6.4	1985	83	2.5	0.4	35.1	
7	Շտեմարան		1985	83	177.9	30.3	164.5	

Հանձնայն ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի ներկայացված տեղեկատվության նույնն տեսերն ու տիպությունները հանձնվում են 15.10.2003թ. տարածի վարձակալության մասին պայմանագրի մինչև 01.11.2008թ. հանձնված է վարձակալության (անշարժ գույքի վարձակալության իրավունքի գրանցման 2003թ. նոյեմբերի 12-ի N0102796 վկայական)

Աճուրդը կանցկացվի դասական (գնի աճի) եղանակով:

Աճուրդին կարող են մասնակցել ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, ինչպես նաև հանձինքները, որոնք մինչև 2005թ. մարտի 7-ը ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են (հասցեն՝ Երեւան, Հրազդան Քոչարի 27) ներկայացրել

- աճուրդի նախավճարի մուծման անդորագիրը, որի չափն է՝ 382500 դրամ, մուտագրման հաշիվն է Հայնաբանքի թիվ 16000661014 դրամային հաշիվ
- աճուրդի մասնակցության վճարի անդորագիրը, որի չափն է 10000 դրամ (վճարվում է «Աճուրդի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի դրամարկղ), գույքի գնի մեջ չի նիրտվում և անկախ աճուրդի արդյունքներից չի վերադարձվում.
- իրավաբանական անձինք հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները և լիազորությունները հաստատող փաստաթղթերը:

Աճուրդին չեն կարող մասնակցել այն անձինք, որոնք վարձակալ լրացի նկատմամբ չեն կարող ունենալ սեփականության իրավունք:

Աճուրդի մասնակիցների անձնագրի տվյալները պարտադիր է:

Աճուրդին կարող են ներկա գտնվել դիտորդներ՝ աճուրդի մասնակից չհանդիսացող այն անձինք, ովքեր վճարել են մուտքի վճար՝ 3000 դրամ:

Դիտորդի տոմսերը վաճառվում են ընդհուպ մինչև աճուրդի սկսելը:

Աճուրդի մասնակիցները վճարավոր լրացի կարող են ծանոթանալ տպն ծանոթման հարցադրման պահից մինչև աճուրդի բացումը նախորդող օրը ընկած ժամանակահատվածում՝ բացառելով երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերին, ժամը 9:00-ից մինչև 17:00 (բացառությամբ ժամը 13:00-ից մինչև 14:00), հեռ.՝ 52-70-81:

Աճուրդը վարում է աճուրդավար:

Աճուրդավարը մասնակիցներին առաջարկում է մեկնարկային գնով գնել լրացը: Ցանկացած մասնակից իրավունք ունի, նախնական աճուրդավարի մուտքին երրորդ հարվածը, ներկայացնել նոր գնային հայտ, որը պետք է գերազանցի մասնակիցների կողմից նախորդ գնային հայտը՝ նվազագույնը հաշվելով (հայտի) չափով:

Վերջին ամենաբարձր գնային հայտ ներկայացրած մասնակիցը, աճուրդավարի մուտքին երրորդ հարվածին հետո, հռչակվում է աճուրդի հաղթող մասնակից:

Աճուրդի հաղթող հռչակված անձը պարտավոր է 30 րոպեի ընթացքում վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար և ստորագրել աճուրդի մասին արձանագրությունը, չստորագրելու դեպքում զրկվում է աճուրդի նախավճարից և դուրս է հանվում դատից, իսկ լրացի աճուրդը վերադարձվում է մեկնարկային գնից: Աճուրդի հաղթող հռչակված անձը արձանագրությունը ստորագրելուց հետո, որպես աճուրդի հաղթող ճանաչված անձ աճուրդի արձանագրությունը ստանալու օրվանից 5 օրվա ընթացքում մնացած վճարումները չկատարելու դեպքում զրկվում է աճուրդի նախավճարից, իսկ լրացի աճուրդը հանվում է չկայացած:

Աճուրդում չհաղթող մասնակիցին, մուծված նախավճարը վերադարձվում է վերջինիս դիմելուց հետո եռօրյա ժամկետում:

Աճուրդի կանոնակարգին ծանոթանալու (որը տրամադրվում է դիմումի առկայության դեպքում, մեկ օրվա ընթացքում, պատճենահանման ծախսերը վճարելու պայմանով) և լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել Երեւան, Հրազդան Քոչարի 27 հասցեով կամ զանգահարել աճուրդային հանձնաժողովին՝ հեռախոս՝ 27-65-94, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:

«ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊՈԱԿ

ARMENTEL
ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

Ի գիտություն Easy Card-ի բաժանորդներին

Հարգելի բաժանորդներ.

Եթե ունեցել եք բջջային կանխավճարային համակարգի փաթեթ (Easy Card), սակայն ներկայումս չեք կարողանում օգտագործել կորուստի, գողության կամ վնասվելու պատճառով, այսուհետեւ կարող եք դիմել Ահարոնյան 2, Ազատության 24/1 կամ Վ. Սարգսյան 6 հասցեներում գտնվող վաճառքի կետեր՝ նոր քարտ գնելու համար՝ վճարելով քարտի արժեքը տվյալ պահին գործող սակագնով:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել կանխավճարային փաթեթի (Easy Card-ի) համապատասխան փաստաթղթերը՝ PIN եւ PUK կոդերը պարունակող թղթը եւ/կամ քարտը, որի հիման վրա ձեր հին հեռախոսահամարը կանջատվի, ինչպես նաեւ անձը հաստատող փաստաթուղթ:

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ

Կորել է

Կորել է Սամվել Հովհաննեսի Թումանյանի դիպլոմը՝ EB 006052, տրված Երեւանի ժողտնտեսության ինստիտուտի կողմից 1979 թ.: Համարել անվավեր:

«ԳԳ եւ ՌԳ» ՍՊԸ-ն
իրականացնում է
անշարժ եւ շարժական գույքի գնահատում:
Լիցենզիա՝ ԱԳ N 0517
Հասցեն՝ ք. Երեւան,
Կորյունի 19ա V հարկ
Հեռ.՝ 52-06-90, 52-95-11
(09) 50-40-22